

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt., fél évre 7 frt., negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám

Megjelenik mindennap, hűtőn és ünnepnap után is.

II. év.

Budapest, 1898, péntek, márczius 4-én.

63. szám.

A sajtótörvény reformja.

Egy angol író sok elmésséggel, sőt kétségbevonhatatlanul igaz adatokkal bebizonyította, hogy a kolera-járványok ép a közegészségügy szempontjából szerfölött hasznosak. A gyilkos járvány elterjedésétől való félelem egyszerre mozgósítja az összes tényezőket és hihetetlen gyorsasággal alkotnak üdvösebbnél-üdvösebb intézményeket, amik a kolera nélkül talán csak nagysokára, lomha lassúsággal jöttek volna létre. Nekünk is alkalmunk volt, nem is olyan régen, hogy ennek a theóriának az igazságáról meggyőződünk.

De ami igaz a kolera-járványkor, igaz azoknál a nagyobb társadalmi betegségeknél is, melyek néha félelmes rázkódásokat csinálnak a nemzetek közéletében.

Nos, az a betegség, mely nálunk most lábrakapott, szerencsére még sem olyan általános, sem olyan intenzív, hogy nagy kitörés zene-bonájával fenyegetsen. Hanem azért ez a mi különös paraszt-szociálizmusunk mégis alkalmas már most is arra, hogy a hivatott tényezők figyelmét ráterelje a bajok forrásainak vizsgálatára és az elméleti munkálkodásra ösztönözvén, az egészséges eszmék egész sokasága szűrődik le a bajok orvoslására irányzott jóra való törekvésekből. Bizony még megérjük, hogy hálával leszünk adósai ezeknek a parasztfélszkelődéseknek, melyekben még nagy veszély nincs, mert siettetni fogják üdvös intézmények alkotását, mikre különben hosszú ideig kellene várakoznunk.

A fölvetett eszmék közül különösen egy érdekel közvetlenül. Ez a sajtótörvény reformjának a gondolata, mely nem új ugyan, de világos formában most bontakozott ki, még pedig a szocialistamozgalnak aproposjából.

Ámbár a képviselőház elfogadta Emmer Kornél határozati javaslatát, mely a kormányt egy rendszeres és végleges magyar sajtótörvény javaslatának előkészítésére és alkalmas időben való benyújtására utasítja és bár az igazságügyminiszter kijelentette, hogy ily javaslat előkészítésére már különben is megtette az első lépést: a kérdés ma még nem sürgősen aktuális. A magunk részéről nem is siettetjük. Mi, a sajtó munkásai, legjobban érezzük, hogy ezek a mostani idők épenséggel nem alkalmasak a sajtótörvény reformjának nyelbcütésére. Hanem azért ez nem lehet ok arra, hogy hozzá ne lássunk annak az intézménynek az előkészítéséhez, mely korszakos lehet s mely harmincz esztendő tapasztalásainak összes tanulságait hasznosíthatja a nemzet közéletében.

Az 1848-iki sajtótörvény csakugyan hézagossá. És vannak bajok, amiken segíteni kell. Az események nap-nap után bizonyítják, hogy ép a hézagossá törvény következtében a jogszolgáltatás zavaros, másrészt a törvény hézagain és résein át beszivárog a különféle rendelkezések és magyarázatoknak olyan szelleme, mely immár a sajtószabadság fenntartását, sértetlenül megőrzendő elvét is veszélyeztetheti. A sajtószabadság nagy elvét pedig okvetetlenül meg kell védel-

mezni! Ezt nem szabad kitenni ruganyos praecedensek nyomán támadható zavaros lefoglalásoknak. Ép a sajtószabadság igazi barátjainak kell törekedniök, hogy csakugyan rendszeres és végleges törvényes intézmény bástyázza körül gondosan a sajtószabadságot, mint összes közszabadságaink legbecsesebb biztosítékát.

Ez okból is igazán érthetően előtünk az ellenzéki pártoknak az az eljárása, hogy Emmer határozati javaslata ellen szavaztak. Okát nem adták. Csak amolyan könnyed közbeszólás formájában nem bízzák erre a kormányra a törvényjavaslat benyújtását. Engedelmet kérünk a tisztelt ellenzéki politikusoktól, de ez frivol ellenzéki okvetetlenkedésnél nem egyéb! Hát mióta lett parlamentben bizalmi kérdéssé valamely reform megalkotására való utasítás? Hiszen ez a parlamentarizmusnak valóságos fejtetőre való állítása lenne. Hiszen ezek szerint épen a kisebbség kétségbevonná magának a parlamentnek törvényhozás dolgában való kezdeményezési jogát, s ezt a jogot kizárólag a kormányra ruházná. Abban, hogy a parlament utasítást ad a kormánynak valamely reformjavaslat betérjesztésére, ép a parlament szuverenitása nyilatkozik meg. Emlékeztetjük a tisztelt ellenzéket arra, hogy ilyen utasítást ő maga is igen sokszor javasolt, sőt néha eredményesen. Pedig akkor sem viseltetett politikai bizalmatlansággal a kormányok iránt. A bizalmatlanság nem is lehet akadály annak, hogy az ellenzék a kormányt törvényjavaslat benyújtására utasítsa. Az ellen-

Büchner estéje.

A remeterák (Eupagurus) hasonlít a folyami rákhoz, melyet a jó Hanák Nep. János csemege-ráknak nevezett egykor. Tehát ollós, rózsaszínű állat a remeterák is, de testének hátulsó részét olyan gyöngye hártya fedi, hogy azt kénytelen állandóan belérejteni valamely üres csigaházba. Ha aztán esetleg nincs üres csigaház, magától értetődik, hogy a remeterák előbb megeszi a csigát és ilyen bűnös uton keres páncezelt és házat. Miután továbbá föltehető, hogy ezen pár sorok után még nem aludt el mindenki, egyebet is lehet mondani a remeterákról.

A remeterák tehát ott ül a Földközi tenger mélyén és tapasztalván, hogy nehéz teher a csiga, nem szereti személyesen beszerezni az élelmiszereket. Ez okból mit csinál már most a remeterák? Ugyan mit csinálna. Inast keres magának a jó remeterák. Ez okból szövetkezik egy gombaformájú, százkezü tengeri rózsával: a Sagartia parasitica-val és a barnás-fehér húsú virágot felülteti a csigaházra. Neha aztán három-négy tengeri rózsza is ott ül a remeterák hátán és sok fogókarjával szedi az ennivalót magának, meg a ráknak. A ráknak ennél fogva megbecsülhetetlen a tengeri rózsza, a tengeri rózsának meg a szállásadó rák és a nápolyi aquariumban például tapasztalták, hogy erőszakos szétválasztás után is csakhamar újra együtt volt a Sagartia, meg az Eupagurus. Sir Stuart Warty, a kitünő zoológus pláne könyveznél is látta őket.

Ez a dolog — Sir Stuart Wartyt leszámítva pozitív biológiai adat. Ha már most asztalra teszem a remeterákat és (biológiai mozanattól át lévén hatva tudomány, művészet és irodalom) egyszersmind véleményfő kérek a legkülönbözőbb tudósoktól és literátoroktól, akkor a következő válaszokat fogom kapni.

De Bary, a botanikus így szól:

„Amit uraságod a remeterákról és a tengeri rózsáról kérdez, azt én s y m b i o s i s -nak nevezem: együttélésnek. Az ember kezdetől fogva együtt él a hasznos házi állatokkal, ez az együttélés hát megvan az alsóbbrendű teremtményeknél is. Az adott esetben a remeterák az ember és a tengeri rózsza a csikó.”

Keller, a tudós zoológus ezt mondja majd:

„En azt állítom, hogy az ember nevelője a tenger: a parti népeket már a história elejével bizonyos kulturához segítette és ma is minden kulturának segítője. A tengerben megpillanthatjuk a multat is. Mert ez eseményben vajjon az-e a fontos, hogy a rák symbiosisban él a rózsával? Oh nem. Az a fontos benne, hogy a rák megette a csigát, hogy legyen neki háza. Az ősember is így ette meg a másikat, hogy a barlangot elfoglalhassa. Az adott esetben tehát a remeterák az egyik ember, és a tengeri rózsza a másik.”

Spencer Herbert így válaszol erre:

„Keller, a zoológus téved, mert a remeterák a létért való küzdelemre tanít és arra,

hogy csak az a szervezet marad életben, amely alkalmazkodni képes a környezethez. A tengeri rózsza hát itt csakugyan mellékes jelentőségű, de mellékes a csiga elpusztítása is. Fő az, hogy a rák belebujt a csigaházba, vagyis megtudta menteni a lágy részeit. Az adott esetben szóval a rák egy sánta ember és a csigaház a mankó.”

„Jól van ez — feleli erre dr. Pikler Gyula egyetemi tanár ur — de engedje meg, hogy kiigazítsam önt, tisztelt követőm, Spencer Herbert. Ami áll az egyesre, az (helyesen mondja mesterem: Pulszky Ágost) áll az összesre szintén. A rák, az nem egy sánta ember, hanem a rák az a társadalom és a csigaház az az állam. Belébujt a rák, hogy szét ne málljon.”

Gaal Jenő, a Magyar Tudományos Akadémia levelező-tagja közbeszól erre:

„Nevetséges. Az egész rákhistoria azt mutatja, hogy még a tenger fenekén is megvan az, amiről én tanítok, a közgazdasági patriarchalizmus tudniillik. A gazda meg a cseléd együtt eszik; vagyis a rák, az a gazda, a tengeri rózsza meg a béres.”

„Nem, nem — csóválja a fejét Hermann Ottó — a dolog arra vall, hogy az őskorban minden eszköz nélkül dolgozott az ember is. Vagyis a rák és a tengeri rózsza egészen úgy szerzi az élelmét, mint még ma is a Forhoranka pataokban az árvai tótok. Tavasszal, ha fölmelegszik a víz, egy sor tót asszony szorosan egymás mellé áll a pataokban, a tót emberek

zéknek mindig módjában áll, hogy a kormány javaslatait megbirálja s azokat vagy elutasítsa, vagy elfogadja, vagy ha tudja, korrigálja. Emlékeztetjük az ellenzéki pártokat arra is, hogy a függetlenségi és 48-as párt egyik legszebb dicsőségét akkor aratta, mikor az egyházpolitikai reformokra vonatkozó kormányjavaslatok diadalát egy nagy és nemes küzdelem rendjén elősegítette. Pedig nem viseltetett politikai bizalommal a Wekerle-kormány iránt.

Arról van szó, hogy a házagos 1848-iki sajtótörvény reformáltassék — még pedig egyenesen a hamisítatlan sajtószabadság feltétlen biztosítása és a sajtó terén időközben fölmerült bajok orvoslása érdekében. Az 1848-iki törvény — amint a tapasztalás bizonyítja — resein átenged olyan rendelkezéseket, mikről ép az ellenzéki pártok igen erős akcentussal azt mondják, hogy a sajtószabadság egyenes veszedelmét jelentő reakcióval állanak közeli rokonságban. Nos hát, ennek vegyük elejét! De őszinte odaadással, tökéletes magyar hazafisággal és igazi alkotmány szeretettel!

Illeszszük bele a sajtótörvénybe azt az intézményt, mely egyedül alkalmas arra, hogy a sajtó ellen felpanaszolt bajokat orvosolja, sőt egyenesen megszüntesse. Ez az intézmény a sajtó autonómiaja, melyről már Emmer Kornél is megemlékezett minapi beszédében.

A sajtó munkásai maguk ismerik és érzik legjobban azokat a bajokat, melyek hozzájárultak ahhoz, hogy a közvéleményben a téves felfogások egész rengetege mellett föltámadt a sajtó ellen valami különös elfogultság, mely már a sajtószabadság megszorítására irányzott világos törekvésekben is nyilvánul. A sajtó munkásai legjobban érzik ez áramlatnak nyomasztó hatásait, s minél nagyobb odaadással és önzetlenséggel fáradoznak fonséges hivatásuk terén, annál inkább tudják, hogy a felpanaszolt bajokat or-

vosolni kell; mert a tisztességes, hazafias, önzellenül működő újságírókat érinti leg-súlyosabban az észlelhető sajtó-ellenes tendenzia.

Semmiféle hatóság nem lehet olyan illetékes akár a sajtó terén fölmerülő visszaélések fölismérésére, akár e visszaélések ellenőrzésére és azok üldözésére, mint épen a sajtó munkásainak törvényes intézmény keretébe beleilleszhető hatósága.

Hogyan képzeljük mi ezt a hatóságot? Nem másképen, mint törvény által, bizonyos jogokkal és hatáskörrel felruházott újságírói kamara formájában. Az újságírói kamara hatóságát a hírlapírók testületéből alkotnák meg. Minden Magyarországon megjelenő újság szerkesztője köteles volna e kamarába való belépésre. Aki e kamarának nem tagja, nem szerkeszthet újságot. A kamara hatóságának joga és kötelessége lenne felügyelni az összes hírlapokra. Hogy ellenőrző tevékenysége könnyebb legyen, a budapesti központi kamarának lehetne két-három vidéki fiókja, mely a központtal szerves összefüggésben állana.

A kamara hatóságának joga kiterjedne arra, hogy a szerkesztőket felelősségre vonván a lapjaikban megjelent akár nemzetiségi izgatást tartalmazó, akár a személy- és vagyonbiztosságot vagy az állam rendjét veszélyeztető, akár a magánbecsületet pellengérező, akár az ugynevezett „revolver-sajtó” jellegét magán hordó közlemények miatt fölmerült panaszok dolgában, e panaszok alapossága esetén, a szerkesztőt a kamara kötelékéből ki is rekeszthesse, ami egyértelmű lenne a szerkesztéshez való jog megvonásával. Mindez, természetesen, nem érintené az esküdtzéki bíraskodás hatáskörét.

Az újságíró-kamarának ily intézménye többet érne, mint minden kauczió; elejét venné hatóságok hatalmi visszaélésének, bírói zaklatásoknak és biztosítékul szolgálna a magyarországi sajtó becsü-

letes, hazafias, a társadalmi rendre feltétlenül hasznos tevékenységének. Egy csapással megteremtelnék az az állapot, hogy a szerkesztők feltű gonddal öríznék lapjaik tisztességes irányát, mert különben veszélyeztetnék szerkesztői jogukat. És ha nem is egyszerre, de fokozatosan megtisztulna a magyarországi sajtó, beleértve a nemzetiségi és szocialistát is, mindattól a salaktól, mely manapság zavarossá teszi. És emellett a nagy eredmény mellett tisztán és szeplőtlenül maradna fenn a sajtószabadság, melyet nem érinthetne sem avatatlan, sem elfogult hatalom durva beavatkozása.

Nagy, igen jelentős nemzeti érdekek fűződnek ahhoz, hogy a sajtótörvény reformja megalkottassék — hamisítatlan szabadelvű szellemben, az összes nemzeti igények figyelembe vételével és a megszerzett tapasztalások összes tanulságainak hasznosításával.

POLITIKAI HIREK.

A képviselőháznak délelőtt tíz órakor ülése lesz.

Az egységes magyar állam. A *Pol. Corr.* egy budapesti levele szembeszáll azzal az állítással, mintha Magyarország alkotmánya a különböző néptörzseket, mint ugynevezett történelmi-politikai individualitásokat elismerné. Ez az állítás teljesen hamis és érthetetlen. A nemzetiségi törvény világosan kifejezi Magyarország államát, mint nemzeti államnak jellegét, amennyiben minden állampolgárt, nemzetiségére való tekintet nélkül az egységes, oszthatatlan magyar nemzetiség tagjává jelenti ki. Teljesen helytelen az, mintha a Bánffy-uralom ennek a törvénynek hamis, chauvinista magyarázatot akarna adni. A nemzetiségi törvény világosan kimondja, hogy Magyarország, bár különböző néptörzsek lakják, egységes állam, melyben egységes, oszthatatlan nemzet lakik és hogy ennek az egységes államnak a történelem és a politikai szükségesség adja meg az eltörölhetetlen nemzeti jellegét. Mivel Magyarországon nyolc különböző nemzetiség él, melyek egyikének sincs zárt nyelvvidéke, ennél fogva a decentralizációra vagy épen a föderációra való minden

meg felülről állnak a vízbe és kapálóznak kézzel-lábbal. Mire megriad a pisztráng és egyenesen nekiszalad az asszonyoknak, mely így pusztá kézzel szedi össze a zsákmányt, akár a tengeri rózsza. A tót ember a remeterák, a tót asszony a tengeri rózsza. Egymás nélkül nem tudnak halat fogni. . . .

... Igy tehát ezekkel a válaszokkal a biológiai mozzanat ad absurdum bemutatott. Minden felsorolt válasz tökéletes spekuláció alapul is, csupán az a megrázó jelenség benne, hogy az életnyilvánulásokat ki-ki természetesen magyarázhatja. A század végének tudomány (nagy a szabadság) csakugyan arra a harsogó trombitaszóra ügyel, amit a természetfilozófia kürtölt belé a világba: „Az életet, a tudatot magát nem ismerjük, magyarázzunk hát ki mindent az életnyilvánulásokról.” E szöveget már most követni könnyű, csupán egy ötlet kell hozzá, hogy valaki előálljon az új magyarázattal. Ennél fogva háromszáz már meglévő természetfilozófiai magyarázat mellé minden nap odasorakozik valamely háromszázegyedik, mivel igen egyszerű a dolog. Hogyne magyarázhatnók az összes életnyilvánulásokat háromszázféle módon, mikor már azt az egy remeterákot is kifejtettük hatféle módon?

Természetfilozófot, ez előadottak következtében, még nem is látott senki sem sirni. „Miért zokogjak én azért, hogy a világ nem követ engem?” — Nyilván így gondolkodik a természetfilozóf, — hiszen természetesen, hogy nincsenek követőim, mikor a remeterákot mindenki maga magyarázhatja magának hetedikféle módon. . . .

De más könyvek már öntözik a tudomány végtelen mezejét; a könyvek, melyeket a metafizikusok sirnak. Így zokog XIII. Leo pápa az „Aeterni Patris” encyklikában, mert a világ nem esküszik Aquinói szent Tamás bölcselétére; így zokog második Vilmos császár a rekrutáknak mondoit beszédeiben, mert a nemzet többé nem esküszik Hegelre, hogy az állam i betűjén a király a szükséges pont; így zokogott Luther Márton a Wartbergen s így zokog mindenki, aki világnézetet akart belészuggerálni az emberiségbe. Bölcselkedők, theologusok, koronás doktrinerek és vallásalapítók, mind egy kalap alá tartozó metafizikusok ők, a remeterák helyett mind a végtelen titkokat akarják magyarázni és ha aztán taps helyett hallgat a világ, bölcseseket lát a világ sirni. „Hogyne zokognék én — nyilván így gondolkodik a metafizikus — mikor amit én magyarázok, azt senki sem magyarázhatja másféleképpen?” . . . Ők az ihletettebbek, ők a merészebbek, a zokogók, de nem ők az okosabbak.

Ily sirást hallat ma Büchner is, a hetvennégy esztendő mákacs scholasticus. Huszonhetedik kötetében* a XIX-ik évszázadtól bucsuzik, keserűbben, mint ahogy elődei, az encyclopédisták bucsuztak a XVIII-tól. A materialismus scholasticájának mestere úgy bucsuzik az évszázadtól, mint ahogy a misszionárius hagyja ott az afrikai partokat, hol annyi volt az eredmény, hogy a négerék elfogadták a kemény-

* Am Sterbelager des Jahrhunderts. — Von Prof. Dr. Ludwig Büchner. — Giessen, Emil Roth kiadása.

kötésű bibliát — de eszmatalpnak használták a könyvet. Az első kötet óta negyvenhárom esztendeje mult, hogy a fiatal tübingi docens meg akarta téríteni a világot. Akkor nagyszerű afrikai partok kínálkoztak a térítésre; Schelling és Hegel, az Absolutumnak és az Én-nek papjai, elvitorláztak, utódjaikra nem várt konkurrenzia. És előállt Büchner társaival, hirdetni egy ihletett metafizikát: „A materialismus nem állítja azt, hogy a teremtő lény fölösleges voltát bebizonyíthatja. Csak azt állítja, hogy ez az egyetlen hit, amely megnyugathatja az embert.” Látjuk, papákhoz és metafizikusokhoz hasonlóan szent talárban járt ő is, hitet követelt a tübingi docens. És ime negyvenhárom esztendő után Hegelhez és XIII-ik Leóhoz hasonlóan, ő is zokog, hogy hiába volt minden. Hiába volt az erőnek és anyagnak elpusztíthatatlanságából az Isten hiányára következőt; hiába volt a darwinizmust agitatorius eszköznek használni, ahogy ma a szocialdemokraták használják az általános választói jogot; hiába gyártott Moleschott szálló igéket az emberről és az ő táplálékáról; hiába csinálta a legnagyobb reklámot a pápaság, a szentség. Hiába minden; az egész materialisztikus metafizikából, miként egykor az alchymisták tégelyéből arany nem került közforgalomba; a tégely csak véletlenül, mellékesen produktált holmi porcellánokat, a materialisták azt hagyták hátra közkinésnek, amit pozitív természettudományi kutatásokkal kiderítettek. Így örököltük Vogttól a polinéziai majomember anatómiáját, Moleschottól az agyi foszfor-kuta-

kíséret az állam bomlását vonná maga után. Világos tehát, hogy a magyar nemzeti állam tagadása, mert csak e jelleg fentartásával képes erő kifejtésre. egyszersmind élénk ellentétben van a dinasztia érdekével és a monarchia hatalmi állásával.

A szabadelvű pártkörből. A országgyűlési szabadelvű pártnak ma este báró Podmaniczky Frigyes elnöklése alatt értekezete volt. Neményi Ambrus ismertette a postatakarékpénztár betét-maximumának és tartalékalapjának felemeléséről, gróf Batthyány Tivadar a keleti tengerhajózási részvénytársasággal kötött szerződés becikkelyezéséről és Szivák Imre a kisajátítási törvény kiegészítéséről szóló törvényjavaslatot. A párt mind a hármat vita nélkül elfogadta. Báró Bánffy Dezső miniszterelnök bejelentette a konzuli bíráskodásról szóló törvény életbeléptetését. Szivák Imre előterjesztette az állami számvéviszéseknek a múlt év harmadik negyedében előfordult tulkiadásokról való jelentését, amiket az értekezlet tudomásul vett. Kossuth Ferencnek a ház mai ülésében tett indítványát támogatták ezután. A miniszterelnök előterjesztése alapján abban állapodtak meg, hogy az indítványnak érdemleges tárgyalás végett való napirendre tűzéséhez nem járhatnak. Végül bemutatta az elnök a szolnoki szabadelvű párt elnökének a meghívóját a szolnoki honvédelem márczius 15-iki leleplezésére.

Kérvények tárgyalása. A képviselőház kérvényi bizottsága márczius 4-én délután hetedfél órakor ülést tart.

A qualificatio egyszerűsítése. Félhivatalosan jelentik: A mai napon több napilapban megjelent ama közlemény, hogy a pénzügyminiszter a pénzügyi szolgálatban alkalmazott fogalmazási tisztviselők képesítésének leszállítására nézve — az e szolgálati ágazatra jelentkezők vagy pályázók hiánya miatt — külön intézkedést tervezne, nem felel meg a valóságnak. Tény azonban az, hogy a kormány kebelében foglalkoznak azzal a kérdéssel, hogy az *adminisztratív szolgálatra* készülő egyéneknek, a szakmájukhoz szükséges qualificatio megszerzése megkönnyítessék anélkül, hogy az a szakképzettség rovására essék.

1848 ünnepe. A képviselőház igazságügyi bizottsága márczius 5-én délután 5 órakor ülést tart. Az 1848-iki törvények megalkotása emlékének megünnepléséről szóló törvényjavaslat lesz az ülés egyetlen tárgya.

tatásokat, báró Bibrától a narkózis elméletét. Az arany azonban nem került elő és negyvenhárom esztendő múlva lehajtván fejét a próféta, szól: „Nincs követőm; nincsen.”

— A századvégén — ugymond — látom a század haladását, de látok egyebet is. A szegény emberiség még mindig az előítéletek járma alatt nyög; a szegény emberiség még mindig nyög a felekezeti, a politikai és a szociális előítéletek járma alatt... A szegény, gyámoltalan emberiség, szóval, nem követett engem.

Fejezetről fejezetre kimutatja ezt.

A filozófiának (a második filozófiájának tudniillik) még mindig van némi közönsége. A materialismust megrontja, lehetetlenné teszi a spiritizmus. A vallást támogatják a kormányok, az orvosok tudomány maga is terjeszti a közepéri miszticizmust. Az anarchia és a szociáldemokrácia a mind a kettő forradalmár, tehát a gyilkosság szolgálatában van épügy, mint a háború pártfogója, a politika is. A társadalom még nem veszi tudomásul azt, hogy minden ember egyforma anyagból és erőből van összetéve — és e fejezetekben sok mindenről van ugyan szó, ami nem tartozik a Büchner filozófiájához, de ne vegyük ezt rossz néven, mert Büchner már öreg ember. És az öreg ember sopánkodván egy dolog miatt, száz másnak okából is szeret sopánkodni.

... A remeterák pedig felüti fejét a tenger mélyéből és azt mondja erre: „Miért nem maradtál nálam, Büchner? Nézd, a századvégi

A pénzügyi tárca.

— A képviselőház ülése. —

Kossuth Ferenc ma bejelentette sürgős indítványát az olasz parlament üdvözlése tárgyában s a képviselőház az indítvány megokolására a holnapi ülést tűzte ki. Ezzel mára el is volt intézve az indítvány, habár a szélsőbal néhány közbeszólással erősen csinálta a hangulatot.

— Fogadjuk el mindjárt! — tüzelt Justh Gyula.

— Éljenek az olaszok! — kiáltotta Pichler Győző.

És éljenek az egész szélsőbal, egyébként összesen nyolcz szál vitéz. Mert ennyien jöttek be a sürgős indítvány daczára. A többi párt sem volt tulságosan képviselve s mikor a pénzügyi tárcahoz megint az öreg Mócsy Antal emelkedett fel, az univerzális kritikus, még az a kis hallgatóság is kisompolygott a tanács-teremből. Pedig Mócsyn kívül a néppárt másik sokoldalu embere, Major Ferenc is megint beszélt. Érthető tehát, hogy kezdetben a pénzügyi tárca tárgyalása iránt nem mutatkozott valami nagy lelkesedés.

De azért a mai ülés nem mult el minden érdekesség nélkül. A pikantériával Polónyi Géza szolgált, aki a külföldi biztosító intézetek simogatásával megszólaltatta Arányi Miksát, míg ezt viszont Pichler Győző vette kissé kellemetlenül pártfogásába. S ahogy Arányi a maga biztosító intézetét védelmezte, Polónyi és Pichler pedig, a szélsőbal vidám támogatásával, elgonyolódta Arányi fölött — abban sok volt a pikáns és mulatságos momentum. Ami kitetszik abból, hogy Szilágyi Dezső egyszer rendre is utasította Arányit, a szélsőbal pedig alkalmas pillanatokban ilyenforma közbeszólásokkal ug-ratta:

— Pro domo beszél!

— Ne csináljon a társaságának reklámot!

— Eddig benn a Házban nem vigézkedtek!

— A Newyork hirdetéseit mondja el!

És így tovább. A t. Háznak ez a kis szórakozása jó órahosszat eltartott. De mégsem ezt nézzük az ülés érdekességének. Ezzel Ágos-

tudósok nem járnak a végtelenben; felhoznak csupán minket a tenger mélyéből és kutatják a megfoghatót; azután aquariumokat mutogatván, galambokat keresztezve és házi nyulakat éheztetve, kiderítik azokat az igazságokat, melyeket elhisz minden ember. S megtoldják ezeket az igazságokat olyan igazságokkal, amelyeket még tovább toldhat minden ember. Ezt aztán természetfilozófiának nevezik a XIX-ik század végén. Az életnyilvánulásokat kell magyarázni, Ludwig Büchner...

Ő hallgat, az öreg német, a széles állkapczájú doktor. Élete végén ime egy táborba került legnagyobb ellenfeleivel, a theologusokkal; tekintete szintén a nem sikerült szónoklatoktól sötét. S a század alkonyán az ember fekete dokortalárja egyszínbe olvad a violaszínű, a thomista köntösökkel; szürke csoport mozog a láthatár szélén, ők azok, a családott metafizikusok. Kik mire megfutják a pályát, zokognak a büntetésnek s nyitják szájukat keserű szóra, mert bűnük az volt, ami nem praktikus és nem népszerű: a remeterákon túl akartak látni. Szokratesz és Spinoza után, Cartesius és Schopenhauer után így vonulnak el követők nélkül; az érzékentulinak nincs közönsége, adni kell valami megfoghatót, valami szabadon magyarázhatót, valami remeterákot. Sikerük nincs nekik, de távozásuk azért fényes. Mint volt az a tiszta februáriusi reggel, midőn egy kis báránnyelzőre mutatott az őrtálló katoná a königsbergi hidon: „Nézzétek, emberek, meghalt Kant, ott látom a lelkét szállni...”

Papp Dániel

ton József szolgált, aki általános figyelem között még egyszer visszatért a szociálizmus aktuális kérdésére és konkrét javaslatokat tett, amelyekkel a pénzügyminiszter közvetlenül is gyorsíthatná a szociálizmus letünését. Csupa érdekes javaslat az Ágoston Józsefé és például az *elsőosztályú kereseti adó eltörlését* később a pénzügyminiszter is olyannak mondotta, amely lényegesen segíthet a bajokon. A miniszter egyébként az Ágoston tervezetnek alapos megfontolását is kilátásba helyezte s akkor a szegényebb néposztály olyan könnyebbsége áll be, amely a mai elégtelenséget egészen is eltörölheti.

A képviselőház ezt a kis szociális vitát nagy megnyugvással fogadta s ha a jelek nem csalnak, holnap már hamarosan el lesz intézve a pénzügyi költségvetés is.

A képviselőház ülése.

Az ülés elején Szilágyi Dezső bejelenti, hogy Kossuth Ferenc sürgős indítványt jegyzett be, amelynek értelmében a képviselőház márczius 4-én, mint az olasz alkotmány félszázados évfordulóján üdvözlőné az olasz parlamentet.

— Elfogadjuk! — szól közbe Justh Gyula.

Az elnök az indítvány megokolását a holnapi ülés napirendjére tűzi ki.

A pénzügyi budget.

Következik a napirend.

Neményi Ambrus előadó, a pénzügyi bizottság nevében elfogadásra ajánlja a költségvetés első tételét.

Mócsy Antal itt is fölemlíti, hogy a magyar népet kizsákmányolják a zsidók, a takarékpénztárakat és a tőzsdét pedig nem akarják megadóztatni. Ő ennek a kormányzatnak nem is szavazza meg a költségvetést.

Ágoston József a képviselőház engedelmével a pénzügyi költségvetés keretében a szociális kérdésről kíván beszélni. Szerinte a baj orvosszerei két kategóriába sorozhatók: a gyorsan alkalmazandó palliatív orvosszerek kategóriájába és olyanokba, amelyek már a szakemberek tüzetesebb tanulmányait igénylik.

A gyors orvosszerek ezek: a valódi nyomor enyhítése ott, hol az tényleg konstatalható és pedig úgy állami támogatással, mint társadalmi uton. Viszont teljes szigor alkalmazása ott, ahol kell és azok ellen, kiknek célja az államrend felforgatása, vagy önérdékszűlte vágy a zavarosban halászáshoz, vagy végre a személy- és vagyonbiztonság veszélyeztetése.

A parlamentnek, mint a jó orvosnak, már a nehezebb szerep jutott osztályrészül; annak már a baj alapját kell kutatnia és tapintatos, de biztos kézzel kell rámutatnia a biztos gyógyszerre. Egy híres nemzetgazda szavaiból indul ki, mely szerint az a boldog ország, melyben nincsenek olyan gazdagok, hogy másokat megvásárolhassanak, de nincsenek olyan szegények sem, hogy magukat eladni legyenek kénytelenek. Egyes családok, hogy őseiktől nyert nevüknek fényét és tekintélyét további századokra bizottsátsák, majorátusokat vagy szeniorátusokat alapítanak s ez intézmény által megmentik az ősi, vagy a maguk által szerzett nagy vagyont *osztatlanul* családjuk egy tagjának vagy egyes tagjainak. Ezzel szemben mi sem védi azonban a közép- és kisbirtokost. Mert más természetű szaporodás mellett s a törvény által előírt szétosztás folytán rövid idő alatt a közép-birtokosból kisbirtokos, ebből pedig zsellér lesz. Ámde a nemzet is család s mentül több tagja van, annál nagyobb az ereje is. Mert nem a birtoktestek nagyságában, hanem a birtoktulajdonosok számában gyökerezik a nemzet valódi és biztos ereje. Oda kell tehát a törvényhozásnak törekedni, hogy a még meglevő kisbirtokos osztály megmentessék az elzúllástól. (Klénk helyeslés jobbfelől.)

Ezt a czélt úgy érjük el, ha első sorban a *birtokminimumot megszabjuk*. Igaz ugyan, hogy ez jelenleg fennálló törvényeinkbe ütközik s a tulajdon feletti rendelkezési jog szabadságát is sérti,

deczára ennek foglalkozni kell mégis a kérdéssel s oda kell hatni, hogy mindazok a kivált rajok, melyek szenvedélyesen ragaszkodnak a hazai rögöz, valamint azok is, melyek a szétosztás folytán elvesztették megélhetési talajukat, földhöz juthassanak. (Élénk helyeslés.) Proponálja itt, hogy a latifundumok egy része adassék *örök bérlet* czimén az ilyen kivált rajoknak, miáltal kettős czett érünk el; földet kap a szegény osztály, a latifundumból visszamaradt területeken pedig belterjesebb gazdagság lesz üzhető a kisbirtokosokban nyert bézierő folytán s így az eddig alig 2—2½ százalékot elért jövedelem tetemesen emelkedni fog. Tanácsolja továbbá, hogy fordítson a pénzügyminiszter 50 milliót, mint kölcsönt, az időközönként megvásárolható birtoktestek megszerzésére, oly czélból, hogy e területek telepítvényesek közt kiosztva, a kölcsönösszeg ötven év alatt öt százalékos kamat és törlesztési részletben amortizáltsák. Ez összegért mai viszonyaink szerint 350—400,000 holdnyi termékeny terület volna megszerzhető, melyen 35—40.000 család találhatna menhelyet s az államtól csupán az az áldozat kívántatnék, hogy e területek öt éven át adómentesek legyenek. Csupán 350—400.000 forintnyi évi teherről volna tehát szó öt éven át s ennek is csak bizonyos hányadról, mert hisz a birtokterhek csak évtizedeken át volnának beszerezhetők. De megoldható volna a kérdés úgy is, hogy bizonyos állami kedvezmények mellett létesítették egy nagyobb mérvű *telepítési bank*, kizárólag azon czélra, hogy minden nyereszkedési intencziótól távol, csupán csekély közvetítési díjért oszttaná szét a telepesek közt az általa zálogvevők útján megvásárolandó birtoktesteket. (Helyeslések.)

Kizárólag a pénzügyminiszter által nyújtandó orvosszereknek a következőképp ajánlja:

I. A legszegényebb osztályt terhelő elsőosztályu kereseti adó eltörlesztését, mely ugyis csak nehezen hajtható be s akkor is csak elenyésző csekély arányban; így Budapest székes főváros területén az 1897. évre e czimén 470.000 frt volt kivétel s ebből összesen alig 11.000 frt folyt be. Tehát alig 2½ százaléka a kivett összegnek, ami nem áll arányban az arra fordított kiadásokkal. S ha azt tekintjük, hogy négy forintnyi átlag számítható fejenként, akkor 110.000 ember közül csak 3000 tett eleget fizetési kötelezettségének s mégis nemcsak e 3000 ember elkeseredését köhötöte fel, hanem a 107.000 emberét is, akit eredménytelenül zaklattak. (Élénk helyeslés.)

2. A nyolczad-teleknek, vagy azon aluli még kisebb birtokoknak teljes, vagy legalább részbeni adómentesítése. Mert habár a kétszer kettő négy elvét mindannyian osztjuk is, nem helyes és nem méltányos annak egyenletes alkalmazása holdterületek után. Különbségeket kell tenni azon adó között, amelyet a vagyonosabb osztály fölöslegeiből fedez és a között, melyet a szegény osztály szájától kénytelen megvonni.

Méltányos ez anyival is inkább, mert a szegény osztály az indirekt adók által már ugyis aránytalanul van terhelve, indokolt tehát, hogy a direkt adók leszállításában némi rekompenciációt találjon.

A polgárság jóléte képezi minden államnak legbiztosabb alapját s az a kormány, mely e fontos problémát sikeresen megoldja, nemcsak örök emléket fűz névéhez, de egyszersmind megyeti alapját az ország fokozatos fejlődésének és jólétének. Bizik a pénzügyminiszter kiváló képességeiben, hazafias gondolkodásában és farsadhatatlan munkaerőjében és nem kéli, hogy e jóakaratu tanácsokat figyelmeire fogja méltatni és tervezetét részben vagy egészben meg is valósítja. A költségvetést tehát szívesen megszavazza. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Polónyi Géza csak néhány pillanatig akar szólani. Állítja, hogy a biztosítási ügyet, kapcsolatosan az államhitellel sürgős reformra szorul. Megnyugtató fölvilágosítást kér a kormánytól az iránt: foglalkozik-e a kérdéssel s hajlandó-e a szónok álláspontját elfogadni, amely a következő: különösen külföldi biztosító társaságok 100,000 forintnyi csak nominális alaptőke ellenében száz millióra menő kötelezettséget vállalnak s a biztosító felek nem találják meg fedezetüket, még ha elmennek az At-

lanti-Oceán taira is. Kiváltképp az amerikai társaságokat kellene megrendszabályozni. Az üzleti kiadás ezeknél a társaságoknál mint vagyon szerepel. Az alaptőkét e biztosító társulatok amerikai viczinálisokban helyezik el. Vajjon mit ér az ilyen viczinális biztosítéki és díjtartaléki alap? A magyar állam polgárainak filléreiből az ilyen külföldi hitelműveleteket rendezik. A legkevesebb, amit meg kell tennünk, az, hogy ezek a külföldi társulatok biztosítéki és díjtartaléki összegeiket magyar állampapírokban vagy magyar óvadékképes papírokban helyezték el s ez állami ellenőrzésben részesüljön. (Helyeslés.) E részben módosítandó a kereskedelmi törvény és szigorítandó. Várja a pénzügyminiszter nyilatkozatát. Az elnök öt perczre felfüggeszti az ülést.

A szünet után.

Major Ferencz a közgazdasági dekadenciáról beszélt, melyet a liberális kormány harmincz éves rabló gazdasága teremtet meg. Határozati javaslatot terjeszt be, hozzák be a tőzsdeadót és szállítsák le a földadót.

Ezután Arányi Miksa szólalt fel, kinek beszédét lapunk nyíltterében közöljük.

Pichler Győző: Az az általános helyeslés, amelylyel a Ház Arányi beszédét fogadta (Derült-ség.) fölmenti őt attól, hogy bőven dicsérje Arányit. Nevezetes, hogy Arányi a magyar parlamentben, 40.000 forintos külföldi biztosítási állásban, itt az országgyűlés színe előtt olyan súlyos támadásban részesítette a magyar biztosítási ügyet, aminőben az soha sem részesült. Különben a szónok ezt a beszédét már olvasta reklámyomtatványokban. Arányi azért mondta most el, hogy a reklám mint képviselőházi beszéd ingyen kerüljön a lapokba. Valószínű, hogy a lapok nem ülnek föl Arányinak. (Folyton tartó derülttség.) Az amerikai biztosítás nagyobb veszedelem, mint az ázsiai kolera, mert az stációkat tart, amíg ideér, az amerikai biztosítás ellenben egyszerre átröpül az Atlanti-Oceánra. Bizony, a szabadelvű párt nem érdemli meg, hogy Arányi ur mint közönséges vigécz jöjjön a Házba és működjék. Arányi ur megvallotta, hogy rábeszéléssel, barátsággal 110 képviselő biztosította magát az ő társulatánál. Ez jó üzlet lehetett a Ház folyosóján, mert hiszen az üzletért a provízió egy évi törlesztési díj. (Tetszés az ellenzéken.) Az Arányi ur intézetét Poroszországból üzelmek miatt kitiltották. Miért bántjuk mi az oláhokat, mikor magyar képviselő, itt a Házban állítja, hogy a magyar ember magyar intézményekben elveszti a pénzét. (Tetszés.)

Szilágyi elnök: E beszéd után néhány szónyi megjegyzésem van. A Házban az utóbbi időkben gyakoribbá szokott válni, hogy ha egyenesen sértő kifejezéseket nem is használnak, de a *használt hang közel jár ehhez*. Az elnök nem avatkozhatik mindenkor közbe, de kérem kell általánosságban a Házat, tartózkodjék ettől.

Pichler Győző: Előismerem, tisztelt Ház, hogy beszédem elején izgatott hangon szólottam. Ha valamilyen a Ház szokásai ellen vétettem ekkor, ezért a képviselőháztól elnézést és bocsánatot kérek, amit kétségkívül meg is kapok, mert máltó felháborodásban szólottam. (Általános helyeslés.)

Arányi Miksa személyes kérdésben kijelenti, hogy ő nem vigécz és senkit a képviselők közül személyesen nem biztosított, ha csak föl nem keresték.

Az elnök a vitát bezárja.

Lukács László pénzügyminiszter Mocsyval szemben megjegyzi, hogy a magyar ember csakugyan rátermett a pénzügyi munkára is. Az uralkodó fölfogás az oka annak, hogy a magyar ember kellő mértékben nem foglalkozik üzleti dolgokkal. Az állam bevételének legnagyobb része az állami üzemekre esik. A pénzügyi tisztviselők kvalifikációja a legmagasabb kvalifikációnak felel meg. Sőt a pénzügyi terén gyakorlati szakvizsgálatok is vannak. A biztosító intézeteket a kereskedelmi miniszterium ellenőrzi. Amit Ágoston fölhozott, az részben nem tartozik a pénzügyi tárczához. Szőlő-, komlótermelés stb. pedig a földművelésügyi miniszterhez tartozik. A dohánytermelésről megjegyzi, hogy 8862 termelő közül 8029 a 20 holdon aluli kistermelő,

3267 csak egy holdon termel. Az elsőosztályu kereseti adó azonban csakugyan reformálandó. Arról is lehet beszélni, hogy az egyholdas gazdák ne fizessenek földadót. Polónyi kérdésére válaszolja, hogy a biztosítási ügy reformjának előkészítése folyamathan van. A miniszter is abban a véleményben van, hogy a külföldi biztosító-intézetek magyar papírokban helyezték el biztosítási és takarékalapjaikat. Erre nézve törvényjavaslatot fog benyújtani. (Általános helyeslés.) A fogyasztási adórendszer úgy, amint van, tarthatatlan. A konzum megszüntetésére már kész is a javaslat, amely a termelési adót fogja behozni. Az italmérségi engedélyeket a belügyminiszter meghallgatása után adja ki s a miniszter hajlandó az italmérségi engedélyeket korlátozott számban kiadni, csak azután az ellenzéki képviselők is segítségére legyenek. — Az adóbehajtások tekintetében óhajtsa, hogy az elemi csapatok sujtotta nagy inséges vidékeken a polgárokat ne tegyék ki tulságos zaklatásoknak s részletfizetéseket engedjenek. A mult évben 5 millió forint előirt adót irtak le. (Helyeslés jobbról.) Neki mint pénzügyminiszternek az a föladata, hogy mindig kellő pénz legyen az államkincstárban. Kéri a költségvetés elfogadását. (Éljenzés jobbról.)

A Ház az első tételt megszavazza, Major határozati javaslatait pedig mellőzi.

A vitát holnap folytatják s ugyanakkor báró Dániel és Erdély miniszterek is válaszolnak egy-egy interpellációra.

KULFÖLD.

Németek a lengyelek ellen. *Berlinből* jelenti egy mai keleti táviratunk: A porosz képviselőházban ma a *telepítési törvény* tárgyalása volt napirenden. Ez a törvényjavaslat meg akarja kétszerezni azt a százmilliós alapot, amely a porosz parasztnak Posenba és Kelet-Poroszországba való telepítésére szolgál. A lengyelek közt a javaslat természetesen rossz vért szült.

Motty kijelentette, hogy a lengyelek továbbra is tiltakoznak a javaslat ellen és nem vesznek részt a tárgyalásokban.

A lengyelek erre tényleg elhagyták a termet.

Herman (centrum) úgy véli, hogy a törvény beleütközik a természetjogba, a nemzetközi jogba és az alkotmányba, ezenfelül pedig kiélesíti a nemzeti-ségi és felekezeti ellentéteket.

Gróf Limburg-Strom kétségbe vonja ezt és azt mondja, hogy a lengyelek leginkább akadályozzák a békés együttélést.

Dr. Miguel miniszter kifejti, hogy a lengyelek folyton erősödő agresszív irányzatával szemben a németseget meg kell erősíteni. Csak így lesz lehetséges, hogy nagy nemzeti kérdésekben a lengyelek nem fogják cserben hagyni a németeket, mint ahogy a flotta-kérdésben tették.

Mauchel szemére veti a miniszternek, hogy jobban szít a centrumhoz, mint a szabadelvűekhez, mert hálás amazok iránt a flotta-kérdésben tanúsított magatartásukért.

A telepítési törvényjavaslat azonban nemcsak a szabadelvűeknek nem tetszett, hanem a centrumnak sem, mindazáltal a többség elfogadta.

A Zola-pör utójátékai.

Páris, márczius 3.

A szenátusban a kormány, különösen azonban Billot hadügyminiszter ellen nagy az elkeseredés a *Trarieux-Béguen*-ügyben tanúsított magatartásáért. Hogy a Zola-ügynek a szenátusban való újbóli megbeszélését megakadályozzák, a szenátus négy köztársasági csoportja elhatározta, hogy *Méline*-t felszólítja, hogy *Béguen* kapitányt a vezérkarból bocsássa el és ilyen módon teljes elégtételt szerezzen a megsértett tanuknak. A sértés oly erős, hogy azt másfép megtorolni nem igén lehet. A kapitány nemcsak *Trarieux* vallomását, hanem a szenátusban különösen a Madagaskar-vitában tanúsított magatartását ócsárolta.

Piquard ma *Ranc* szenátort és *Gast* polgármestert megbizta azzal, hogy Henry-től nevében elégtételt kérjenek. *Piquard*nak segédei

azt mondták, hogy kihívását tudatták *Henry* ezredessel, aki azonban kijelentette a segédeknek, hogy *cselekvéseit tanuvalomásaival ellentétbe nem hozhatja és a segédeknek előbb végleges választ nem adhat*, míg a következő két feltételnek elég nincs tőve: először világosságot kell deríteni ama zárt levelezőlap eredetéről, amelynek alapján Piquard Esterházyt hazaárulással vádolta; másodsor pedig meg kell várni a vizsgálat eredményét, amely amaz ismert táviratok ügyében van folyamatban, amelyekről Piquard azt állította, hogy hamisak.

A két segéd ehhez még hozzáteszi a következőket: Nem volna méltó sem önhöz, Piquard ur, sem hozzánk, hogy *Henry* ezredes eme válaszára megtegyük megjegyzéseinket. Midőn ezeket önnek tudomására hozzuk, egyúttal kijelentjük, hogy küldetésünket befejeztük tekintjük. (N. Fr. Pr.)

Paris, márczius 3.

A Zola-perben beadott semmisségi panaszt a semmitől márczius 10-én már tárgyalni fogja. Hivatalos körökből eredő értesülések szerint semmi remény sincs, hogy sikerrel járjon Zola e lépése.

TÁVIRATOK.

Az osztrák helyzet.

Bécs, márczius 3. A Reichsrath egybehívásáról szóló legfelső kézirat vasárnap fog megjelenni. A *N. W. Tagblatt* arról értesül, hogy a Reichsrathot trónbeszéd nélkül fogják megnyitni. A miniszterelnök mindjárt az első ülésen ki fogja fejteni programját.

A *N. Fr. Presse* prágai levelezője érdekes beszélgetést folytatott dr. *Engellel*, a cseh klub elnökével. Engel annak a nézetének adott kifejezést, hogy a Gautsch-kabinetnek csak rövid élete lesz, utána gróf *Thun* Ferenczet és *Chlameczkyt* veszik kombinációba. Ez utóbbinak a jelöltsége valószínűbb; gróf *Thun* iránt a cseheknek nem lehetne bizalmuk. A képviselőház elnökségére *Bilinski* lovagot emlegetik. Dr. Engel végül hangsúlyozta, hogy a cseheknek a kormánytól szemben teljesen szabad kezük van. Az új nyelvredeleteket még nem ismerik. A katolikus néppárt hihetőleg ismét egy táborban lesz a többség pártjaival, dacára dr. *Ebenhoch* magatartásának a felső-ausztriai tartománygyűlésben.

A görög merénylet.

Bécs, márczius 3. A Fleischmarktön levő görög templomban ma délelőtt 11 órakor hálaadó istentisztelet volt abból az alkalomból, hogy György király szerencsésen megmenekült a merénylettől. Az istentiszteleten jelenvolt *Ferdinánd* bolgár fejedelem egész kíséretével, gróf *Goluchowski*, gróf *Welsersheimb* osztályfőnökkel, az orosz, olasz, angol és német nagykövetségek, a bolgár, román és szerb követek, a görög diplomáciai ügyvivő és a bécsi görög kolónia számos tagja. Az istentisztelet egy óra hosszáig tartott.

Bukarest, márczius 3. György görög király szerencsés megmenekülése alkalmából a székesegyházban Te Deum volt, amelyen *Károly* király képviselője, a miniszterek, a diplomáciai kar és az udvari méltóságok voltak jelen.

Tábornokok a politikában.

Berlin, márczius 3. Az új választásokból kikerülő birodalmi gyűlésben alkalmasint több tábornok fog a jobboldalon mint képviselő megjelenni. *Broncier* Kázmért Mecklenburgban, *Waldersee*-t Memelben jelölték a konzervatívok. Az utóbbi még nem nyilatkozott, hogy a jelöltséget elfogadja-e.

Olaszország ünnepe.

Róma, márczius 3. Az olasz alkotmány holnapi emléknapja alkalmából az egész város fel van lobogóva. A Quirinal palotaterét pálmakertté varázsolták át. A Capitolium, ahol a király holnap Olaszország valamennyi polgármesterének szerencsekívánatait fogadja, szintén ünnepi díszet öltött és tele van zászlókkal. Az egész város tele van vidékiekkel. Az időjárás hűvös és szeles. A híboros vikárius ren-

deletére még a klerikális iskolákban is szünetel holnap az előadás. Az emlékezetes évfordulóról valamennyi lap a lelkesedés hangján ír.

Róma, márczius 3. A Stefani-ügynökség öt kegyelmezési leiratot közöl, amelyeket ma irt alá a király az alkotmányi proklamálásának ötvenedik évfordulója alkalmából. Az amnesztia sajtó-vétségekre, az állam biztonsága ellen elkövetett bűntettek, párbaj-vétségekre, az olaszkereskedelmi hajók szökevényeire, még pedig úgy az olaszokra, mint az idegenekre, végül a katonai és tengerész-szökevényekre, valamint jövedéki és más kihágásokra terjed ki.

Szerb miniszterválság.

Belgrád, márczius 3. A szerb fővárosban miniszterválságról beszélnek, amely pénzügyi és belpolitikai zavarokkal van összefüggésben. (N. W. T.)

A német flotta-törvény.

Berlin, márczius 3. A birodalmi gyűlés költségvetési bizottsága ma a tengerészeti javaslatlall foglalkozott. Öt szakaszt tárgyaltak le és fogadtak el nagy többséggel.

A „Maine” katasztrófája.

Havanna, márczius 3. Amint mondják, spanyol tengerészekből álló bizottságot küldöttek ki a „Maine” amerikai hajó felrobbanása okának megvizsgálására.

Háboru készül.

Madrid, márczius 3. A washingtoni spanyol ügyvivő kimerítő jelentésben számol be kormányának az Észak-Amerikai Egyesült-Államok háborúra készülődéséről. A spanyol kormány hír szerint egyenesen kérdést intéz emiatt az amerikai állam kormányához.

A szicíliai kérdés.

Róma, márczius 3. A szenátus mai ülésén gróf *Codsonchi*-nak a szicíliai legutóbbi eseményeket illető kérdésére válaszolva, *Rudini* marchese miniszterelnök kijelentette, hogy a szicilianai és modicai zavargások összefüggésben vannak a filloxera-kérdéssel. Modica 50.000 lakosa közül legalább 40.000 paraszt, a többi pedig szőlőmunkás, ahol a filloxera-vész miatt munka nélkül vannak. Ezt a bajt még fokozta a rossz termés. A kormány minden lehető megtett és megtesz most is, hogy segítséget nyújtson. Szicíliai kérdés nem létezik.

HIREK.

Mit kellene konfiskálni?

— Másolat a földmivélségi miniszterium levéltárából. — Nagyméltóságú Darányi Ignác Miniszter Ur! A kebelbeli elnöki osztálytól 011247/1898. szám alatt nyert bizalmas irányu kiküldetésemről jelentésemet itt 1/2. alatt csatolt utiszámlám kapcsán a következőkben van szerencsém mély tisztelettel beterjeszteni:

Folyó évi február hó 24-én, a kora délelőtti órákban megérkezvén Közép-Cholt vármegye székvárosába: Basadombra, a nyert utasításához képest első sorban az azon vármegyében működő gazdasági egyesület titkárához, Kemény Oszwald urhoz, mint egyszerű közgazdasági előadóhoz fordultam. Nevezett város elszórtan épült, hosszukás négyszöget képez és a közgazdasági előadó a hosszukás négyszögnek ép ellenkező oldalán lakván, csak húzamosbb idő után lelhettem fel házat. A jobbára kun származású lakosság ugyanis kérdezősködésekre kitérő választ adott és ha a református templom előtt nem találkozom véletlenül a város országgyűlési képviselőjével, úgy a fenti Kemény Oszwald urat még máig is kereshetném.

Délelőtt kilenc és fél órakor végre alkalmam nyílt a nevezett szakférfiaval való személyes érintkezésre. Kemény Oszwald ur megnyerő külsejű középkori férfiú, ki a mezőgazdaság terén már jelentékeny irodalmi működést fejtett ki és különös agilitásáról ismeretes, ez alkalommal azonban bekötött fejjel fogadott. Arcán és homlokán jelentékeny duzzadások voltak láthatók és ezen körülmények, valamint a jeles mezőgazda fájdalmas tekintete is rávallott azon tényre, hogy ezen szakember ugyan nem fog engem itt vezetgetni.

— A méhek! . . . suttogta Kemény Oszwald ur a kölcsönös bemutatás után és helyet mutatott egy bőrpamlagon. Azután a földművesmozgalom jellegére vonatkozó kérdéseimre egy válaszolt:

— A mozgalom első sorban a vagyonos osztály ellen intéztetik.

Ezután Kemény Oszwald ur arcának egyes részeit karbololajjal bekente és folytatólag így nyilatkozott:

— A lelketlen igazságoknak is van a dolgban nagy részük. Ezért valóban örömmel üdvözöltük a magas kormányzat azon intézkedését, mely az ügyészségnek beszolgáltatandó kötelesempéldányok számát a szociálista lapokra nézve oly jelentékenyen fölemelte . . . Hehehe . . . Az ügyesség minden hajnalban kap 8345 kötelesempéldányt . . . Jól van az, nincs is már nálunk szociálista ujság . . .

A szakszerű felvilágosítások ezen stádiumában már most kérdést intéztem Kemény Oszwald urhoz, hogy ő, gyöngékedő egészségi állapota folytán akadályozva lévén a további helyszíni információkban, vajjon mely köztisztviselőben álló férfiúhoz volna hajlandó engem utasítani?! Ő erre a Nagyméltóságod előtt is bizonyára ismert gazdasági egyesületi elnököt, Uthód István császári és királyi kamarás ur ő méltóságát jelölte meg, mint aki Basadomb másik végén lakik és az agrárszociálistizmus kérdésével szubjektív okokból is foglalkozik, amennyiben a múlt évi dus repczetermést is csak a Nagyméltóságod által sürgönyileg kiutalt 84 felvidéki munkás segítségével tudta learatni.

A gazdasági előadó urtól (kinek nyilatkozataiból látható, hogy a földművesmozgalom lényegére nézve a vidék felfogása sem tér el a parlamentitől), a gazdasági előadó urtól elbucuszván, déli fél egy órakor megjelentem a nevezett Uthód István császári és királyi kamarás ur ő méltóságának kastélyában. Ezen impozáns épület a város nyugati végén emelkedik és széles barokk ablakival, valamint a dusan faragott erkélyczimmerrel egyike Basadomb legkiválóbb műalkotásainak. Kapuja ez alkalommal zárva találtatott és csak hosszas csöngetésre nyitattott meg.

Egy középtermetű hajdu állt előttem, ki az Uthódok libériáját (égszínkék, ezüstre) viselte és pipált. Lépcsőzetesen nyírt haja alacsony származásra vallott.

— Mit akar az ur? — kérdezte mogorván és szeméit törülgette. A hajdu sirt.

Egy pillantást vetettem az emberre. Az első perczen nem tudtam, mit mondjak neki. Azt kérdeztem-e, hogy itthon van-e ő méltósága, vagy azt, hogy miért sir maga, felebarátom?! . . .

Ő megelőzött.

— A méltóságos urék kihajtottak a tanyára — mondta elcsukló hangon és egy óra előtt nem is lesznek itthon . . . Így beszélt a hajdu és szórakozottan nézett rám . . . Ő, a gonosz várur, — mormolta azután és gondosan összehajtogatott egy sárga füzetet, melyet balkezében tartott.

— Már háromnegyed egy van — mondtam neki szigoruan. — Megvárom ő méltóságát, vezessen a fogadószobájába . . .

A hajdu egy nagy kék zsebkendőt vett elő és orrát törülgette. Azután fölvezetett a pompás lépcsőházra, melynek fordulóján ott állt a Nagy Lajos korabeli Uthód István vértete. (Még úresen is rettenetes.) A lépcsőháznak ezen a pontján szembe jött velünk egy leánycseléd; fityosorru kis szobalány volt, hamvasszöke szemöldökökkel, melyek alatt különösen meglátszik, ha valakinek a sirástól piros a szeme széle.

A leány halkán zokogott. Mikor találkoztunk vele, alázatosan félreállt és félig a hátam mögött átnyújtott a hajduknak egy másik sárga füzetet.

— Meghalt? . . . kérdezte a hajdu a rémüllettől halaványan.

— Nem tudom, a szakácsné tudja — suttogta a leány és visszafordulván, fölzaladt előttünk a lépcsőn.

— Valami nagybeteg van a háznál? — kérdeztem most a hajdútól. Ő némán csóválta a fejét és kezével szomoruan intett. Sejtelmem azt sugta, hogy a baj sokkal jelentékenyebb.

Fölértünk az emeletre, hol jobbra egy széles

füveses folyosó nyílik, balra meg a cselédség erkélyfolyosója. A szobalány ép befordult balra, midőn onnan rohamra jött elébe a szakácsné, egy kövér, középkorú nő, ki kezében lebegtette a harmadik sárga füzetest.

— Meghalt a szegény Hedvig! . . . Kunó, a vadász, megadta neki a kegyelemdőfést! — zokogta a szakácsné és a nyakába borult a szobalánynak.

— Az Isten pusztítsa el minden urat — dörmögte most a szakácsné háta mögött egy síró inas, egy bajusztalan suhancz, aki még nem vette észre, hogy a hajduval jövök én is . . .

Nagyméltóságu Miniszter Ur! A fentnevezett kiváló társadalmi állású férfit nem vártam ugyan be, de mert öt perc múlva már jött egy lovas ember a tanyáról, hogy hideg ebédet küldjenek ki az uraságoknak — azonban a kiküldetésem tárgyát képező bizalmas irányú feladatot mégis megoldottnak jelezhetem.

A hajdu, a szobalány, a szakácsné, az inas tudniillik az uraság távollétében a hazai irodalomnak azon termékeit olvasgatja, amelyek tizkrajczáros füzetekben „regény“ név alatt jelennek meg az idők végezetéig és a befejezés után egy ingaórával kedveskednek az olvasónak.

A becsület áldozata vagy a pénzen vett feleség. Irt: *Tölgyessy Márton*. Neuwald I. kiadása. Ez volt a címe annak a regénynek, amelyet az Úthód ur cselédeinél ép ez alkalommal láttam. Ebben a regényben a gonosz várur sorba letaszítja jámbor cselédeit a tarpei szikláról, miután előzőleg válogatott kinzásokat irt le a szerző.

Világos már most az összefüggés. A hajdu a 7-ik füzetet olvasta, ahol Hedviget, az ártatlan komornát megkínózzák. A szobalány a 8-ik füzetet is tudta már, ahol a szerencsétlent letaszítják, a szakácsné pedig a 9-ik füzethől konstataulta, hogy Kunó, a vadász megadta a kegyelemdőfést a boldogtalannak. Az inas aztán az urakat szidta mindannyiukért. Ez a 10-ik füzet, melyet már magának ír meg a férczolvasmányokkal elárasztott egyszerű nép.

Nagyméltóságu Miniszter ur! Bizalmas irányú kiküldetésemet mindezeknél fogva úgy összegezem, miszerint a szociálista sajtó megrendszabályozása nem ér egy fakóvát sem.

A szakértő urak erről nem világosítottak ugyan fel, de felvilágosítottak a parasztok. Mindjárt tökéletes a tájékozódás, ha az ember maguk közt látja a parasztokat. Akkor a vörös füzetek után előhúzzák nekik a sárga füzeteiket. Távozásom alkalmával láttam is a kapuban három parasztasszonyt. Azok már a hajdutól a 7-ik füzetet várták.

Mély tisztelettel: **Sas Ábrahám,**
miniszteri titkár.

— A király elutazása. Ma este fél 9-kor a király eltávozott a magyar fővárosból. A nyugait pályaudvaron ő Felségére *Márkus* főpolgármester *Rudnay* főkapitány, *Ludvig* Gyula főrendiházi tag a magyar államvasutak elnökgazgatója és *Daróczy* állomásfőnök várakoztak. Ő Felsége néhány percczel fél 9 óra előtt érkezett meg az egész udvari kísérettel és miután a főpolgármesterhez, az államvasutak elnökgazgatójához és a főkapitányhoz néhány kegyes szót intézett, beszállt az udvari vonathoz, amelyet *Ludvig* Gyula az államvasutak elnökgazgatója és *Thaly* Zsigmond üzietvezető vezetnek Marcheggig. A kocsit a perronon levők éljenzése közt indult el.

Ő Felsége ma délelőtt általános kihallgatást adott, amelyen fogadtattak: báró *Dániel* Ernő kereskedelemügyi miniszter, *Császká* György kalocsai érsek és gróf *Batthány* Lajos valóságos belső titkos tanácsosok, *Krajcsovics* Ottó osztályfőnök, *Schwitzer* Lajos altábornagy hadtestparancsnok, gróf *Vay* Tihamér, *Várossy* Gyula címzetes apát, *Goda* Béla alispán, *Kiss* János, *Konrád* Márk és *Mann* Jakab tanárok, *Babel* Antal főhadbiztos, dr. *Csávossy* Ignác. Együttesen fogadtattak: *Mocsáry* Ferencz, *Bánó* Antal, dr. *Kalavasszky* László és *Fontos* Gyula. Délután 6 órakor a budai királyi várakban ismét kiválóan katonai jellegű udvari ebéd volt. Ő Felsége mádi *Kovács* György

tábornagy és *Schwitzer* Lajos altábornagy hadtestparancsnok között ált. Azonkívül résztvettek még az udvari ebédén: *Paarmann* és *Durmann* altábornagyok, *Zelavszky-Jelita* és *Holl* vezérőrnagyok, *Bernolák* vezértörzsorvos, de *Sommán*, *Radanovich*, *Panas*, *Bartl*, *Suchy*, *Köves*, *Forster*, *Major*, *Álgya* és *Horváth* ezredesek, *Jeglinger* főtörzsorvos, *Micskey* ezredes-hadbíró, *Liechtenstein* herceg első főudvarmester, gróf *Apponyi* Lajos magyarországi udvarnagy, gróf *Paar* lovassági tábornok és *Bolfras* altábornagy főhadsegédek, *Wessely* lovag őrnagy, szárnysegéd, *Dittl* százados, a parancsértiszt és az őrparancsnok.

A király husvét vasárnapján este, miután Bécsben az aranygyapjasrend ünnepélyén résztvett, újra Budapestre érkezik, hogy husvét-hétfőn az országgyűlés hódelátát fogadja. Ez alkalommal a király két napot fog a magyar fővárosban tölteni. Hosszabb tartózkodásra csak a delegációk megnyitása alkalmával jön ide.

— Személyi hírek. *Jenő* és *István* főhercegek Mentoneba, *Mária* főhercegnő Cannesba érkeztek. — Dr. *Laeger*, aki Mentoneban tartózkodik, gyakori kirándulásokat tesz Monte-Carloba. — *Matlachich-Keglevich*, a 13. uhlánus-ezred főhadnagya, aki február 18-án *Fülöp* kobergi herceggel párbajt vívott, visszatért Nizzába.

— **Stefánia főhercegnő betegsége.** *Bécsi* tudósítónk az özvegy trónörökösné állapotáról a következőket telefonálja: *Stefánia* özvegy trónörökösné betegségeiben ma mult el a hetedik nap azóta, hogy a tüdőgyulladás jelentkezett. A beteg ma jobban érezte magát, mint az előző napokban. Többször aludt is, hol rövidebb, hol hosszabb ideig. Ma már beszédesebb is lett. A láz különböző hőmérséklettel ugyan, de még egyre tart. Innen van, hogy a beteg teljesen elvesztette étvágyát. Csakis italokat vesz be és semmi vágya nincs semmiféle étel után. Mindazonáltal ereje kielégítő. Mint rendszeren, ma este is megjelentek az orvosok a beteg ágyánál, de minthogy a beteg állapota nem változott meg lényegesen, bulletin-t ma ki sem adtak. Mérvadó helyen nem tudnak arról semmit, hogy *Stefánia* főhercegnő anyja, a belga királyné Bécsbe szándékozik jönni.

— **Uj egyetemi tanár.** A budapesti egyetemen dr. *Kovács* József halálával megürült sebészeti tanszékre dr. *Dollinger* Gyula egyetemi magántanárt nevezte ki a király. A kinevezésről a hivatalos lap mai száma a következő kéziratot közli:

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére dr. *Dollinger* Gyula nyilvános rendkívüli egyetemi tanári címmel és jelleggel fölrúházott budapesti tudomány-egyetemi magán- és helyettes tanárt ugyanezen egyetemen a sebészet nyilvános rendes tanárává a rendszerezett illetményekkel kinevezem.

Kelt Budapesten, 1898. évi február hó 16-án.

Ferencz József, s. k.

Dr. *Wlassics* Gyula, s. k.

— **A beteg Klementina hercegnő.** *Klementina* hercegnő állapotában — mint *Bécsből* jelentik — a nap folyamán nem állott be változás. A léleket és érverés gyorsult. Az erők állapota nem gyengült.

— **A pápa jubileuma.** *Rómából* táviratozzák: A pápa ma résztvett a sixtusi kápolnában a biborosok, püspökök, prelátusok, a diplomáciai kar és számos idegen jelenlétében megkoronáztatásának évfordulója alkalmából *Vanatelli* Szeferin biboros által mondott ünnepélyes misén és azután intonálta a „Te Deum“-ot. A pápa erre a sedium-on visszatért lakosztályába. A pápát, aki kitűnő egészséggel örvend, nagy néptömeg üdvözölte, amelyben svájcz, német és mexikói zarándokok is voltak.

— **Megtámadott újságíró.** A *Pesti Hirlap* mai számában erősen megtámadta dr. *Ganz* Hugót, egyik fővárosi német lap belmunkatársát és a *Frankfurter Zeitung* budapesti levelezőjét, egy a *Frankf. Ztg.*-ban megjelent cikk miatt. A cikk többek között azt mondotta, hogy a kormány az agrárszociálista mozgalmakkal szemben a legügyefogyottabb eszközöket használja: a rendőrséget és az erőszakos elnyomatást. A liberális pártnak semmi szava a sajtó

üldözése ellen, mert csakis a szociálisták ellen irányul, sőt ez a párt szívesen kötélnek áll, hogy szigorúbb törvényeket alkossanak, ha a mostaniak nem volnának elegendők. A cikk nagyon részletes adatokkal főlemli ezután a kényszer-fényképezést, melyet ugyancsak magasabb rendeltetű végeznek. A *Pesti Hirlap* ezért kikel a Magyarországon levő spionok ellen és arra hívja fel a kormányt, hogy utasítsa ki a Magyarországot rágalmazó levelezőket. A magyar újságírók körében mozgalom indult meg, hogy a megtámadott dr. *Ganz*nak elégtételt szereztessek. A lapok parlamenti tudósítói ma a következő levelet intézték dr. *Ganz* Hugóhoz:

Alulírottak, mint a budapesti sajtó munkásai, indítatva érzik magukat arra, hogy a P. H. mai számában Ön ellen intézett személyes támadással szemben kifejezést adjanak Ön iránt változatlan érzületüknek és tiszteletüknek.

Ganz Hugó, a *Frankfurter Zeitung* budapesti levelezője, aki magára nézve sértőnek találta a *Pesti Hirlap* cikkét, *Kenedi* Gézáról, a *Pesti Hirlap* felelős szerkesztőjétől, *Hentaller* Lajos országgyűlési képviselő és *Dienes* Márton hirlapíró által megkérdezett, ki a cikk szerzője. *Kenedi* Géza az R. betűvel jelzett cikk szerzőjéről ifjabb *Ábrányi* Kornél országgyűlési képviselőt nevezte meg. *Ganz* Hugó megbízottai erre *Ábrányi* Kornél Royal szállóbeli lakására mentek, de ott csak névjegyeiket hagyhatták, minthogy *Ábrányi* Kornél nem volt otthon s így a megbízottak holnap járnak el ez ügyben.

— **Halálozás.** *Kolozsvárról* jelentik, hogy ott tegnap reggel rövid betegség után meghalt *Gyarmathy* Miklós, a vidéki színészet főfelügyelője. Az elhunytat, akit a fővárosban is jól ismertek, *Kolozsvárról* nagyon szerették. Kora fiatalágában a szabadságharcban küzdött, majd a közigazgatási pályára lépett s *Kolozsmegye* alispánja volt. Nyugdíjaztatása után a *kolozsvári* Nemzeti Színház intendantusává neveztetett ki, amely állásáról a nyáron leköszönt, amikor is a vidéki színészet főfelügyelőjévé nevezték ki.

— **Czimbalmozó főhercegnéasszony.** *Frigyes* főherceg felesége, *Isabella* főhercegnéasszony, legutóbbi budapesti tartózkodása óta annyira megkedvelte a czimbalomjátékot, hogy kedvet kapott ahhoz, hogy ezen speciális magyar hangszeren megtanuljon játszani. *Lányi* Gézá, a népszínház czimbalmosát szemelték ki tanítónak, aki ezentúl minden csütörtökön *Pozsonyba* rándul, hogy a főhercegnéasszonyt a czimbalmozás művészetébe beavassa.

— **Meglopott képviselő.** *Veszter* Imre országgyűlési képviselő panaszt emelt a rendőrségnél, hogy tegnap sétaközben ismeretlen tolvaj kilopott zsebéből egy, a címére szóló borítékot, amelyet a *Bautlin-féle* gyár igazgatósága küldött neki. A borítékban volt: 20 darab *Bautlin-féle* vegyészeti gyári részvénynek 4-ik számú szelvényei 2001-től 2020-ig, továbbá 2 darab 1000 forintos, 10 darab 100 forintos bankjegy. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **A költő sorsa.** *Varsóból* jelentik a „N. Fr. Pr.“ útján: A rendőrség megtiltotta, hogy azokat a medaillonokat, mellszobrokat, emlékműveket és fényűzési tárgyakat, amelyeket *Miczkievics* Ádám híres költő születése napjának századik évfordulója alkalmából óriási számban terjesztenek, a lengyelek közt forgalomba hozzák. Még az olyan gyujtót sem szabad eladni, melynek skatulyáján a költő arcképe látható. A boltok kirakataiból is eltávolították minden az ünnepre a legesekélyebb vonatkozással bíró tárgyat.

— **A grófnő öngyilkossági kísérlete.** *Olmütz*-ből táviratozzák: Nagy feltűnést kelt itten egy, a legrégebbi morva nemesi családhoz tartozó hölgy öngyilkossági kísérlete. A városban kívül beleugrott a megdagadt folyóba, de még jókor kimentették. Megállapították, hogy az életunt nő neve *Zierotin* Ernestine grófnő. Miért akart öngyilkossá lenni, azt még nem tudják. Azt hiszik, hogy elmezavarában követte el tettét. — Egy másik távirat az öngyilkossági kísérletről a következőket jelenti: Hétfőn *Zierotin* Ernestine grófnő, az olmützi vöröskereszt-egylet elnöknője öngyilkossági kísérletet követett el. A grófnő reggel eltávozott hazulról, elment a közeli folyóhoz és beleugrott a vízbe. Ruhái a

víz felszínén tartották és így elvitte a víz az egyik közeli malomig, ahol észrevette őt egy molnár-legény. Ez póznát nyújtott a vízben levőnek és ennek segítségével kihuzta a partra. A grófnőt, aki aligha marad életben, ezután a lakására szállították. Zierotin grófnő már hosszabb idő óta az elmezavar tünetei voltak észrevehetőek és az öngyilkossági kísérletet is valószínűleg elmezavarában követte el. Zierotin Ernestine grófnő az 1887-ben meghalt gróf Zierotin Zdenke harmadik leánya; hajadon és most 54 éves.

— **Zátonyra jutott hajó.** A *Nádor* magyar hajó, amely utban volt Odessza felé, mint Konstantinápolyból jelentik, tegnap este a Bosporus bejáratánál a ködben zátonyra jutott. A kárt még nem állapították meg. Emberéletben nem esett kár.

— **Ujságírók a rendőrségi visszaélések ellen.** A *Budapesti Ujságírók Egyesülete* legutóbbi választmányi ülésén elhatározta, hogy Mezőfi Vilmos hirlapírónak a rendőrségtől történt erőszakos lefényképezése miatt beadványt intéz az igazságügyi miniszterhez és a budapesti királyi főügyészhez és hogy a beadványokat testületileg nyújtja át mind a két helyen. Erdély igazságügyminiszter szombaton, e hónap 5-én, déli 12 órakor fogadja az ujságírók nagy küldöttségét s azután a küldöttség a királyi főügyészhez megy. A gyülekezés délelőtt 11 órakor lesz a Budapesti Ujságírók Egyesületében, ahonnan a menet fél 12 órakor indul el. Az elnökség fölkeri az egyesület tagjait, hogy a menethez minél nagyobb számban csatlakozzanak s e végből pontos időben jelenjenek meg a körben.

— **A szabad gondolkodó jutalma.** *Bécsből* távirja tudósítanak, hogy dr. *Bruno Wille-t*, a híres szabadgondolkodót *Ausztriából* kiutasították.

— **Három öngyilkosság.** Pozsonymegyéből három öngyilkosságról kaptunk hírt egyszerre. Az első öngyilkos *Szulena János* Bazinban, aki a gyorsvonat elé vetette magát, mely fejét teljesen elszakította törzsétől. Szülőivel való viszálykodása ragadta e kétségbeesett lépésre. A második, *Geschwandt Teréz*, a pozsonyi vasuti hidról a Dunába ugrott, a harmadik pedig *Pravinyi Lujza*, 17 éves gyári munkásleány, szintén Pozsonyban, foszforoldattal ölte meg magát. A két utóbbi tettének indító oka — a nyomor volt.

— **Az allegorikus kocsi.** *Fiumei* levelezőnk a következő érdekes dolgot írja: Egy hete már, hogy a hushagyókeddi konfetti-korzó véget ért, de még mindig sokat hallani arról az ugynevezett allegorikus kocsirol, amely nem is vett részt a menetben. Ez a kocsi a Magyarország ellen való demonstrációra készült, de a kormányzó nem engedte meg, hogy ott legyen a menetben. Az allegorikus kocsi kifizetését akarta *Bánffy-t*, aki a gyöngyöt — Fiumét — halászsza; mellette vannak a liberálisok, meg a horvátok; a kocsi másik oldalán az autonomisták voltak, akik számfülekét mutatnak. A jury-tagok ennek a kocsinak itélték oda a díjat, bár nem is vett részt a menetben. A fiumei magyarság nem is az allegóriáért neheztelt, hanem a jury határozatáért.

— **Hugo Viktor leveleiből.** *Hugo Viktor* levelezéseinek most megjelent második kötetéből bön-gesztük ki ezeket az érdekes leveleket. Az első levél *Ozy Alicenak*, a valaha népszerű párisi színésznőnek szolt. A művésznő megkérte a költőt, hogy legyen egyes néhány verset írni neki. *Hugo Viktor* azt írta a művésznőnek:

— Plátó, mikor a lenyugvó nap utolsó sugarait látta aláhanyatlani, így kiáltott föl: Hatalmas istennek a magas Olympon! Engedjétek nekem Venust meglátnom abban a pillanatban, amikor a habokból kikelt. — Az én szívemben izzóbb láng lobog, mint Plátóban, és azt kiáltom: Hatalmas istenek! Engedjétek meg nekem, hogy megláthassam Venust abban a pillanatban, amelyben — ágyba tér.

A művésznő erre a következő levéllel felelt: — Fogadja köszönetemet, tisztelt uram, igazán gyönyörű verséért. Én azonban némi őszinteség hiányát vélelem fölfedezni abban, hogy ön engem Venushoz hasonlít. Nagyon köszönöm a kedves bókot, de — nem kérek ebből a tiszteletből.

Erra *Hugo Viktor* megint csak egy epigram-mal felelt:

— Az ábrándozónál megcsik néha, hogy gondolatban megsérti azt, akit csodál, imád. Nem először álmodozok ismeretlen mennyországról, hanem, hogy Plátó kívánsága, Venust sértette volna — azt most hallottam először.

Azután prózában folytatta:

— Láthatja mademoiselle, hogy nem akarok önön boszut állni gyöngéden visszautasító leveleért, de kénytelen vagyok ismételni véleményemet: én kegyedet szépnek, csudaszépnek képelem! Nekem nem volt igazam, kegyednek pedig igaza volt. Nekem nem volt igazam, hogy csak a szépségéről emlékeztem meg, a kisasszonynak pedig igaza volt, hogy vakmerőségemre figyelmeztetett. Ezért a hibámért vezekelni is fogok és azt is tudom már, hogy hogyan. Kérem, kisasszony, ereszkedjék le hozzám magas szellemi piederstőljáról és bocsássa meg nekem, szegény poétának, hogy a költői szabadság határain tulmentem egy kissé. Én, a költő, aki minden asszonyt és minden királyt tegezek, legmélyebb hódolatomat teszem le a kisasszony lábai elé és ismételten kérem, hogy bocsásson meg!

— **A vasuti tolvajok.** A fővárosban nem régen elfogták *Schweighofer* vasuti kalauzt, akit azzal gyanúsítottak, hogy a vonaton, melyen utazott, lopásokat követett el. Mint *kolozsvári* tudósítók táviratozza, a kolozsvári rendőrség a budapestivel egyetemben egész tolvajbandát fogott el, melynek feje *Schweighofer* volt. A tolvajok, kik összesen nyolczan voltak, a budapest—predeal és az arad—szegedi vonalon működtek.

— **Ugocsa megye gyésze.** *Vinczfalvi Vincze* Gyuláról, Ugocsa vármegyének e hó 2-án 58 éves korában elhunyt főispánjáról, Nagy-Szölösről a következőket írják: A megboldogult Máramaros vármegyében 28 évig szolgált a közigazgatási pályán, ahol mint főszolgabíró 1892. évben országgyűlési képviselővé választották szabadelvű programmal. 1896-ban, Magyarország fennállásának ezredik évében, Ugocsa vármegye főispánjává neveztetett ki s alig két évi főispáni működése alatt, jóllehet végzetes gyomorbetegsége sokszor kinozta, fáradhatatlan tevékenységgel szolgált a vármegye és a magyar haza közérdekeit s oly eredményeket ért el, melyek emlékét maradandóan megőrokitik. Mint román nemzetiségű, de magyar nemes, rendületlen híve volt a magyar állam eszmének, úgy, hogy nemcsak a románok, de még sok magyar is példát vehetett volna róla, hogy miként kell jó hazafinak lenni. Ugocsa vármegyében rövid főispánsága alatt egy aljegyzőt, két írni és egy alzármvevőt állás szervezését eszközölte ki. Az ősi vármegyeháza kibővítésére kormánysegélyt nyert. Kmlékét egész Ugocsa vármegye közönsége áldja.

— **A boszu.** *Máté Gáspár*, csikós-tóttósi (Baranyamegye) vasuti földmunkás, helyke verekedő természetű legény volt. E hónap 1-én, mint rendszeren, a vasuti munkások kikapták fizetésüket s ekkor *Máté* is, aki egy vidám éjszakát akart eltölteni, több társával a tóttósi korcsmában mulatott. A szesz ital tulságos élvezete következtében mindinkább kihívóbb lett társaival szemben, de ezek *Máté-t* egyelőre nem bántották. Másnap reggel azonban borzalmas látvány tárult *Máté* szülei elé. *Gáspár* fiuk ugyanis meggyilkolva feküdt az istálló küszöbén, feje a testtől szétválasztva. Mint mondják, a gyilkosok — mert többen lehettek — *Máté-t* orozva támadták meg a lakása kapujában és midőn menekülni akart támadói elől, az istálló ajtajában utólerhették és ott mérték rá baltával a halálos csapást. *Máté* 20 éves volt. A sásdi csendőrség nyomban megindította a nyomozást; egyelőre a legény mulató-társait letartóztatták.

— **Oláh-olasz verekedés.** Brassóban *Vojna* Demeter, *Mukescanu* János, *Jagenár* György és *Jagenár* Miklós oláh legények, abból az alkalomból, hogy sorozás alá kerültek, egy kurtakorcsmában, nagy dárídót csaptak. Mulatás közben belépett a korcsmába *Farfara* Vincze olasz munkás. Az oláh legények belekötöttek és alaposan elpáholták. A megvert olasz hazament fivéréért és azokkal, *Farfara* Mihály, Angelo és Luigi olasz munkásokkal visszasietett a korcsmába, hogy boszut álljon. Az

olaszok az oláhokat úgy össze-vissza szurkálták, hogy mind a négyet azonnal a kórházba kellett szállítani, ahol az egyik már meg is halt. A rendőrségre szállított olaszoknál csak egy közönséges zsebkést találtak s így valószínű, hogy a verekedés alkalmával használt szurkoszközöket még idejekorán elhajították maguktól.

— **Elfogott alkasszó.** *Borsovszky* Károly, gátaí illetőségű 29 éves könyvvezető, kit még 1894-ben lopás büntette miatt kitiltottak Bécsből, oda 1896-ban újból visszatérve, *Windisch* Károly név alatt a Reiter-czegnél nyert alkalmazást. A rendőrség végre a napokban fölismerte, de még mielőtt elfoghatta volna, az álnévű könyvvezető megugrott, magával vivén szép fiatal feleségét és főnökének 5900 forintját. A jeles utazót ma szerencsésen elfogta a pozsonyi rendőrség és átadta a királyi ügyészségnek.

— **A fonográf olcsó lesz.** *Londonból* táviratozza tudósítók, hogy egy új Edison-társaság prospektusában azt igéri, hogy lényegesen javított fonográfot 60 forintért fog előállítani. A javítások a fonográfoknak ugyszólván összes hibáit megszüntetik. A hang visszaadására erősebb lesz, a halló-csővet teljesen feleslegessé fogják tenni, a villamos hajtóerő helyett óraszerkezet hozza működésbe a gépet. Az érzékeny hangfelvevő készülékkel ellátott hengereket, melyek eddig nagyon drágák voltak, olcsó viaszrétegekkel fogják pótolni. A találmány célja a prospektus szerint az, hogy pótolja a zongorát a szalonban, autodidaktikail idegen nyelvekre tanítson és a gyorsírást feleslegessé tegye.

— **A legkövérebb ember halála.** *Paterson-ban* meghalt szélhűdésben *Mayer* Ottó német vendéglős, aki az egész new-yerseyi államban arról volt ismeretes, hogy ő a legkövérebb ember. Midőn meghalt, 29 éves volt s testének súlya 480 fontot tett ki. *Mayer* mindent megpróbált, hogy kövérségét csökkentse, de minden fáradozása hiábavaló volt. Rendkívül vidám ember volt s halála előtti éjjel is jó nagyot mulatott barátaival. Csak reggeli két órakor vetődött haza, de alig fél óra múlva, hogy nyugalomra tért, szélhűdés érte s még mielőtt orvosi segély érkezett volna, meghalt.

— **A pénzhamisítók vezére.** *Temesvári* tudósítók táviratozza: Az aldonai pénzhamisítók vezereit, *Oswald* József és *Grunza* Antal gazdag kulini birtokosok személyében elfogták. Főműhelyük a Senki-szigeten volt. Pénzhamisító-gépeiket, a már kész hamispénzt és több ládára menő nyersanyagot a fehértemplomi törvényszékhez szállították.

— **A gyermekszerelem vége.** Az volt valóssággal és nagy tragédiával végződött. *Kóteles* László tizenhétéves kereskedőlegény a múlt héten a Császár és Barczen budapesti divatru cég megbízásából Szolnokra utazott. Ez volt az első úgynöki küldetése. Negyven forint előleget adtak neki, de biztosították, hogy ha szüksége lesz pénzre, küldenek utána. Nagyon jóra való fiúnak ismerték főnökét, bátran meg merték volna bízni már az első utján akárminő fontos dologgal. Mikor elindult, özvegy öreg édesanyja, aki a Baross-utca 76-ik száma alatt lakik, a lelkére kötötte, hogy vigyázzon magára, óvakodjék minden könnyelműségtől. Csöndes jó fiu volt, aki még csak kávéházba se járt s anyja úgy bánt vele, mint a himes tojjással.

— Ne féltsen, anyám, írok mindennap hogylétem felől s egyszer már nekem is szerencsét kell próbálnom.

Ezzel a szavakkal bucsuzott el anyjától. Igéretét be is váltotta. Vasárnap küldötte az utolsó levelet.

— Mivel se törődjék, anyám, minden dolgom rendben van és sikerrel végzem a rám bízott ügyet, így végzi levelét s mire a levél Budapestre érkezett, ő már halott volt.

Nem tudni hogyan, egy orfeumi leánnyal ismerkedett meg mindjárt Szolnokra jövetele után s fiatal, gyermekszive heves szerelemre gyuladt. A leány hétfőn reggel 4 órakor egy barátjánál Szolnokról Kassára akart utazni. A fiu marasztalta, a lány csak nevetett. A pályaudvarban *Kóteles* utját állotta s újból kérlette, ne menjen. Ismét elutasító

feleletet kapott. *Erre pisztolyt rántott s háromszor rásütötte a lányra.* — Egy lövés talált. A nő összerogyott. Bal fülén elvérzett. Koteles László erre kocsiira ugrott s a „Nemzeti szálló”-ban levő lakására hajtatott. *Néhány pillanat múlva szobájából két pisztolydurranás hallatszott s ő vérző homlokkal halva bukott a padlóra.* Itthon édes anyja épp akkor olvasta utolsó levelét, amelyben örömmel írja, hogy minden dolgát sikerrel végzi, amikor Krecsányi kapitány kopogtatott s a katasztrófáról a rendőrséghez kiküldött távirati értesítést jelentette.

— A család elfogatása. *Tapolczáról* írja levezetünk: A rendőrség már két év óta körözi *Flesch* Sándor hírbeldt ügynököt, aki az ország majdnem minden városában és községében jelentékeny összegekre szóló csalásokat követett el s ki ellen a fővárosi rendőrséghez is számos följelentés érkezett. Amde a furfangos ügynöknek mindig sikerült kisiklani az igazságszolgáltatás kezei közül. Végre azonban mostan a sokat keresett *Flescht* is utolérte a nemezisi. *Deszpot Szt. Iván* községben folytatta üzérkedéseit a napokban és épen az ottani agg római katolikus plébánost akarta 150 forint erejéig becsapni, midőn *Krsztics* Mila községi rendőrzetű ráismert *Fleschre* és öt letartóztatta. *Flesch* eleinte, természetesen, konokul tagadott, de midőn végre látta, hogy nem veszik tréfára a dolgot, beismerő vallomást tett és ezután bekísérték az apatini királyi királyi járáshírség hőtönébe. A derék rendőrzetűt a községi előjáróság 50 forintos jutalomban részesítette.

— Öngyilkossági kísérlet. *Dr. Toldy* Zoltán törvényszéki aljegyző ma este a kerepesi-uti 16. szám alatt levő lakásán mellbe lőtte magát. Sérülése nem súlyos, maga küldött orvosért, hogy idejekorán segítsenek rajta.

Az ezredik laparatomia.

(Tautfer tanár klinikájának ünnepe.)

Ma délelőtt tizenegy órakor végezte *Tautfer* tanár, a kés nagymestere, az ezredik hasmetszést a *Röck-Szilárd-utcai* klinikáján.

Ezt az alkalmat a mester hálás tanítványai felhasználták arra, hogy ragaszkodásuknak és őszinte szeretetüknek kifejezést adjanak és ebből kifolyólag a mai operációnál megjelentek az ország minden részéből a klinikának volt tanítványai és mesterük mai működését családias ünnepélylyé avatták.

Tíz órakor hozták be az operációs terembe *Schafferné* asszonyt, egy *Csengeri-utcai* cipész feleségét s ő rajta végezte a tudós tanár az ezredik laparatiát. Az operáció fél óráig tartott és a mester, mint mindig, ugy most is, biztos kézzel végezte el az operációt, amely a súlyosan beteg asszonyt visszaadta az életnek.

Az operáció befejezése után a tanár tanítványai, egyetemi tanártársai a földszinti rendeloszobába gyűltek össze. Ott voltak: *Fodor*, *Ajtay*, *Högyes*, *Schwarzer*, *Janny*, *Bókay* és *Jendrassik* egyetemi tanárok, a pozsonyi és nagyszombati bábaiskolák igazgatói és a vidékről fölrándult volt tanítványok nagy serege, akik az ünnepelt mesternek remekművű albumot nyújtottak át, mely a klinikán alkalmazva volt hatvankét tanítványának arcképét tartalmazza. Az album, melyet *Lőrántffy* tanár tervrajza nyomán az országos Iparművészeti muzeumban készítettek, a magyar ötvös-művészet valóságos remeke. Az album címlapján vert ezüstből egy anya látható, ki újdonszült csecsemőjét öleli karjába, fölül a bagoly — az orvostudomány jelképe — áll őrt.

A fölrás: Az 1000-ik laparatomia emlékére 1878—98.

A belső lapon a mai klinika facsimiléje látható gyönyörű aquarell kivitelben.

A gyönyörű emléket szép szónoklat után *Dürner* tanár nyújtotta át az ünnepeltnek.

A mester örömmel fogadta az ovációt. Hogy ilyen szűk körülmények között ilyen nagy mérvű munkásságot fejthetett ki és ily eredményeket ért el, azt ő szerényen a munkatársaira hárította.

Ezután az illó-úti új klinikára hajtott ki a társaság. Igazi lelkesedéssel magyarázgatta a

mester az új klinikájának modern és páratlan berendezését, amely első sorban a boldog emlékeztű *Röck Szilárdnak* köszönheti megalapítását. Ebben az új otthonban lesz csak igazán módjában a jeles négygyásznak a klinikai nagy anyagot tudományosa földolgozni.

Este nyolcz órakor a *Royal-szállóban* kedélyes banket volt, melyen az első toastot *Dr. Die-scher* mondotta. A banketten részt vettek *Högyes*, *Thanoffer*, *Dollinger*, *Fodor*, *Bókay*, *Tóth*, *Schwarzer*, *Jendrassik*, *Janny* egyetemi tanárok, a vidéki és fővárosi orvosok nagy számban. *Fodor* tanár a *Tautfer-nemzetiséget* ellette, amely annyi derék embert adott a hazának. *Schwarzer* *Ottó* a szép ifjokori emlékeket elevenítette föl. *Dr. Frigyes* a klinika mai személyzete nevében ünnepelte a mestert. A társaság kedélyes hangulatban éjféltanáig maradt együtt.

A szocialisták ellen.

Bubics *Zsigmond*, kassai püspök, mint annyiszor, ma megint példát mutatott a főpapságnak. „Jertek utánam, szent atyák és kövessetek, mert baja van az országnak. Kövessetek úgy, amiként előttem jártatok, amikor tinektek magatoknak volt vélt sérelmek. Mert elvégre, ha az egész országnak van baja, mégis csak nagyobb a baj, mintha egyedül titeket érint.”

Nagy erősség az imádság, nagy hatalom a lelkek kormányzása. Miért ne vennők elő az imádságot, a lelkek vezetését olyankor is, mikor nem a néppárti képviselő megválasztásáról, hanem egy nagy-nagy betegség orvoslásáról kell gondoskodni?

És *Kassa* püspöke, kezében a kereszttel, elsőnek megy előre a harcban a szocializmus ellen.

Várjunk egy kissé, vajjon ki megy utána?

Amint várható volt, a magyar szocializmusnak segítségére siet a nemzetközi szocializmus. A vidékre most nem mehetnek a „vezérek”, — egy kissé veszedelmes ez lefotografált állapotban, — mennék hát külföldre. Ez is jövedelmező foglalkozás. Mert ami itthon nincsen és mégis folyton emlegetik, az oda-künn megvan a szocialistáknak: pártkassza. A pártkassza pedig szívesen megnyílik a kizarándokló agitátorok előtt. Mert az nem ajándék, amit adnak, az praktikus tökebefektetés. Abból nagy reklámot lehet csinálni s az visszatérül kamatostul innen is és a külföldről is.

Nem engedik meg, hogy az izgató cikkek kimenjenek a vidékre. Nagyon jól van. De akkor minek engedik meg, hogy a mozgalom szítására való pénzek bejöjjenek a külföldről? Mert elhihetik, hogy az irott szónak nagy ereje van, de a pengő pénznek még nagyobb.

Bubics püspök pásztorlevelének kivonatát és a szocialistákról ma érkezett tudósításokat itt közöljük:

Bubics Zsigmond pásztorlevele.

Bubics *Zsigmond* kassai püspök ma pásztorlevelet küldött egyházmegyéje lelkészeihez, amelyben a szocialistikus mozgalmakkal foglalkozva, arra buzdítja hivoit, hogy teljes erejükkel szálljanak szembe a felforgató áramlattal.

A pásztorlevél első sorban a közgazdasági válságokat tartja a baj okának. Magyarország földművelő állam és az iparos nyugoti államok hirtelen fejlődése folytán az utóbbiak és Magyarország között megszakadt az összeköttetés: a magyar termelés kiszorult Európából.

Ennek következtében a föld és gazdasági tevékenység termékeinek értéke csökkent. Ehhez járultak az elemi csapások. Mindezeknek a következményei egyrészt a megélhetés nehézsége, másrészt a munkabérek leszállítása voltak. Azután sokat ártott az, hogy az újabb kor irányt változtatva, a kisipar rovására a nagyiparnak és a tőkének kedvezett és mindezek lassankint megnövesztették az emberek szívében az elkeseredést és gyűlöletet szítottak lelkeikben azok iránt, kikről feltételezték; hogy jobb sorsban élnek, s kiket gyakran igazságtalanul azzal vádolnak, hogy a nép zsírján hiznak meg. Pedig aki figyelmesen vizsgálja közállapotain-

kat, annak el kell ismernie azt, hogy a vagyonosabb és műveltebb elem épen oly, sőt talán nagyobb mértékben szenved e mostoha viszonyok nyomasztó sulya alatt, mint a szegény nép.

Fokozták e bajokat a terjedő ál-felvilágosultság és vallástalanság, amelyek arra tanítják az embereket, hogy nincs Isten, nincs tulvilág, nincs Gondviselés és csak az a mienk, amit felélvezünk. E tanok nyomán az embert a könnyen élés vágya ragadja el, Munka és fáradság nélkül iparkodik annak birtokába jutni, amit mások évtizedeken át kitartó munka és nélkülözések árán szereztek.

Szocializmusnak szokták elnevezni a társadalmi élet bölcselői azt az irányt, mely manapság a nép nagy rétegeit mozgásba, forrongásba hozza. A szocializmusnak bizonyos mértékben való jogosultságát elvitatni nem lehet, azt tudniillik, hogy a tényleg létező társadalmi bajokat, a népek nyomorát, a kereseti viszonyok által előidézett nagy vagyoni ellentéteket, helyesebb munkafelosztással és igazságos bérrendszerrel orvosolni akarja. Csakhogy abban rejlik a baj, hogy azok, kik ezen határozottan helyes célra törekzenek, ezt helytelen eszközökkel cselekszik és azon vágyuk, hogy a mostoha viszonyokat rohamosan meggyógyítsák, a végtelkébe, a kommunizmus és anarchia karjaiba sodorják őket. Az első oda törekszik, hogy megszüntessenek minden magánvagyonot és birtokot, a másik minden tekintélynek lerombolását és eltörlését követeli.

A kommunizmus nem egyéb, mint összeesküvés a becsület, műveltség és vagyon ellen. A vagyoni egyenlőségről felállított tanai hamisak, mert ha sikerülne is a vagyon egyenlő felosztása, a vele való bánásmódban való jártasság különfélesége folytán ismét beáll az egyenlőtlenség és forradalmaknak, új vagyonfelosztásnak kellene ismétlődniök a végtelenségig.

A kommunizmus apostolai elég vakmerők a kereszténységre hivatkozni. Az első keresztények kommunizmusát hozzák fel. Pedig az nem volt más, mint a szeretet kommunizmusa, amelynek alapján a földi javakban gazdagok nem túrték azt, hogy mellettük keresztény testvéreik nyomorban éljenek, hanem adtak a magukéból annyit, amennyi felebarátainak megélhetéséhez szükséges volt. A vagyon közössége nem is volt parancsolat sohasem, hanem csak tanács, amely a tökéletességre célzott. Kezdetben is, későbbben is, minden századok folyamán csak azok gyakorolták, akik szent életre törekedtek, a zárdai szerzetesek.

Az anarchia pedig mély gyűlölettel eltelve minden tekintély, minden felsőbbeség ellen, le akarja rázni az emberről a képzelte bilincseket. Az embert emberré tevő két sajátságból: az értelemből és szabad akarathól csak egyet akar megtartani, a szabad akaratot. Értelem nélkül akarnak élni az anarchia hívei, akikre nagyon is illik, hogy „nem tudják, mit cselekszenek.” Mert az ember nem született egyenlőnek. Szent Pál apostol is rámutat azokra a különbségekre amelyeknek az emberek között fenn kell állniök. Akorintusiakhoz írt levelében mintájára így mondhatjuk: némelyeket Isten császárokká, királyokká és fejedelmekké, másokat kormányzókká, másokat hadvezéreké, másokat tudósokká, tanítókká, másokat kereskedőkké, ismét másokat földművelőkké vagy iparosokká tett. Vajjon mind császárok, királyok és fejedelmek? mind kormányzók? mind hadvezérek? mind tudósok és tanítók? mind kereskedők, földművesek, iparosok? Ime jelezve van ezekben az emberi társadalomban való osztályozás. Szüntessük meg ezt és elemeire bomlik a társadalom, megszűnik az együttélés lehetősége s akiben több a testi erő, vadállatként fogja üldözni a gyengébbet.

A pásztorlevél ezután felhívja a papokat, hogy a gondjaikra bizott híveket őrizzék meg a veszedelmektől, amelyek fenyegetik őket, ha ezeket a tanokat követik. Okos beszéddel, a szeretet szavával, az értelem meggyőző erejével terejék vissza a jó utra a híveket. Világosítsák fel a híveket a tanok veszedelmeiről, honpolgári kötelességeikről s arról, hogy a bajaiknak nem mindig az emberek az okai.

Világosítsák fel őket nemcsak kötelességeikről, de jogaikról is, hogy lássák, miszerint nemcsak kötelességeik teljesítését követeljük meg tőlök, de jo-

gaik megvédésében is segítségükre akarunk lenni. Világosítsák fel őket arról is, hogy az állami hatalom, mely az állam fenmaradása tekintetéből áldozatokat vár tőlök, másrészt jogaikban is megvédi őket, de megvédi nemcsak őket, hanem a nemzet minden osztályát, s hogy azok, kik emezek ellen törnek, éppen úgy kell, hogy érezzék az állam büntető kezét, mint a védőkezet akkor, ha jogaik, jogos igényeik kielégítéséről van szó. Mert az állami hatalommal büntetlenül újat huzni és daczolni nem lehet, mert az államnak kötelessége a rendet fentartani még akkor is, ha az egyesekre nézve fájdalmas, káros veszteségekkel jár. Örjatók őket attól, hogy az izgatókra hallgassanak, mert annak reájok nézve csak rossz vége lehet; zavarásokra, lázadásra vezet, amely sokszor sok ember életébe kerülhet. Pedig nem vagyunk annyian, hogy a haza csak egy ember munkás kezét is nélkülözhesse és a legigénytelenebb honpolgár élete is becses a hazára nézve. Világosítsátok fel őket, hogy a ki dolgozni nem akar, annak nincs joga a megélhetés feltételeit kikövetelni.

De ne csupán a népet intsetek a békeszeretetre és türesre, hanem azokat is, kik bármely fokozatban és állásban a népek parancsolnak. Fejtsétek ki előtűk, hogy a nép kormányzóinak a szigorúság mellett igazságosaknak, méltányosaknak, emberieseknek kell lenniök, ők is hassanak tehát oda, hogy a munkaadók megadják kinek-kinek azt, ami munkája fejében megilleti, belátván, hogy úgy is sok fáradtsággal és küzdelemmel teljes ez a földi lét. Kérjétek őket és buzdítsátok arra, hogy jó példaadással segítsenek a népek a vallásos érzés visszanyerésében. Mert fájdalom, szűnik és veszendőbe megy a vallásos érzés. És ebben bűnösök azok, kik vélt felvilágosultságukban mintegy tüntetőleg kerültek a templomot és a vallásos kötelességek teljesítését. Oh, ha a nép most is, mint a régi időkben azt látná, hogy az urí nép vele együtt tódul az Isten házába, hallgatni az Isten igéjét, részeseülni a vallás malasztjaiban és kegyszereiben, de másképp gondolkozniék a maga egyszerű, józan észjárásával. Így azonban azt látva, hogy az előkelőbbek, a tanultabbak nélkülözhetni vélik a világosságot, mi természetesebb, mint hogy az ő lelkében is megfogamzik a gondolat: ha azoknak nem kell a templom, minek kelljen nekem? s a templomba járás és a vallásos kötelességek teljesítése lassan-lassan lelki szükségéből megszokássá, majd olyan nyüggé és teherré lesz, melyet egyszerre csak elvet magától, de mivel lelkének szüksége van valamelyes szellemi táplálékra, mint az esőre szomjuhozó föld, magába szedi a lázító tetszelős tévtanait, s ellenségévé lesz azoknak, kik iránt eddig tisztelettel, engedelmességgel viseltetett, mert maga felett állónak képzelte azokat. Jó lesz tehát ezekről viszont az ugynevezett műveltebb elemeket felvilágosítani.

A szociálisták és a külföld.

Alapos a gyanu, hogy a budapesti szociálisták paktálnak Magyarország ellenségeivel s így teljesen igazolták teszik azt a szigorú eljárást, amelyet a hatóságok velök szemben követnek. Bukarestből ugyanis azt jelentik, hogy *Csizmadia* Sándor, a budapesti szociálista vezér, jelenleg Bukarestben időzik és ott az oláh liga embereivel tárgyal. A *Nova Doba* című tót szociáldemokrata ujság szerkesztője, Szvény Gusztáv ugyancsak Bukarestben időzik, hogy a magyarellenes izgatás vezéreivel megállapodásra jusson arra az eljárásra nézve, melyet a jövőben kölcsönös támogatás mellett követni szándékoznak. Ha még hozzá vesszük, hogy Pfeiffer jelenleg ugyancsak magyarság egy esküdt elleniségével, *Laegerrel* folytat tárgyalásokat a közös akció megbeszélése iránt, akkor vajmi bajos lesz a magyarországi szociáldemokrata párt vezetőségének magáról elhárítani azt a vádat, hogy a magyarság ellenségeivel paktál.

A budapesti szociálista párt ezenkívül egyik tagját külföldre küldötte, hogy a sajtóval összeköttetést keressen és a külfölddel a magyarországi állapotokat megismertesse. A londoni szociálista pártvezetőség most a magyarországihoz egy levelet küldött, melyben értesíti, hogy egész Angolország-

ban meetingeket tartanak, melyeken a különböző pártok parlamenti képviselői is beszédeket tartanak és így keltik fel az angol nemzet rokonszenvét az üldözött magyar szociálisták iránt. Együttal nagyobb anyagi segílyt is kilátásba helyeztek. A svájci pártvezetőség 5000 forint támogatást küldött, a németországi pártvezetőség pedig azt írta, hogy a pártkasszát a közeledő választások veszik igénybe, de egész Németországban két hétig gyűjtést rendeznek a magyar szociáldemokrata párt javára. A francia és osztrák szociálisták is megígérték anyagi támogatásukat.

Izgató szerb ujság.

A délvidéki szociálisták lapja, a *Zemljodelácz*, mely Adán jelenik meg és ellenőrzés nélkül izgatja a délvidék szerb lakosságát, elejétől végéig csupa izgatás. Már a lap czime is az, mert annyit jelent magyarul: *földosztó*. A lapot jelenleg az *adaí bíró ellenőrzi*, illetve ellenőrizné, mert kukkot sem tud szerbül. Így történik meg aztán, hogy a szegedi ügyész négy-öt hét múltán kobozza el a lapot, amíg a szerb tolmács lefordítja. Legújabbban a január 23-iki lapot kobozták el „Az urí herékről” irt cikke miatt. A lapot egy *Radujkov* Mita nevű ember szerkeszti, aki azelőtt szedő volt valamelyik újvidéki nyomdában, s a múlt év nyarán alapította a *Zemljodeláczot*, amely azóta elterjedt az egész délvidéken. Az együgyű szerbek vakon biznak az izgató ujság jelszavában, a földfelosztásban. Már egymás közt föl is osztották a nagyobb uradalmakat s csak a király emberét várják, hogy kihirdessék, kinek mennyi jut az uradalmakból.

Radujkov Mita, az izgató rácz ujság szerkesztője — mint szegedi tudósítónk táviratozza — legközelebb a szegedi esküdtek előtt fog számolni izgatásaiért. Két sajtópöre lesz egymás után, négy újabb pedig most van készülöben. A mártíromságra készülő izgatónak már gyűjtének is a délvidéken, hogy kárpótolják, amért az elvekért szenvedni fog.

A kormány segítsége.

Temesvár, márczius 3.

A kormány távirati uton 30,000 forint értékű utjavítási munkáknak a megkezdését rendelte el Temes megyében.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* Az új nemzeti színház. Gróf *Festetich* Andor, a nemzeti színház igazgatója, ma *Perczel* Dezső belügyminiszternél járt és ez alkalommal közölte vele, hogy ő Felsője, midőn most a napokban kihallgatáson fogadja a polgármestert, annak az óhajának adott kifejezést, hogy a Rókus-kórházat miherább lebontsák. A *Rókus telkét a polgármester az ujonnan építendő nemzeti színház helyéül felajánlotta Festetich grófnak*. Az ajánlat Perczelnek is tetszik és a dologban értekezni fog a polgármesterrel.

Festetich különben ma azért volt fönn a miniszteriumban, hogy bejelentse, hogy „az ország első színháza” márczius 15-ikéről teljesen megfeledezett és most az utolsó perczben előrántja erre a napra „II. Rákóczi Ferencz fogságát.” Egy könyvomas lap ezt a páratlan indolenciát nagyon mulatságosan fogja föl, midőn azt ujságolja, hogy: „a belügyminiszter a nemzeti ünnep programját helybenhagyólag tudomásul vette!” Sohasem gyanítottuk, hogy a „II. Rákóczi Ferencz fogságának” egy előadása *ünnepi programszámba* megy, és ma sem tudjuk, mit hagyhat rajta helyben a belügyminiszter. Ha a fővárosnak mind a három magánszínháza tudott gondoskodni márczius 15-ikének méltó megünnepléséről egy-egy eredeti, új darabot iratván erre a napra, a nemzeti színházban ellenben a művészi és egyéni tehetatlenség nap-nap után kirívóbbá válik, legalább ne beszéljenek „ünnepi és művészi programokról”, hanem adják elő hékében II. Rákóczit és ne törődjenek ezután se a művészettel és a hazafisággal.

* *Goldmark* és az ujságírók. Pár nappal ezelőtt a *Budapesti ujságírók egyesületének* egy küldöttsége tisztegett nagy hazánkfiánál, *Goldmark* Károlynál, hogy őt az egyesület által e hónap 9-án rendezendő nagy zenekari hangversenyre meg-

hívja. A mester gyöngédkedő állapotára való hivatkozással nem tehetett kötelező ígéretet, jöjjelnet, mint ő magát kifejezte, a hangverseny műsora fölülmulhatatlanul fényes és ránézve nagy veszteség lenne, ha *Schrödter*, aki a „*Házi fiúsek*” nagy áriájának élénkítésével őt mindig könyvekre fakasztotta, ezuttal nem hullhatná. Nemi kárpótlásul azonban a mester kötelező ígéretet tett, hogy a „*Budapesti ujságírók egyesülete*” által rendezendő legközelebbi hangversenyre *Magyar ünnepi nyitány-t* ír. A márczius 9-iki hangverseny iránt különben szokatlanul az érdeklődés, különösen az arisztokrácia körében, mely már eddig is egész esomó elsörendű jegyet jegyzett elő. A még meglevő jegyek kizárólag *Méry Béla* zeneműkereskedésében (Dorottya-utca 7. szám.) kaphatók. A hangverseny után az egyesület rendező bizottsága a közreműködők, nevezetesen a *Christmann* nővérek, *Schrödter* Frigyes, *Ney* Dávid, *Prill* Károly, *Mader* Raoul és *Márkus* Dezső tiszteletére a Vigadóban banketet ad, melyen a nagyközönség is részt vehet. A banketre szóló jegyek az egyesület helyiségében (Károly-körút 4. szám.) delután 3—5 óra közt válthatók meg.

* *Márczius 15-ike a Vigaszínházban*. Minthogy *Kozma* Andor alkalmi verses darabja, *A szabadság ünnepére* nem tölti be az egész estét, az ünnepi előadáson még egy egyfelvonás apróság is színre kerül. Ez apróság koszorús irónknak, *Jókai* Mórnak *Melyik a kilencz közül?* című kis darabja lesz.

* *Szodoma pusztulása*. *Sudermann*nak ezt a művét Grácban *hét esztendeig* nem volt szabad előadni a cenzura tilalma miatt. Most e tilalmat felfüggesztették és a darab legközelebb már színre kerül.

* *László Fülöp* Berlinben. *László Fülöp*öt, a kiváló fiatal festőművészt, aki az özevgy német császárné óhajára kollektiv kiállítást rendezett Berlinben műveiből, valóságos ünnepi a birodalmi főváros. A hírlapok hasábokat írnak róla, a legelőkelőbb körök elhalmozózzák fényes megrendelésekkel, és a császári udvar is tüntető érdeklődést tanúsít iránta. Az uralkodó *Ratibor* herczeg egész családját *Lászlóval* kívánja lefestetni s meghívta udvarához a weimari nagyherczeg is, hogy őt lefesse. Az öreg nagyherczeg eddig még egy művésznek sem tilt.

FŐVÁROS.

(A főváros legdrágább iskolája.) A törvényhatósági bizottsági közgyűlés meg a múlt évben kimondotta, hogy az I. kerületi Szarvastéri, Bocskaytéri és Hadnagy-utcai elemi iskolák rozoga épületei, — nem felelvén meg a modern közoktatás céljának, — lerombolandók és ezek helyett egy nagyszabású iskola építendő a Tabán-részben. Kijelölte ugyanakkor a közgyűlés a létesítendő új iskola telkét az I. kerületi Aranykakas-, Kereszt-, Varga-utcát és a Feketesas-tér által határolt és tizenöt ingatlanból álló telektömböt, mely mintegy 995 négyszögöl kiterjedésű. Ez a horribilis telektömb azonban nem a fővárosé, hanem tizenöt házzal ugyanannyi tulajdonosnak magántulajdoná. „Meg kell tehát szerezni”, mondá a közgyűlés. Erre megindultak a tárgyalások s a tanács utasította a kisajátítási albizottságot, hogy a telektömb tulajdonosaival, ha csak lehet, barátságos uton egyezkedjék. — A kisajátítási albizottság aránylag igen rövid idő alatt tegnap befejezte a tárgyalásokat, melynek eredménye az lett, hogy tiz ingatlan tulajdonosával megkötötte a kisajátítási egyezséget, a makacskodó öt tulajdonossal szemben pedig a kisajátítási jogot javasolta kérelmezni, melynek alapján megindithassa a bírói kártalanítási eljárást. — A megszerzett tiz ingatlan kisajátítása éppen 120 ezer forintba kerül: ha ehhez hozzáadjuk még az öt ingatlanért a bíróság által megállapítandó kártalanítási összeget, mely a tulajdonosok követelése szerint hozzávetőleg körülbelül ötvenezer forintra tehető, akkor a létesítendő új tabáni közégi iskola telke, de csupán csak a telke 170 ezer forintjába kerül a fővárosnak. Most már mennyibe kerülhet maga az épület? Legalább is még egyszer annyiba. Joggal mondhatjuk tehát, hogy a tabáni iskola lesz a főváros legdrágább iskolája. Önkéntelenül is eszünkbe jut most a pénzügyi és gazdasági bizottságnak leg-

utóbbi ülésén tett az a javaslata, hogy a IV. és VIII. kerületi realiskolák 1900-tól, illetve 1901-től fokozatosan beszüntetendők, mert a főváros nem bírja el a velük járó költséget és a kormány az államosítás iránt vonakodik az intézkedést megtenni. Egygyel több okunk van most már hinni, hogy ezt a javaslatot komolyan nem lehet venni s az nem is akart egyéb lenni, mint egy bohókás fenyegetőzés, mely épenséggel nem illik a székes főváros máltóságához.

Az új földalatti villamos.

A budapesti helyi érdekű vasutak részvénytársasága tudvalevőleg új földalatti kettősvágányú villamos-vasutatra kért előmunkálati engedélyt a kereskedelmi minisztertől. Ez az új vasut természetesen folytatása volna a czinkotai helyi érdekű vasutvonalnak s a verseny-utca, csömöri-ut, kerepesi-ut, Kossuth Lajos-utca alatt az esküteni-híd balparti hídfőjéig vezetne.

A kereskedelmi miniszter elrendelte ennek a tervezett vonalnak a közigazgatási bejárását, melyet ma tartottak meg Mándy Lajos miniszteri tanácsos elnöklése és az összes érdekelt tényezők részvétele mellett.

Különös érdekességet kölcsönöz ennek a bejárásnak az a konfliktus, amely a főváros és a kereskedelmi miniszterium közt kitört s melynek az a lényege, hogy a miniszter ezt a vasutat viczinális vasutnak tartja, a főváros pedig közuti vasutnak tekinti.

A bejárásban és az ezzel egybekötött tanácskozásban résztvettek:

A kereskedelmi miniszterium részéről: Stetina József osztálytanácsos, Kádár Gusztáv műszaki tanácsos, Vator József és Szánthó Albert műszaki tanácsosok és Neumann Károly titkár. A vasuti és hajózási felügyelőség részéről: Pulszky Garibaldi felügyelő. Az engedélyes vasut részéről: Steller Antal főmérnök. A közös hadügyminiszterium részéről: Benke vezérkari százados. A helyi érdekű vasut részéről: budavári Ország Sándor elnök, haraszi Jellinek Henrik vezérigazgató, Godiener forgalmi főnök. A közuti vasut részéről: Irsai főfelügyelő, Gál Károly felügyelő, Kertscher István főmérnök és dr. Laufer Lajos. A városi villamos vasut részéről: Wörner Adolf műszaki igazgató. A magyar államvasutak részéről: Marx János igazgató, Geduly Lajos helyettes igazgató, Kovács Lajos üzletvezető, Speidl Bódog és Herzog Ödön felügyelők. Az államrendőrség részéről: Kolozsvári Gyula rendőrkapitány. A főváros részéről: Halmos János polgármester, Matuska Alajos alpolgármester, Kun Gyula tanácsnok, Steiger Gyula, Tolnay Lajos, Heltai Ferencz, Polónyi Géza, Toldy főügyész, Lampl főszámvérvő, Heuffel középítési igazgató, Jármy műszaki tanácsos. A fővárosi közmunkák tanácsa részéről pedig Bakoss műszaki tanácsos, Garancsy titkár, Masirievics főmérnök, Kléh és Hauszmann a közmunkák tanácsának tagjai. Képviselő volt még a Magyar lovaregylet, a posta- és távirat, a telefon igazgatósága, továbbá a földmívelési miniszterium s az állami hidak felügyelősége.

Mándy Lajos elnök pontban kilencz órakor megnyitja az értekezletet s konstatálja, hogy a meghívott hatóságok részéről kik jelentek meg. Ezután előadja a mai bejárás célját, bemutatja az engedélyes társulat által beterjesztett terveket s röviden előadja a tervezett új vasut nagy fontosságát kereskedelmi szempontból, valamint a közeli falvakból való gyors bejövétel szempontjából, míllyal az említett falvakban való nyaralás, vagy állandó künnlakás a fővárosiaknak lehetővé tétetik. A forgalom az új vasutal óriási lendületet venne s ez csak javára szolgálna a fővárosnak.

Ezután Kádár Gusztáv miniszteri tanácsos hosszasan ismerteti a bemutatott terveket, amelyek szerint az új vonal a löversenytertől kiindulva a verseny-utczán, Csömöri-uton, Kerepesi-uton és Kossuth Lajos-utczán át haladna 4-4 kilométer hosszú lenne. A menetsebességet 50 kilométerben állapítja meg a tervezet óránkint. Az egész vonalon hét (7) állomást terveznek. Ezenkívül külön vonatokat indíthatnának, amelyek a helyi érdekű vonatokat kötnék össze a földalattal.

A hadügyminiszterium képviselője kívánatosnak tartja a vasutvonalat.

A földmívelési miniszterium képviselője, Hecker Károly előadja, hogy bár nehézségek mutatkoznak a csatornavizek levezetése körül, a vonal ellen

kifogást nem emel, mert a levezetés oldalcsatornákkal könnyen lesz eszközölhető. Azonban kívánja a részletes terveknek a miniszteriumhoz való beterjesztését. E kívánság teljesítését az elnök nyomban meg is ígérte.

A magyar államvasutak képviselője kívánatosnak jelenti ki az új vasut kiépítését.

A magyar lovaregylet képviselője szintén örömmel üdvözli a vasut tervét, csak az ellen emel kifogást, hogy a vasut létesítése által egy darab elvágatnék a kétévés verseny pályájából.

Az elnök erre nyomban megjegyezte, hogy főlöseges az aggodalom, mert bizonyára gondoskodva lesz a kétévés érdekének a megvédéséről is.

A rendőrség és a hidépítési igazgatóság szintén a vasut kiegészítése mellett nyilatkozik.

A fővárosi közmunkák tanácsának képviselője hivatkozik a viczinális vasutakra vonatkozó törvényre s kijelenti, hogy az utvonalon, amelyen a vasut tervezetik, sem földalatti, sem felső helyi érdekű vasut építése nem kívánatos, de más ellenvetése nincs.

Mindenesetre jegyzőkönyvbe kéri azonban vétetni, hogy abban az esetben, ha a földalatti vasut közuti jelleggel építtetnék, csak a Lipót-utczáig építtessék ki, mert azontul még nincs végleg kimondva az utczának szabályozása. Kívánja végül, hogy az állomási lejáratoknál legalább is három méternyi szabad tér maradjon a járdákon.

Az elnök erre megjegyzi, hogy a vasut viczinális vagy közuti jellegűvé építtessék-e, az az engedélyezési tárgyalásnál lesz megvitatva.

Az elnök beható és elvi vitától nem vonakodik ugyan, noha erre a közigazgatási bejárás alkalmát nem tartja czélszerűnek; hanem a részletek tárgyalását mégis helyesebbnek látja az engedélyezési tárgyalások, mégis megteszi megjegyzéseit a közmunkák tanácsa képviselőjének felszólalására. Gyakorlati precedensekre hivatkozik, amelyekből kitűnik, hogy a törvényhozás rég elhagyta a viczinális vasutakra vonatkozó álláspontot. A közuti vasut kifejezés jóformán technikai fogalom s a példák mutatják, hogy tramway is lehet helyi érdekű vasut.

Polónyi Géza kijelenti, hogy az előmunkálati engedély nem a miniszterium, hanem a törvényhatóság jogkörébe tartozik. Minthogy a főváros képviselőinek az a meggyőződése, hogy ez a vasut csakis közuti jellegű lehet, ennél fogva most a közigazgatási bejárást mellőzni kellene.

Halmos János polgármester ezután határozottan állást foglal a tervezett vasut ellen s felolvass egy memorandumot, amelynek a lényege a következő:

A tervezett vasut jellegénél és rendeltetésénél fogva nem viczinális, hanem közuti vasut és a kereskedelmi miniszternek nincs joga, hogy közuti vasutnak, a helyi érdekű vasutaknak megszavazott kedvezést megadja és a fővárost a közuti vasutakra vonatkozó jogaitól megfosztja. A közgyűlés kijelentette, hogy a vasut céljaira közterület nem ad át. A tervezett vasut csak a törvény ellenére engedélyezhető viczinálisnak, mert a törvény szerint csak a kocsiközlekedésre nem szükséges terület használható föl viczinálisnak s a törvény nem beépített utcákra szól. Sérelmes a tervezett vasut városrendezési és szabályozási szempontból, mert a nagy költséggel létesített földalatti közmunkák megakadályozza a főváros szabad rendelkezési jogát. Sérelmes a főváros vagyoni érdekének szempontjából is, mert a közuti vasut bruttó jövedelméből a főváros részesedik. Már pedig, ha a város belterületén a viczinális fejlesztik, a főváros károsodik. Kifogást tesz végül a közigazgatási bejárás megtartása ellen, mert a bemutatott tervek fölületesek.

Ezek alapján kéri, hogy a vállalat kérelmét utasítsák vissza.

Polónyi Géza fejtegeti, hogy a tervezett vasut sérti a főváros anyagai érdekeit s nem csak jogilag, de pénzügyileg is tarthatatlan helyzetet teremt.

Az elnök kijelenti, hogy a fölmerült aggodalmakat tolmácsolni fogja a miniszter előtt s bárha ezek mérlegelése a miniszter feladata, ő a maga részéről szintén igyekszik az aggodalmak eloszlatására. Kifejti, hogy ha a kormány arról volna meggyőződve, hogy sérelmek vannak jelen, akkor bizonyára nem is foglalkozott volna ezzel

a vasutal. — De ha vannak is talán akadályok, hiszi, hogy azokat el lehet háritani. Meg van győződve róla, hogy a konkurrenzia nem lesz veszélyes és a részesedés, meg a háramlás kérdése is kielégítő megoldást nyer. A kormány egyáltalában nem akar a fővárosnak vagyoni sérelmet okozni. A helyzet kedvező lesz a fővárosra, már csak közvetett uton is, mert a házbérek és telkek áremelkedése hasznára válik a főváros közönségének. Egyébként a polgármester részéről előterjesztett nyilatkozatot egész terjedelmében csatolni fogja a jegyzőkönyvhöz. Megjegyzi különben, hogy a közigazgatási bejárással a kérdés megoldva nincs s a miniszter esetleg a törvényhozáshoz fog fordulni. Tiltakozik az ellen, mintha a város érdekei földalattalának a magánvállalatnak, mert a kormány soha sem áldoz föl magánérdekekért semmi más érdekét. Kéri, hogy az ügy tárgyalásában működjenek közre.

Steiger Gyula fejtegette most a főváros memorandumát és amellet foglal állást s határozottan a közuti jelleg mellett érvel és a legvégső esetben a főváros is kiépítheti a vasutat.

Elnök kijelenti, hogy minderről jelentést fog tenni a miniszternek.

Dr. Heltai Ferencz kéri az elnököt, adná ki a közuti vasut nyilatkozatának hivatalos másolatát, melyben a közuti vasutársaságnak nincs ellenvetése a vonal kiépítése ellen. A főváros e nyilatkozat szövegeiből meggyőződni akar, hogy nem-e szenved csorbát a társulatnak a fővárossal kötött szerződése.

Haraszi Jellinek Henrik reflektál Steiger érveléseire s kiemeli, hogy az a kérdés: viczinális avagy közuti, már egy precedens eset alkalmával elintéztetett s hogy a közuti vasut teljesen korrektül járt el és semmi érdeket nem sértett. A forgalom a fővárosban annyira emelkedett, hogy a tervezett földalatti vasut által abból semmi sem vonódik el.

Elnök ezután felolvassa a nyilatkozatot. Ezután átérnek a részletes tervek tárgyalására.

VIDÉK.

* (A flumei választók.) Fiumében nagyban készülődnek az újabb küzdelemre; véglegesen azonban még most sem lehet tudni, hogy az 1898—1908. évi időszakra hány szavazó lesz összeírva. A februárban kifüggesztett névjegyzékben 1119 városi és 456 alközségi választó volt felvéve; azóta még 208 városi és 7 alközségi választót vettek fel; tehát az összes városi választók száma 1322, az alközségi választók száma pedig 468.

* (Strickeói orvosok.) A lugosi kerületi betegsegélyző pénztár két központi orvosának fizetését 500 forintról 300 forintra szállította le, mire az illető orvosok lemondtak. Az összes lugosi orvosok velük szolidaritást vállalva, nyilatkozatban kötelezték magukat, hogy az orvosi állás tekintélyét sértő eljárás miatt ezeket az állásokat egyikük se fogadja el.

* (Uj hid a Maroson.) A Valamare-Soborsin között tavaly lerokadt Maroshid helyett építendő nagyszabású vashid terveit az államépítészeti hivatalhoz érkezett rendelet szerint a kereskedelemügyi miniszter jóváhagyta. A költségvetés 40,000 forintra van előirányozva. A miniszter egyidejűleg elrendelte a radna-lippai fõhid átalakítását is.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— Sajtópör. Esküdtszéki tárgyalás volt ma a törvényházban. A soroksári községi jegyző, Géher Gyula volt a vádlott, aki az „Erzsébetfalvi Közlöny”-ben azt írta, hogy Soroksáron ezután példás rend lesz az adóügylek kezelése körül, mert eltávolították a hamis könyvkirovatók készítőjét, Dömötör Károly segédjegyzőt. Dömötör e cikk miatt sajtóperbe fogta Géhert, aki a bizonyító eljárás során azzal állott elő, hogy Dömötör csakugyan hamis kivonatot terjesztett a pénzügyigazgatóság elé, de nem tudja, érdekből-e, avagy tévedésből. Dömötör ezzel szemben azt bizonyította, hogy a kérdéses ügyben vizsgálatot kért maga ellen s a bíróságok megszüntették ellene az eljárást. Az esküdtek Géhert egyhangulag vétkesnek nyilvánították és a sajtó-

biróság a vádlottat 30 forint pénzbüntetésre ítélte.

— A meggyilkolt szerető. A rákospalotai „Kuczorgó”-csárda tulajdonosa, Szódi Vendel azzal gyanúsította a feleségét, hogy szerelmi viszonyt folytat Bartók József dinnyecsőszszel, s arra határozta el magát, hogy felesége szeretőjét elteszi láb alól. Tavaly, szeptember 5-én Bartókkal együtt hagyta el a Kuczorgó-csárdát, s kimentek a dinnyeföldre, ahol Bartók két fiacskája őrizte a dinnyéket. A férj és a szerető oda ültek a kunyhó elé és ott beszélgettek, amíg beesteledett. A két gyermek elaludt; lefeküdt Bartók is és mikor álomba merült, Szódi kampós végű botjával kétszer odasütött a fejéhez, úgy hogy az szörnyet halt. A gyilkosság után lélekszakadva visszafutott a csárdába és az ott időgoló vendégeknek szörnyűködve mondta el, hogy a dinnyecsősz három részeg legény meggyilkolta.

Ma tartották meg ebben az ügyben a vég-tárgyalást.

A vádat Egressy Nagy László királyi ügyész képviselte. Szódi Vendel védője dr. Mózes László ügyvéd. A tárgyalást a gyilkos kihallgatásával kezdték. A vizsgálóbíró előtt már töredelmesen vallott az öreg, de most meggátolkozottan tagad.

Az elnök:

— Beismeri-e tettét Szódi Vendel?

— Olyan ártatlan vagyok, mint a ma született gyermek.

— Azt mindenki mondhatja. De maga nem. Hisz a csendőröknel s a vizsgálóbíró előtt mindent beismer. Térjen magába, hisz öreg ember, ne terhelje lelkét még hazugsággal is.

— Pedig ártatlan vagyok. Nem mondhatok én mást, ha fölakasztanak is.

— De látja, a vizsgálóbíró előtt is bevallott mindent, miért tagad hát most?

— Sohse voltam csendőrkezőben, hát nagyon féltem.

— Hisz a vizsgálóbírónál nem volt csendőr! Vádlott hallgat.

Az ügyész: Három gyilkost emleget, hát miért nem ütötték azok az emberek magát is, hisz ott feküdt maga is?

— Erről sem tudok.

— Hányan voltak a gyilkosok?

— Kettőt biztosan láttam.

— Maga látta őket, mikor ütötték Bartók Józsefet, miért nem kiáltott segítségért? A vádlott hallgat.

Ezután fölolvasták az orvosi véleményt, mely épelméjűnek mondja Szódi Vendelt, aki tettét az orvosok előtt is töredelmesen bevallotta, de most a tárgyalás során egyre tagad és hat tanura is hivatkozott, akik látták, hogy őt a csendőrök kizsárolták. A törvényszék ezért déli fél egy órakor e hat tanu megidezése céljából a tárgyalást elnapolta.

— Chudy Hugó. Ma mondott ítéletet a királyi tábla Chudy Hugó volt rendőrtanácsos bűnügyében. Helybenhagyta a törvényszék ítéletét, mely Chudyt hat évi fegyházbüntetéssel sújtotta. A másod-bírósa a büntetésből másfél esztendőre a vizsgálói fogsággal kitöltöttnek vett és a kárösszeget 8455 forintban állapította meg.

— Nők a tárgyaló teremben. A királyi büntető törvényszék elnöke új „tárgyalási rendet” léptetett életbe. Eszerint a végtárgyalásokat csakis férfiakkal hallgathatják s a hölgyek csak az elnök külön engedelmével bocsáthatók a terembe. Ezentúl csak korlátozott számú hallgatóság léphet a terembe és a hallgatók számát az ajtóra kifüggesztett táblán olvashatja a közönség.

— A családirtó. Kovács Elek kecskeméti gazda örökös özviadásban élt a feleségével, mert az mindig pártját fogta korhely fiának. Megtörtént az is, hogyha az öreg Kovács kifakadt a huszonegy éves suhancz viselete ellen, felesége nekirontott és fia segítségével alaposan eldöngötte. Az öreg aztán elkeseredésében bosszút forralt. Egy viharos családi jelenet után megvárta, míg fia és felesége elaludtak, aztán egy szekerczével mind a kettőt agyonütötte. A törvényszék Kovács Eleket szándékos emberölés büntetése miatt 15 év fegyházra ítélte és ezt az ítéletet a felsőbbbírósaok helybenhagyták.

— Letartóztatott kereskedő. Löffler Gerson porcellánkereskedőt család bukás miatt följelentették, s a vizsgálóbíró első kihallgatása után vizsgálói fogságba helyezte. A vizsgálat befejeztével a kereskedő védője kimutatta, hogy a további fogvartásra nincsen elfogadható ok és a törvényszék Löfflert szabadlábra helyezte.

SPORT.

— Kocsiversenyek Budapesten. A „Magyar Tattersall-Egylet” az idén is rendez a városligeti úti pályán ügető- és távhajtási versenyeket és pedig május 24-én, 26-án, 29-én. Csakis urkocsisok fognak hajtani és lesz mindennap egyes-, kettős- és négyes fogatok versenye, melyek közül különösen az utóbbi Budapestenek egyik különlegessége, amennyiben négyes fogatokat nyilvános versenyben alig láthatn még valahol Európában. Lesz mindennap fiaker-verseny is és három olyan verseny, melyben nem egyetű tagok is résztvehetnek, futtathatnak és hajtathatnak. Bővebbet a titkárságban. (Ferenzielek-házárja, III. lépcső, I. emelet 8.)

— Ujabb támadás a magyar versenyügy ellen. Az osztrákok csak nem nyugosznak: minap telivér-tenyésztésünk „hanyatlásáról” cikkeztek, most pedig a bécsi „Sport” azzal áll elő, hogy a tenyésztés „hanyatlásának okai a magyarok az ő, szerencsétlen verseny-rendszerükkel”. „Pesten” találták fel a rövid versenyeket — mondja a kolléga — „és mi csak utánozzuk őket, de azért még sem esünk oly szélsőségekbe, mint a magyarok, mert nekünk még mindig több hosszú távolságu és így nagyobb tenyészértékű versenyek vannak, mint nekik.” Ezt az állítást alaposan megczáfolja a „Vadász- és Versenylap” legutóbbi számában. Kimutatja, hogy a dolog épen megfordítva áll. A Korteher-versenyek közül ugyanis, melyeknek legnagyobb a tenyészértékük, Bécsben 1600 méterig, vagy azon alul 18, Budapesten csak 13 lesz az idén, 1600 méteren túl pedig Bécsben csak 23, Budapesten ellenben 36 lesz az idén.

NYILTTÉR.

Az amerikai biztosító társaságokról.

— Arányi Miksa vezérigazgató beszéde. —

(A képviselőház mai üléséből.)

Arányi Miksa rektifikálja Polónyi némely állítását. Polónyi ur vagy nem ért a dologhoz, vagy tudva hamisat állít.

— Rendre!

— Pro domo beszél!

— Ez nem járja!

Az elnök: A képviselő ur használta kifejezés imparlamentáris, ezért rendreutasítom! (Helyes! Helyes! a szélsőbalon.)

Arányi Miksa: Nem illik elismert hírű nagy biztosító intézetekről oly hangon beszélni, amint ezt Polónyi ur tette. Nem igaz, hogy az amerikai társulatoktól csak pörrel lehet megkapni a biztosított összeget. Csak egy példát kívánok mondani. A vezetésem alatt álló társaság... (Zaj.)

— Ez reklám!

— Ez nem a parlamentbe való! — kiáltják balról.

Arányi Miksa: Amiket Polónyi ur mond, az azt jelenti, hogy az amerikai biztosító társaságok csalók. Ezt vissza kell utasítanom, mert egyenesen az én rábeszélésemre a parlament számos tagja biztosított nálunk...

— Ez hirdetésbe való!

— Ne csináljon reklámot! — kiáltják zajongva.

Arányi Miksa: A külföldi, nevezetesen az amerikai biztosító intézetekről nem lehet azt mondani, hogy kizsákmányolják a népet. Sokkal inkább áll ez a hazai biztosító-intézetekre. (Zaj. Mozgás.) Ha magyar ember biztosításoknál pénzt veszített: sohasem külföldi társaságnál, hanem mindig magyar társulatnál veszítette el. (Zajos ellenmondás.)

Részvényeink 3. sz. szelvénye mától fogva főpénztárunknál

o. é. 650 frttal

váltatik be.

692

Budapesti Bankégyesület
Részvény-Társaság.

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

Becsés lapja mai számában a magkereskedés és az amerikai heremag cím alatt egy hosszabb közlemény foglaltatik, amely szóról-szóra ki van véve a *Köztelek* folyó évi 18-ik számából.

Azóta megjelent a *Köztelek* 17-ik száma is és pedig már február hó 26-án és bár ez a fent érintett cikket a *Köztelek* igen lényeges helyre-

igazitással módosította, a konkurrenzia nem átálja a strucczmadár ismert mintájára ezen helyreigazitást egyszerűen figyelmen kívül hagyni és közölni a lapomban a régi cikket továbbra is úgy, mintha kezelem mi sem történt volna és nem átálja ezen felül még ingyen is szetosztogatni a lapokat.

Ahogy azonban a konkurrenzia ekképpen gondoskodása nem ártott nekem, már nem ártott ez a laposztogatás és hirdetés sem, mert nyolcz év óta foglalkozom magkereskedéssel és ezen egész idő alatt minden vevőmet a legbecsületesebben és leglelküimeretesebben szolgáltam ki.

A fent jelzett helyreigazitás ekképpen szól:

„Helyreigazitás. A *Köztelek* folyó évi 18. számában „A magkereskedelem és az amerikai heremagvak” című közlemény utolsó bekezdésében foglalt „hamisított” kifejezés sajtóhibából „hamisító” helyett szedtetett. Egyben kijelentjük, mi különben a szövegből is világosan kitűnik, hogy úgy a szerző maga, valamint a szerkesztőség is a hamisított anyag árulását és hirdetését csak a közleményben jelzett egyetlen vulpia miurus névenyre értette. Szerkesztőség.”

Ami pedig ezen „vulpia miurus”-t illeti, én e tekintetben is csak a legjobb hiszemmel jártam el, mert e magot „triticum repens” elnevezés alatt eddig általában használták a lejtők és töltések megköltésére szolgáló magkeverék egyik alkotórészeként és a „triticum repens” elnevezést csakis Thaisz Lajos urnak figyelmeztetésére cseréltem fel „vulpia miurus”-ra legutóbbi árjegyzékemben.

De föltéve, hogy a „vulpia miurus” tényleg nem a legalkalmasabb a lejtők és töltések megköltésére, ahogy az én árjegyzékem állítja, akkor is legfeljebb téves fellogásról, de hamisításról vagy hamisított anyag árulásáról és hirdetéséről részemről annál kevésbé lehet szó, mert hiszen sem a „vulpia miurus”-t nem hamisítottam meg, sem ezzel nem hamisítottam meg mást, hanem árultam és hirdettem a „vulpia miurus”-t csakis mint „vulpia miurus”-t és csupán olyan célra, melyre — eddig legalább — közismertesen használták.

Ha hamisítani vagy bárkit is félrevezetni akartam volna, bizonyára nem irtam volna ezt be világosan árjegyzékembe, hogy így maradandó bizonyítékot szolgáltatassak magam ellen!

Ami az amerikai heremagvakat illeti, löheremagot egyáltalában nem és luczernamagot — melleslegesen említve, csak csekély mennyiségben — is csak azoknak adtam el, akik határozottan amerikai luczernamagot rendeltek tőlem.

Ős ezt nyugodt lelkiismerettel tehettem, mert ezen magvaknak behozatala sem a külföldön, sem nálunk tiltva nincsen, de nincsen eldöntve eddig az sem, hogy tényleg rosszak és honi gazdaságunkra ártalmasak-e ezen magvak, vagy sem.

Akik tőlem így magot rendeltek és kaptak, az egytől-egy Breuer Ignácz tisztaszőlvi földbirtokoson kívül, ki kifejezetten próbatermesztésre tett nálam ilyen megrendelést, különben sem gazdák, hanem csak ismét-eladók voltak, kik — mint szóban forgó cikket is elismeri — ugyane magvakat megszerezhettek volna maguknak másutt is, különösen pedig osztrák magkereskedőktől, mert behozataluk elő semmiféle akadály nem gördül.

Hogy én ezen amerikai luczernamagot is csakis kifejezetten ilyenként adtam el, de soha semmiféle más maggal nem kevertem, arra nézve összes ebbeli vevőmet ezuttal is tanukul hívom fel, mint minden vevőmet minden vele szemben tanusított eljárásomra nézve, mert a legnagyobb gondossággal ügyelek minden irányban jó hírnevemre, mint eddigi sikeres működésemnek is legbiztosabb talpkövére.

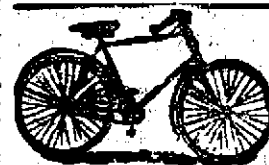
Mindazonáltal a mérvadó köröknek legutóbbi határozott állásfoglalása folytán s mert honi gazdaságunk érdekei nekem is épügy szívemen fekszenek, mint bárki másnak széles e hazában, ezentúl amerikai luczernát annak sem szállítok többé, ki azt határozottan kéri.

És ezzel nyugodtan fejezem be válaszomat, mert a velem szemben tanusított és e közleményem elején vázolt eljárás ugyanis többet mond minden czáfolatnál.

Aki ilyen fegyverekkel küzd, az ezekkel csak önmagát sebezheti meg, de másokat nem.

Kiváló tisztelettel.

Hatlek Ignácz.
mag-nagykereskedő.

Columbia

a legelső amerikai kerékpár
1898 újdonsága a lánométköli.

Fodor Károly és társa.

Erzsébet-tér 17. sz. Telefon 14-18.

KÖZGAZDASÁG.

A földadó statisztikája.

Az adóreform czéljából a pénzügyminiszterium kötetenként közlése az egyenes adók statisztikáját. Ebből a nagyfotosszerű és érdekes munkából most jelent meg az első kötet, mely a földadó statisztikáját tartalmazza.

E statisztikai kötet arra a kérdésre kíván felvilágosítást adni, hogy a földadó mai kulcsa, illetve az annak alapjául szolgáló kataszteri tisztajövedelem arányban áll-e a földbirtok valóságos jövedelmével.

Ebből a czélból a kötet mindenekelőtt közli a földadó kivetésének eredményét vármegyénként és országreszenként az 1893—1896. években. Ez adatok a szeres értelemben vett Magyarországon a következők:

	1894-ben	1895-ben	1896-ban.
Termő terület, hold	46.542,286	46.578,894	46.582,161
Tiszta jövedelme, forint	134.548,282	134.496,390	134.264,075
Földadója	33.942,643	33.931,243	33.970,331
Adómentes terület jövedelme	308,067	394,967	416,328
Adóköteles terület jövedelme, frt	134.240,215	134.101,422	133.847,746
Adóköteles terület földadója, frt	33.864,160	33.830,662	33.764,319
Holdankint átlagos földadó, krajczár	72.7	72.6	72.4

Tehát a holdankinti földadótéher 72.4—72.7 krajczár között váltakozik. Egyes országreszek szerint ez a teher 1896-ban a következő volt:

A Duna balpartján	69.5 krajczár
A jobb partján	112.9
A Duna-Tisza közén	128.3
A Tisza jobbpartján	43.5
A balpartján	56.3
A Tisza-Maros szögén	39.8
Erdélyben	27.1

A legnagyobb holdankinti földadó: 1 forint 90 krajczár a Bácskában van, a legkisebb: 14 krajczár Udvarhelymegyében. Bácska után a legnagyobb földadót Békés, Csanád és Fejérmegyék fizetik.

Ezután a kötet kimutatja — az 1897. év közepén fennállott állapot szerint — azt, hogy a földnek egyes művelési ágak és minőség szerint mennyi a kataszteri tiszta jövedelme.

A szántóföld kataszteri tiszta jövedelme és megoszlása:

I. oszt. földek	Jövedelme	Kiterjedése
19 frt 67 kr.	1,020,762 hold	
8 " 80 "	2,394,208 "	
6 " 77 "	3,583,110 "	
4 " 76 "	4,042,868 "	
3 " 23 "	3,615,052 "	
2 " 12 "	3,125,482 "	
1 " 17 "	1,919,466 "	
— " 57 "	904,646 "	
Együttesen	4 " 69 "	20,805,427 "

Az egész termő terület megoszlása, annak jövedelme összesen és holdankint a következő:

terület, holdakban	Jövedelem forintokban	holdankint
Szántóföld	20,805,427	96,650,108 4.69
Kert	637,545	4,219,500 6.61
Rét	5,163,455	14,461,444 2.80
Szőlő	440,542	4,490,101 10.19
Legelő	6,389,227	6,841,382 1.07
Nádas	141,641	507,602 3.58
Erdő	13,148,226	7,328,176 0.55
Együtt	46,474,166	134,561,316 2.89

A szántóföld legnagyobb holdankinti hozadéka Csanádban 13.02 forint, a legkisebb Udvarhelymegyében: 20 krajczár.

Mint hogy azonban a kataszteri tiszta jövedelem nem felel meg a valóságos hozadéknak, ennél fogva a kötet kimutatja megyénként az 50 forinton felül kibérelt földbirtokokat; feltünteteti, hogy e birtokoknak mekkora a kataszteri tiszta jövedelme, mekkora az azokért fizetett bérösszeg, mekkora azok összes földadója és hogy a földadó hány perzentje a bérnek. Ez adatok következők:

Bérbeadott földek kataszteri jövedelme	16,876,060 frt
" bérösszege	39,485,917 "
" földadója	4,290,307 "
" földadójának	10.8%

aránya a bérösszeghez.

Ez adatokból az tűnik ki, hogy a földadó tényleges kulcsa nem 25.5%, hanem 10.8% és a valóságos földjövedelem körülbelül háromszor akkora, mint a kataszteri tiszta hozadék.

Országreszenként ekként alakul a földadó tényleges kulcsa:

A Duna balpartján	11.4%
" jobbpartján	14.2 "
" Duna-Tisza közén	12.9 "
" Tisza jobbpartján	13.7 "
" balpartján	18.5 "
" Tisza-Maros szögén	8.6 "
Erdélyben	5.8 "

Veszprémmegyében legsúlyosabb a földadó, ahol annak tényleges kulcsa 21.4%.

Az 50 forintot meghaladó bérletek összege 48.739.

Végül a kötet érdekes statisztikát közöl a földjövedelem megoszlásáról.

Földadót 3,403,488 adózó fizet s ezek között a kataszteri tiszta jövedelem ekként oszlik meg:

50 frtig terjedő jövedelem van	3,002,124 adózónak
100 " " " " "	216,007 " "
200 " " " " "	111,654 " "
300 " " " " "	32,548 " "
400 " " " " "	13,788 " "
500 " " " " "	6,887 " "
600 " " " " "	3,961 " "
700 " " " " "	2,770 " "
800 " " " " "	1,989 " "
900 " " " " "	1,464 " "
1000 " " " " "	1,147 " "
1500 " " " " "	3,358 " "
2000 " " " " "	1,555 " "
2500 " " " " "	851 " "
3000 " " " " "	613 " "
4000 " " " " "	788 " "
5000 " " " " "	448 " "
6000 " " " " "	268 " "
7000 " " " " "	188 " "
8000 " " " " "	132 " "
9000 " " " " "	106 " "
10.000 " " " " "	71 " "
15.000 " " " " "	257 " "
20.000 " " " " "	140 " "
25.000 " " " " "	77 " "
30.000 " " " " "	70 " "
40.000 " " " " "	69 " "
50.000 " " " " "	42 " "
60.000 " " " " "	27 " "
70.000 " " " " "	17 " "
80.000 " " " " "	10 " "
90.000 " " " " "	16 " "
100.000 " " " " "	7 " "
100.000 frton felül való	49 " "

Már az itt közölt adatokból is látszik. mennyi igazságtalanságot rejt a földadó, mennyire szükséges annak reformja.

A most közzétett statisztikai adat nagyon hozzájárul majd ahhoz, hogy a reform helyes irányba vezéreltessék.

Közgazdasági táviratok.

Hamburg, márczius 3. (Esti tőzsde.) Osztrák hitelrészv. 309.25. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, márczius 3. (Esti tőzsde.) Osztrák hitelrészvény 309.12, déli vasut 71.3/8, Alpesi bányarészvény 130.—, osztrák-magyar államvasut 295.87, bécsi bankverein 230.—. Az irányzat meglehetősen szilárd.

Páris, márcz. 3. (Bankimutató.) A pénzforgalom aránya az érczkészlethez 82.38:100. Kamatok és leszámítolás jövedelme 399.000 frk. Érczkészlet (ezüst) + 1,329.000 frk. Váltótárca + 48.015.000 frank. Államkincstári követ. — 48,840.000 frank. Magánkövetelések — 58,326.000 frank. Érczkészlet (arany) — 11,813.000 frank. Jegyforgalom + 94,019.000 frank.

London, márcz. 3. (Bankimutató.) Összes tartalék 27,037,000 (— 878,000). Jegyforgalom 33,842,000 (— 195,000). Bankkészlet 35,579,000 (+ 533,000). Magánosok letételei 35,915,000 (— 847,000). Kincstári követelések 18,811,000 (+ 216,000). Jegytartalék 21,200,000 (— 818,000).

New-York, márczius 3. (C. T. B.)

	márczius 3.	márczius 2.
	cents	cents
Buza márcziusra	107	105 3/4
" májusra	101 3/4	100 3/4
" júliusra	92 1/2	92 3/4
Tengeri májusra	35 1/2	35 1/2

Chicago, márczius 3. (C. T. B.)

	márczius 3.	márczius 2.
	cents	cents
Buza májusra	106	105 1/2
Tengeri májusra	30 3/8	30 3/8

Ipar és kereskedelem.

Az Auer-féle szabadalmak. Az Auer-féle szabadalmak értékesítése eddig óriási nyereségeket hozott azoknak a vállalatoknak, amelyek különféle országokban az Auer-féle szabadalmak alapján keletkeztek. Természetes, hogy ennek megfelelően a

részvények ára is ilyen magas. Az Auer-féle társaságok azonban pörököt is folytatnak mindazok ellen, akik az övékhez hasonló találmányokkal lépnek fel és eddig jobbra sikeresen, mert a konkurrenseket sikerült levernők. Most fordult egyet a koczka. Egy sereg ilyen perben az Auer-féle társaság peresztes lett a berlini másodbírósa előtt és erre aztán a német társaság részvényei egy nap alatt 715-ről 605-re szállottak le.

Kőbányai sertésplaccz, márczius 3. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronkint 320 kilogrammon feletti súlyban) 55 1/2—56 krajczárig. Közép (páronkint 251—320 klgig terjedő súlyban) 55—55 1/2 kr. Könnyű (páronk. 250 klgig terjedő súlyban) 54—55 kr. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 klg. feletti súlyban) 55—56 krajczárig, közép (páronkint 240—260 kilogramm súlyban) 55—55 1/2 krajczárig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 54—55 krajczárig. Sertés létszám: 1898. márczius 1. napján volt készlet 19,445 drb, márczius 2-án felhajtott 875 drb, márczius 2-án elszállított 105 drb, márczius 3-án maradt készletben 20,215 darab. A hizott sertés üzletirányzata: változatlan.

Budapesti konzum-sertésvásár, márczius 3. A ferenczvárosi petroleumraktárnál levő székesfővárosi konzum-sertésvásárra 1898. márczius 2-án érkezett 402 drb. Készlet 172 darab, összes felhajtás 321 drb. Elszállított budapesti fogyasztásra 574 drb.; elszállított maradt 253 drb. Napi árak: 120—180 kilós 55—57 kr., 220—280 kilós 54—57 kr., 320—380 kilós 53—57 kr., öreg nehéz 50—51 kr., malacz 37—40 kr. A vásár hangulata lanya volt.

Budapesti vágómarhavásár, márczius 3. (A budapesti közbiztonsági és marhavásár-igazgatóság jelentése.) Felhajtott: 2732 darab nagy vágómarha, nevezetesen: 1771 drb magyar és tarka ökör, 576 drb magyar és tarka tehén, 160 darab szerbiai ökör, 7 drb boszniai ökör, 30 drb szerb tehén, 107 darab bika és 81 darab bivaly. Minőség szerint 511 drb elsőrendű hizott bika, 1885 drb középminőségű és 336 drb alárendelt minőségű ökör. Miután a vágómarha felhajtás közel 200 drbkal nagyobb volt, jelentékenyebb áremelkedés nem állhatott be, dacára, hogy a conservgyártási czélnak mintegy 400 darab vásároltatt. Az árak többnyire változatlanul maradtak, de nem maradt annyi eladatlan, mint a múlt héten. Birkák és bivalyok iránt nagyobb érdeklődés mutatkozott, árak 100 kilogrammonként 1 forinttal emelkedett. — Következő árak jegyzettettek: Hizott magyar és tarka ökör, jobb minőségű 28—31 forintig, hizott magyar és tarka ökör, középminőségű 24—28 frtig, alárendelt minőségű magyar és tarka ökör 21—24 frtig, magyar tehén középminőségű 20—30 frtig, szerbiai ökör jobb minőségű 25—27.50 frtig, szerbiai középminőségű 22—24 frtig, szerbiai bika 22—30 frtig, szerbiai bivaly 16—20 frtig métermázsánként élő-súlyban.

Budapesti gazdasági és tenyészmahavásár, márczius 3. (A budapesti közbiztonsági és marhavásár-igazgatóság jelentése.) Felhajtott: 311 drb, ugymint: jármos ökör, első minőségű 9 darab, közép minőségű 126 drb, alárendelt minőségű 13 darab. — Fejős tehén: tarka 104 drb, bonyhádi 54 drb. Jármos ökrök ára, melyek iránt a kereslet élénk volt, emelkedett. Ellenben a fejős tehének a gyenge kereslethez képest, nagy felhajtás miatt darabonként 5—10 forinttal olcsóbban keltek. — Az egyes vevők közül említhetők: Schwarcz Samu 9 darab fejős tehén, Löwy Jenő 10 darab fejős tehén, Székesfehérvári káptalan 30 darab jármos ökör, br. Solymossy László 16 darab jármos ökör, Schwarcz Sándor 10 darab jármos ökör. Következő árak jegyzettettek: Középminőségű jármos ökör 275—360 frtig páronkint. Jobb minőségű jármos ökör 27—32 frtig mmázsánként élő-súlyban. Tarka, kevert származású tehén 90—140 frtig darabonként. Bonyhádi tehén 80—150 frtig darabonként.

Budapesti szurómarhavásár, márczius 3. (A budapesti közbiztonsági és marhavásár-igazgatóság jelentése.) Felhajtott: 491 drb. belföldi, 137 drb élő bárány, 12 drb belföldi, 1793 drb leölt bárány. Borju- és bárányvásár élénk lefolyású volt. Jegyzett árak: Élő borkjú: belföldi 36—42 forintig, élő bárány 5—7.50 frtig párja, és öltöt bárány 4—7.50 forintig páronkint.

Pénzügy.

Osztrák-magyar bank. Az ultimo igen jelentékeny hitelgényekkel lépett a bank elé. A váltótárca 8.98 millióval, a lombard 0.64 millióval emelkedett és miután egyidejűleg a bank érczkészletét és devisbirtokait 0.67 millióval gyarapította és a giro-számlán is tetemes kifizetéseket eszközölt, a bankjegyforgalom 15.94 millióval szaporodott. Ennek megfelelően az adómentes bankjegytartalék 15.29 millióval megfogyott és február 28-án csak 85.96 milliót tett ki.

Szelvénybavonás. A *Lechner-Rákosi Téglagyár-Részvénytársaság* abbeli jelentése folytán, hogy részvényeinek szelvényét folyó évi február hó 2-ik napjától kezdve 6.— o. é. forinttal váltja be, elrendeli a tanács, hogy ezen részvények folyó évi márczius hó 3-ik napjának déli tőzsdéjétől fogva szelvény nélkül árultassanak a jegyzetesen a tőzsdén.

Budapesti bankkegyesület. A társaság ma tartotta évi rendes közgyűlését szentmártoni Radó Kálmán v. d. t. t. elnöke alatt, aki a közgyűlést megnyitván, meleg szavakkal emlékezett meg a napokban elhunyt báró Erlanger-ról, aki az intézetnek újabb viszonyai között egyik alapítója volt. A felolvasott jelentés az intézet múlt évi működéséről beszámolván, első sorban kiemeli, hogy a közgazdasági élet minden ágára nyomástóltag ható bizonytalan bel- és külpolitikai viszonyok, nemkülönben a rossz termés a lefolyt üzletév forgalmát kedvezőtlenül befolyásolták. A már amúgy is megcsappant vállalkozási kedv ugyanez okokból a minimumra apadt, minek következményeképpen csaknem az egész évtőljamán nagy volt a pénzhözség és az intézet tőkeit csak igen kedvezőtlen kamatviszonyok mellett helyezhette el, ami a kamatnyereséget jelentékenyen csökkentette. Az üzleti forgalom részleteire vonatkozólag a jelentés a következőkben adja a működés számszerű eredményét: a lefolyt évben osztrák értékű 40,767,409 forint 11 krajczár értékű váltó számítottatott le a bank által, ami a múlt évhez képest osztrák értékű 2,687,523 forint 79 krajczár emelkedést tüntet fel. Az 1897. év végén a váltótárca o. é. 4,778,823 forint 42 krajczárt tett, ami a múlt évvel szemben 584,020 forint 39 krajczár többletet jelent, Takarékbetétek, pénztár jegyek, check- és folyószámlák állománya 1897. évi december hó végén o. é. 8,875,111 forint 80 krajczárt tett, ami a múlt évvel szemben o. é. 1,705,293 forint 59 krajczár emelkedést tüntet fel. Az üzleti összeforgalom a lefolyt évben osztrák értékű 867 millió forintra rugott. A múlt évi tiszta nyereség hováfordítása tekintetében az igazgatóság azt a javaslatot terjeszti a közgyűlés elé, hogy: a múlt évi tiszta nyereség 558,877 forint 52 krajczárból levonandó a múlt évi maradék 67,043 forint 20 krajczár, a részvénytőke 5 százalékos kamata 300,000 forint, marad 191,834,82 forint, az utóbbi összegből levonandó az alapszabályok értelmében 5 százalék a tartalékalapra 9591,71 forint, 17 százalék jutalék az igazgatóság és tisztviselők javára 32,611,83 forint, marad 149,630,77 forint, hozzáadva az 1896. évi maradványt 67,043,20 forint, a közgyűlés rendelkezésére marad 216,673,97 forint, ezen összegből 1 1/2% százalékos felülosztalék 90,000 forint kifizetése ajánlatuk; az intézeti tisztviselők és szolgák részére alapított nyugdíjalaphoz 10,000 forint járulékot, a tartalékalapba további 40,068,28 forint elhelyezését ajánlja az igazgatóság, miáltal a tartalékok az alapszabályszerű 9,591,71 forint hozzáadásával évben 49,660 forinttal gyarapodnának és mindössze 1,050,000 forintot tennének. Leírásokra, még pedig a berendezésből 5000 forint, az intézeti házak értékéből 10,000 forint fordítását javasolja az igazgatóság míg a fennmaradó 61,605,69 forint az 1898. évi üzleteredmény-számla javára lenne átvetendő. Javasolja végül az igazgatóság, hogy a részvények 3. számú szelvénye 6 forint 50 krajczárjával folyó évi márczius 4-től kezdve váltassék be. A közgyűlés úgy az igazgatósági, mint a felügyelőbizottsági jelentéseket tudomásul vette, a nyereségy felosztására vonatkozó tervezetet jóváhagyta és a felmentvényeket megadta, dr. Farkas Emil részvényes indítványára pedig az igazgatóságnak és a tisztviselői karnak köszönetet mondott. Végül az igazgatóság és felügyelőbizottság eddigi tagjait újra megválasztották.

Közlekedés.

A mezősgéi vasut. Hazánk politikai ujjaélédése óta napról-napra tapasztaljuk a kiméletlen cenzuralizáló törekvés hátrányait; az ellenhatást azonban még ma sem látjuk. Ha például az ország fejlődésének egyik legfontosabb gazdasági tényezőjét: a vasutakat tekintjük, igazán megbocsáthatatlan az a rendszer, mely pusztán a főváros és környéke gyors, pontos, olcsó vasúti összeköttetéséről, a központba futó dus hálózat fejlesztéséről és javításáról gondoskodik és emellett a központtól távolabb eső hálozatok érdekeit ugyszólván teljesen ignorálja. Ime, az erdélyrészi vasutak; mind-megannyi mostoha gyermek! De talán a legeslegelhanyagoltabb hamupipőkéje a szűkkeblű rendszernek a maros-ludas—besztercezi vasut. Torda-Aranyos vármegyében egyre hangosabbak a panaszkok a mezősgéi vasut mizériáiról és folytonosan rámutatnak arra a tarthatatlan helyzetre, melyet a maros-ludas—besztercezi vasut mostani me-

netrendsé teremtett. Tíz esztendeje, hogy a vasut a Torda-Aranyos megyei Mezőségeit átszeli és évről-évre szemmel látható gazdasági fokozatos fellendüléssel fizeti meg kamaját annak a pénznek, melyet az érdekeltség beléje fektetett. Az államvasut kezeli a vasut üzemét. És ime, mit látunk? Amig a vasutársaság két kézzel kapott a zónarendszeren és sietett utasainak az összeköttetést igazán potom áruvá tenni, addig az államvasut, mely e helyi érdekű vonalon teljesen kifejlődött és sűrűsége tekintetében 70 vasut közül 21-ik helyen álló személyforgalommal áll szemben, naponta 1, mond: egy vonatot indít Marosludasról Beszterczére. És — ez a java! — a vonat hajnalban indul 4 órakor és este 7 órára ér vissza. Így azután a következő kéjkirándulást lehet tenni. Az embernek Záhon egynegyed órai dolga van; elindul Tordáról este háromnegyed 9 órakor és másnap reggel 5 óra után ér Záhra; visszafelé persze ugyanily rapid az utazás. Ezt az utat pedig akármelyik szálmán hizott gebe is megfutja 3—3 és fél óra alatt. Igaz, vásárvonat is jár. Indul hétfőn reggel 9 órakor Ludasról, de mivel nagyon fáradt a szegény, nem jön meg aznap, hanem csak másnap reggel 7 órakor Ludasra a délután 4 órakor indul ismét vissza. A legbámulatosabb az, hogy ilyen mizériák sem gátolták meg a személyforgalom emelkedését. Nem a levegőből beszélünk; ime a számok:

1891. évben	19995 utast,
1892. "	27392 "
1893. "	58406 "
1894. "	65792 "
1895. "	74902 "
1896. "	80473 "

szállított a marosludas-besztercezi vasut. Ezek után az államvasutnak csak egyetlen józanul megfontolt érdeke lehet: támogatni, még jobban fellendíteni a forgalmat még egy vonat indításával. Ha már minden áron ragaszkodnak ahhoz, hogy hajnalban 4 órakor induljon vonat, úgy legalább érjen vissza ez a vonat 2 órára, hogy a Brassóból jövő személyvonathoz csatlakozhassék és az ember ezzel délután 5 órakor Tordán lehessen. Tíz óra alatt csak be tud futni a vasut 186 kilométert? Indítsanak továbbá egy második vonatot Ludasról reggel 9 órakor; ez a vonat összeköttetésben volna a budapesti gyorsvonattal és este 7 órakor érhetne be újra Ludasra. Pusztán az államvasuton áll, hogy azt a mind sűrűbben felhangzó közóhajt teljesítse és régi mulasztását helyrehozza. Szükségesnek láttuk ezekre a dolgokra rámutatni, mert nem is szólva arról, hogy mily fontos országos érdek a Mezőség gazdasági és kulturális fejlesztése, lehetetlennek tartjuk, hogy ezen az anomálián, mely minden oldalra nézve egyaránt csak hátrányos lehet, már a nyári hónapokban ne segítenének. Turul.

Vonatok menetsebességének felemelése. A magyar királyi államvasutak igazgatóságának előterjesztésére a kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy a magyar királyi államvasutak némely vonalain az eddig megállapított óráukinti legnagyobb menetsebesség felemeltesék, még pedig a **püspök-ladány—máramaros-szigeti** vonalon óránként 60 km.-ről 80 km.-re, a **nyiregyháza—csapi** vonalon óránként 40 kilométerről 55 kilométerre, végre az **almás-füzitő—esztergomi** vonalon 30 kilométerről 40 kilométerre. Mindeme változások a folyó évi nyári menetrend szerkesztésénél már érvényesülni fognak.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, márczius 3.

A kontremin gőzerővel dolgozik azon, hogy a holnapi likvidációs napon oly leszámoló árfolyamok állapítsanak meg, amelyek révén a befizetett rengeteg összegekből valamit visszakapjanak, hogy ezt aztán nem fogják-e még többszörösen visszavinni a leszámoló-pénztárba, az a jövő titka. Tény, hogy ma leszorították a tavaszi buza árfolyamát 11 forint 94 krajczárra, az őszi buzát 9 forint 05 krajczárra, a tengeriét 5 forint 38 krajczárra, a rozát 8 forint 56 krajczárra. **A készára pedig változatlan áron kell és felmondás nem volt.** Ez a helyzet szignaturája!

A fővárosi malomegyesület pedig sűrű egymásutánban hívja össze tagjait konferenciákra. E konferenciákról a legkalandosabb hírek „szivárognak” ki és az elfogulatlan szemlélő azt a benyomást nyeri, hogy az ülésező egyesület azt akarja, hogy többféle verziók keljenek lábra, nehogy kénytelenek legyenek bevallani, hogy — semmit sem határoztak.

A fogyasztás a kilencz forintos úraktól kezdve egész mostanáig szakadatlanul azt hajtotta, hogy nem tud lisztet eladni, és amit valahogy elad, azon elveszti a pénzét. **Hát az egész nem felel meg a tényeknek.** Vannak budapesti malmok, amelyek, tekintet nélkül az irányzatra, a hét forintos buzaáraknál épp úgy megkeresik őrleési díjikat, mint a tizenhárom forintosoknál.

Mindenki tisztában lehet azzal, hogy mi sors vár az effektív buzára, főleg ha látjuk, hogy a feneketlen lanyhaság csak abban nyilvánul, hogy az effektív árak nem emelkednek.

Ami pedig a határidőpiacot illeti, annak jövőbeli alakulása, — ha tekintetbe vesszük azokat a tényezőket, amelyek nálunk mérvadók és ezeket elvégre csak nem negligálhatjuk — mondjuk, a termérforgalom várható irányzata éppenséggel **kiszámíthatatlan.**

A dolog úgy áll, hogy nálunk ezidőszent hiányzik a legibim üzlet, a gabonacsarnok második Monakóvá devalválódott. A „játékos” pedig ideges! Máról holnapra akarja a nyereséget, különben odadobja kötését. És ez az odadobás nem csak az illető részére jár veszteséggel, hanem, miután nálunk sok a gyengébb elem a tőzsdén, néhány krajczárnyi ármozgalom már százával meneszti a vidékre a sürgönybeli felszólításokat fedezetnyújtásra, és az a kommittens aztán hiába hivatkozik arra, hogy a buza többet ér a készárupiaczon, a bizományosok nem logikát követelnek, hanem készpénzt. **Igy származik a derogat!** Gabonakereskedelmünk minden szintje barátja pedig kellellenül fordul el ezektől az üzelmektől.

Az amerikai piacokon ma a júliusig terjedő határidők csekélységgel emelkedtek, a szeptemberi terminus pedig 3/4 centet vesztett árából. Chicagóból jelentik különben, hogy az argentiniai terméseredmény megint kedvezőlenebb megítélésre talál, és hogy az orosz buzakészletek apadtak.

Az európai piacokon — kivéve Bécsset, ahol persze lanyha az irányzat — nem volt említésre méltó árváltozás.

Buza.

Elkelt néhány kocsirakomány buza változatlan áron.

Előfordult eladások buzában.

Mennyiség munkában	ó vagy uj	származás	Működés- kinti súly kísérben	minőség megjelölés	átadási hely	ár, netto 100 kg-igant	ár, bruttó 3 lóra
100	uj	tiszavidéki	76	—	Budapest	13.—	8 h.
100	uj	Szentes	76	—	—	13.05	—
400	uj	Szentes	75	—	—	12.90	—
800	uj	Szorb.	74	transito	—	11.15	—

Hivatalos jegyzések buzában.

F A J	Működés- kinti súly	100 kilogr. készp. ára		Működés- kinti súly	100 kilogr. készp. ára	
		frtől	frtlig		frtől	frtlig
Tiszavidéki	uj	74	12.85	75	12.55	12.90
„	uj	76	12.95	77	13.10	13.20
„	uj	78	13.25	79	13.40	13.45
„	uj	80	—	—	—	—
Pestvidéki	uj	74	12.60	75	12.50	12.85
„	uj	76	12.90	77	13.05	13.15
„	uj	78	13.20	79	13.35	13.40
„	uj	80	—	—	—	—
Fekésmegyeri	uj	74	12.70	75	12.90	12.95
„	uj	76	13.—	77	13.15	13.25
„	uj	78	13.30	79	13.40	13.45
„	uj	80	—	—	—	—

Raktárállomány buzában és lisztben: A fővárosi közraktárakban 72,400 métermázsza buza és 75,700 métermázsza liszt, a Sitosban 11,800 métermázsza buza. A nyugotiban 36,641 métermázsza buza és 1295 métermázsza liszt.

Határidőüzlet buzában: Tavaszi és őszi buza irányzata lanyha, az árak csökkentek.

Előfordult határidőkötések buzában.

Határidő	Délelőtti és déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
	kezdet	forgalom	zárszó	kezdet	forgalom	zárszó
márczius	12.03	12.09-07-05-03-02	12.—	11.90	11.99-07-90-	11.94
május	11.60	12.02-08-02-01	11.50	11.45	95	—
april	9.14	9.10-12-09	9.08	9.07	9.06	9.06

Hivatalos határidőjegyzések rozsbán.

Határidő	Déli tőzsde zárlata				Leszámloló árfolyamok
	március 3.		március 2.		
	penz	ár	penz	ár	
márcs.	11.99	12.01	12.02	12.09	12.08
szep.	9.02	9.06	9.14	9.15	—

Rozs.

Készárnyület rozsbán: Elkelt néhány kocsirakomány tartott áron.

Előfordult eladások rozsbán.

menyiség métrészesben	6 vagy uj	származás	minőség megj.	átadási hely	ár, netto 100 kgr. kint	Kész vagy 3 óra
200 100	Uj	pestvidéki	—	Budapest Epest-par.	8.95 8.80	kr.

Hivatalos jegyzések rozsbán.

Ó vagy uj	faj	hektoliterenkint súly kilogrammban	100 kilogramm készpénz ára
		frtól	frtig
uj	elsőrendű	70-72	8.90
uj	másodrendű	—	8.85

Raktárállomány rozsbán: A közraktárban 22.000 métermázsza; a nyugati pályaudvaron 3541 métermázsza.

Határidőüzlet rozsbán. Tavaszi rozsbán csekély üzlet volt, tartott áron.

Előfordult határidőkötések rozsbán.

Határidő	Délelőtti és déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
	kezd.	forgalom	zárlat	kezd.	forgalom	zárlat
március	8.60	8.69-58	8.67	—	—	—
szep.	7.—	—	—	—	—	—

Hivatalos határidőjegyzések rozsbán.

Határidő	Déli tőzsde zárlata				Leszámloló árfolyamok
	március 3-án		március 2-án		
	penz	ár	penz	ár	
március . . .	8.57	8.59	8.60	8.62	8.57

Takarmányfélék.

Készárnyület takarmányfélékben. Zab 10 krral magasabb. Állomási árúért kitűnő árakat fizetnek. Árpa változatlan, a kínálat gyenge. Tengeri szilárd. Ma megint élénk kereslet volt.

Előfordult eladások takarmányfélékben.

Menyiség métrészesben	6 vagy uj	származás	minőség megj.	átadási hely	ár, netto 100 kgr. kint	Kész vagy 3 óra
100	uj	zab	—	Budapest	7.15	készp.
100	uj	—	—	Szolnok	7.—	—
300	uj	—	—	R.-Csaba	6.75	—
100	uj	—	—	Tiszaföldvár	6.70	—
200	uj	tengeri	—	Kenderes	5.02 1/2	—
800	uj	—	—	Gyoma	5.25	—
500	uj	—	—	—	5.12 1/2	—

Hivatalos jegyzések takarmányfélékben.

Áru	Határidő	Délelőtti és déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
		kezd.	forgalom	zárl.	kezd.	forgalom	zárl.
Árpa . . .	uj	takarmány	80-82	81-83	81-83	81-83	81-83
zab . . .	uj	egyetni való	82-84	83-85	83-85	83-85	83-85
Zab . . .	uj	sörföldes	84-86	85-87	85-87	85-87	85-87
Tengeri . . .	uj	bánsági	39-41	40-42	40-42	40-42	40-42
zab . . .	uj	másnémet	—	—	—	—	—

Raktárállomány takarmányfélékben: A közraktárban 23.000 métermázsza árpa, 5200 métermázsza zab, 32.600 métermázsza tengeri. A nyugati pályaudvarban 3482 métermázsza árpa. A Silosban 11.100 métermázsza tengeri.

Határidőüzlet. Tengeri irányzata ingadozó, zab szilárd.

Előfordult határidőkötések takarmányfélékben.

Áru	Határidő	Délelőtti és déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
		kezd.	forgalom	zárl.	kezd.	forgalom	zárl.
Tengeri . . .	május	5.44	5.45-42-40-39	5.40	5.38	5.39	5.38
Zab . . .	július	5.58	—	5.51	5.47	—	—
zab . . .	márcs.	6.53	6.54-55	6.54	6.51	—	—

Hivatalos határidőjegyzések takarmányfélékben.

Áru	határidő	déli tőzsde zárlata				Leszámloló árfolyamok
		márcs. 3-án		márcs. 2-án		
		penz	ár	penz	ár	
Tengeri . . .	májusra . . .	5.39	5.40	5.40	5.42	—
Zab . . .	márcsúszra	6.53	6.54	6.54	6.56	6.52

Gabona- és lisztforgalom.

A m. kir. közp. statisztikai hivatal az 1898. évi február hó 28. este 6 óráig március 1. este 6 óráig Budapestre vasuton és hajón érkezett s innen elszállított gabonaküldeményekről és a budapesti fővármihatalnál előjegyzett gabona- és lisztmennyiségekről a következő kimutatást teszi köze:

Az áru megnevezése	Erkezeti			Elszállított		
	vasuton	hajón	együtt	vasuton	hajón	együtt
helyi forgalomban						
buza	1895	—	1895	308	—	308
rozsa	192	—	192	—	—	—
árpa	577	1500	2077	200	—	200
zab	207	—	207	102	4655	4767
tengeri	100	—	100	2216	18399	16114
Összesen	2881	1500	4181	2821	18553	21374
b) átmeneti forgalomban						
buza	—	—	—	—	—	—
rozsa	—	—	—	—	—	—
árpa	101	—	101	—	—	—
zab	—	—	—	—	—	—
tengeri	—	—	—	—	—	—
Összesen	101	—	101	—	—	—

a fővármihatalnál előjegyzetett:

Az áru megnevezése	Visszkivétel szőlőből való behozatalra előj. mennyiség méterm.	Az áru megnevezése	A visszkivételre előjegyzett mennyiség mé- termázsakban
buza	—	buzaliszt	2897
rozsa	—	rozsaliszt	—
árpa	—	árpaliszt	—
Összesen	—	Összesen	2897

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, március 3.

A tőzsdén az üzlet kedvetlenül indult, mint-hogy a külföldről érkezett árfolyamok is gyöngék voltak. Csúpnán az osztrák államvasut részvényeiben volt élénkebb a kereslet, azon bécsi hirre, hogy időszaki kimutatása kedvezőbb lesz az eddigiekénél. A déli tőzsdén a forgalom csak csekély volt; az árak egy ponton vesztegeltek. A délutáni folyamában ismét csak az államvasut-részvény felé fordult a kereslet és pedig még élénkebben, mint délelőtt; úgy, hogy ez az értékek a vége felé kissé megcsappant ár a még mindig 2 1/2 forintra magasabb a tegnapiánál. A helyi piac csöndes volt. Csúpnán a közúti és villamos vasutat kínálták kissé élénkebben állítólag azon ellenes következtében, melyet a főváros határozó testületei e két társulat újabb vállalatai ellen kifejt. Estefelé azonban a nevezett két érték nyomott ára ismét megjavult.

Az előtőzsdén: Magyar hitelrészv. 382.75—383.—, Jelzálogbank 265.25—265.50, Leszámloló bank 256.50—257, Osztrák hitelrészvény 365.20—365.50, Osztrák-magyar állam-vasut 340.75—341.75, Közúti vaspálya 397.50—400.—, Villamos vasut 277.—, Rimamurányi 248.—248.25.

Délelőtti 11 óra 25 perczkor zárulnak: Osztr. hitelrészv. 365.30, Magyar hitelrészv. 382.50, Aranyjárdék 122.40, Koronajárdék 99.80, Leszámloló bank 256.50, Jelzálogbank 265.50, Rimamurányi 248.—, Osztr.-magy. államvasut 341.50, Ipar- és kereskedelmi bank 104.75, Déli vasut 80.—, Közúti vasut 398.—, Villamos vasut 277.50.

A déli tőzsdén előfordult kötések: Koronajárdék 99.52 1/2, Közúti vasut 337.—398.25, Villamos vasut 276.—276.50, Magyar hitelrészvény 382.75—382.20, Magyar jelzálogbank 265.—264.50, Magyar leszámloló bank 256.50—256, Osztrák hitelrészvény 365.40—364.90, Osztrák-magyar állam-vasut 341.50—341.25, Bankgyűléslet 106.50—106.—, Országos központi takarékpénztár 805.—, Aszfalt 237.—, Budapesti Villamosság 134.—, Vasúti forgalmi bank 135.—.

Díjbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 2—2.50 frt; 8 napra 5—6.— frt; február utóárára 9—10.— frt.

Délután 1 óra 30 perczkor zárulnak:

	március 3.	március 2.
Magyar aranyjárdék	122.25	122.25
Magyar koronajárdék	99.45	99.45
Magyar hitelrészvény	382.—	383.25
Magyar ipar és keresk. bank	104.25	104.75
Magyar jelzálogbank	264.50	266.—
Magyar leszámloló bank	256.—	257.25
Rimamurányi vasmű	248.—	247.75
Osztrák hitelrészvény	365.—	365.90
Déli vasut	79.50	79.50
Osztr.-magyar államvasut	341.25	341.—
Közúti vaspálya	398.—	400.75
Villamos vasut	276.50	278.50

Az utőtőzsdén magas berlini jegyzésekre az irányzat nyugodt volt. Osztrák hitelrészvény 364.80—365.80, magyar hitelrészvény 382.—383.—, osztr.-magyar államvasut 341.—343.25, Közúti vasut 398.25—399.80 forinton köttetett.

Délután 4 órakor zárulnak:

	március 3.	március 2.
Osztrák hitelrészvény	365.50	365.30
Magyar hitelrészvény	383.—	382.75
Osztr.-magyar államvasut	343.10	340.25
Leszámloló bank	256.50	257.25
Jelzálogbank	265.—	266.—
Rimamurányi vasmű	248.—	247.50
Közúti vaspálya	398.50	400.25
Villamos vasut	278.—	278.50
Ipar és keresk. bank	104.25	104.50
Déli vasut	80.—	79.75

TERMÉNY- ÉS ÁRUTŐZSDEK.

Budapest, március 3. Terményekben igen csekély forgalom volt változatlan árakon.

Hivatalos jegyzések.

Díjazásair ingyen hordó	F o j	Ar 100 kilo- grammonkint	
		Penz	Áru
		frt	frt
	Budapesti vidéki	56.—	56.50
	Magyar Ja légerszártott vidéki városi légerszártott, 4 darabos	50.50	51.—
	füstölt	52.—	52.50
	füstölt	56.50	57.—
	Boszniai, 1897. évi usance-minőség	13.75	14.25
	120 darabos	13.25	13.75
	100	13.75	14.25
	85	13.—	13.50
	Szerbiai, usance-minőség	13.25	13.75
	100 darabos	13.25	13.75
	85	13.25	13.75
	Boszniai, usance-min.	—	—
	120 darabos	—	—
	100	—	—
	85	—	—
	Szerbiai, usance-min.	—	—
	100 darabos	—	—
	85	—	—
	Szlovéniai 1897	19.50	20.—
	Szerbiai 1897	18.—	18.50
	Szlovéniai szerbiai	—	—
	Szerbiai	—	—
	Lúczerma magyar, 1897	48.—	52.—
	Vörös aprószemű 1897	30.—	32.—
	Vörös közpesezmű 1897	33.—	36.—
	Vörös nagyszemű 1897	40.—	43.—

Budapesti vásárocsarnok.

Budapest, márcs. 3. A vásári forgalom: Husnál a forgalom csendes, árak: borjúhús emelkedett. Baromfinál élénk, árak emelkedtek. Halban csendes, árak szilárdak. Tej és tejtermékekben élénk. Tojásnál élénk, árak emelkedtek. Zöldségnél csendes. Gyümölcsnél csendes. Fűszereknél csendes. Időjárás: derült, enyhe. A központi vásárocsarnokban nagyban eladott élelmi cikkek hivatalos árjegyzése a következő: Hus. Marhahús hátulja I. 46—56 frt, II. 40—46 frt. Birkahús hátulja I. 32—40 frt, II. 28—32 frt. Borjúhús hátulja I. 50—60 frt, II. 48—52 frt. Sertésbús elsőrendű 56—58.0 frt, vidéki 50—54 frt. (Minden 100 kilonkint.) Kolbász füstölt 70—80 kr (kilonkint). Sertésszír hordóval 55.0—55.5 frt (100 kilonkint). — Baromfi (első). Tyuk 1 pár 1.35—1.80 frt. Csirke 1 pár 1.00—1.40 frt. Lud hizott kilonkint 60—65 kr. — Különlétek. Tojás 1 láda (1440 db) 3.0—3.60 frt Sárgarépa 100 kötés 2—4.00 frt. Petrezelem 100 kötés 3.00—4.00 frt. Lencse m. 100 kiló 14—18 frt. Bab nagy 100 kiló 8—16 frt. Paprika I. 100 kiló 30—45 frt, II. 18—30 frt. Vaj közöns. kilonkint 85—90 frt. Vaj-tea kilonkint 0.90—1.20 frt. Burgonya-róza 100 kiló 2.50—3.— frt. Burgonya sárga 100 kiló 2.80—3.20 frt. — Halak. Harcsa (első) 0.50—1.00 frt 1 kiló. Csuka (első) 0.60—1.00 frt 1 kiló. Ponty dunai 0.50—0.70 frt.

Szesz.

Budapest, március 3. Irányzat szilárd. A kontingens nyersszesz ára Budapeston 18.75—19, Finomított szesz nagyban 56.75—57.25, Finomított szesz kicsinyben 57.50—57.75, Élesztő-szesz nagyban 56.75—57.—, Élesztő-szesz kicsinyben 57.50—57.75, Nyersszesz adózva nagyban 55.75—56.25, Nyersszesz adózva kicsinyben 56.50—56.75, Nyersszesz adózatlan (exknt.) 16.—16.25 Denaturált szesz nagyban 20.50—20.75, Denaturált szesz kicsinyben 21.—21.50. Az árak 10.000 literfokonkint hordó nélkül, ab vasút Budapest, készpénzfizetés mellett értendők.

Bécs, márcs. 3. Kontingens nyersszesz szilárd, azonnali szállításra 19.80—20.20 frtig kelt el. Prága, márcs. 3. Adózott tripló szesz nagyban 55.25—55.58 frt kelt el. Adózatlan szesz 19.—19.10 frtig jegyezett azonnali szállításra.

Trieszt, márcs. 3. Kivitel szesz tartályokban szállítva 90% hektoliterenkint nagyban 11 forintig. március—áprilisra 10.75 forinton jegyezett el.

Berlin, márcs. 3. Szesz helyben 43.40 márka = 25.52 frt, fogyasztási adó nélkül hektoliterenkint 4 10,000 literszázalék. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Stettin, márcs. 3. Szesz 70 márka fogyasztási adóval 43.20 márka = 25.40 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Boroszló, márcs. 3. Szesz (50-es) pr. áprilisra 62.70 márka = 36.86 frt; szesz (70-es) pr. áprilisra 43.— márka = 25.28 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Hamburg, márcs. 3. Szesz márcs.—ápril 22.—márka = 12.94 frt; ápril—májusra 21.90 márka = 12.98 frt; május—júniusra 21.40 márka = 12.59 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 forint.

Cukor.

Prága, márcs. 3. Nyers cukor 88% cukortartalom, franco Aussig. Azonnali szállításra 12.65 frt, okt.-decz.-re 12.65 forint.

Hamburg, márcs. 3. Nyers cukor f. o. b. Hamburg, azonnali száll

zállításra 9.42 márka, augusztusi szállításra 9.65 márka. Irányzat tartva.

Páris, márcz. 3. Nyers cukor (88 fok) kész áru 22.75—29.25 frk. fehér cukor márcziusra 31.1/2 frk, áprilisra 32.1/2 frk, 4 első óra 32.75 frk, 4 óra májustól 30.1/2 frank. Finomított készára 102.—192.50 frank.

London, márcz. 3. Jávaczukor 10 3/4 shilling. Ártartó. Nyers cukor és Jegeszedett cukor nyugodt, de ártartó: finomított darabzúker mérsékelt kereslet, ártartó. Külföldi tört bányait. Jegeszedett: készára 11.— sh., márczius-áprilisra 11.— sh., május-augusztusra 11.3 sh. Répaczúker gyengébben indult, később ártartó, a zárlat szilárdabb. Német (88%) márcz.-ra 9.2 3/4 sh., áprilisra 9.4 sh., májusra 9.5 sh., júniusra 9.6 sh. Határidőzlet: márcziusra 9.3 1/2 sh., áprilisra 9.4 1/2 sh., májusra 9.5 1/2 sh., júniusra 9.6 1/2 shilling.

Olajok.

Páris, márcz. 3. Repceolaj folyó óra 52.25 frk (= 24.50 frt); áprilisra 52.75 frk (= 24.83 frt); 4 első óra 53.75 frk (= 25.30 frt); 4 óra májustól 54.25 frk. (= 25.54 frt). Arak 100 kilónkint értendő. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47.55 frt.

Hamburg, márcz. 3. Repceolaj helyben 53.—márka (= 31.16 frt). Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Köln, márcz. 3. Repceolaj májusra (hordóval) 55.—márka (= 32.34 frt). Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

London, márcz. 3. Repceolaj 23.— sh., lenolaj 16.7 1/2 sh., gyapot magolaj 15.—15.6 sh., terpentín 24.6 sh.

Petroleum.

Hamburg, márcz. 3. Petroleum helyben 5.70 márka = 3.35 frt.

Antwerpen, márcz. 3. Petroleum fin. helyben 15.7/8 frank = 7.54 frt.

Bréma, márcz. 3. Petroleum fin. helyben 5.75 márka = 3.38 frt.

Newyork, márcz. 3. Petroleum fin. 70 Abel Fest. Newyorkban 6.05 cents, fin. petroleum Philadelphában 6.— cents; United Rifle Line Certificates áprilisra 82.—; nyers petroleum áprilisra 6.70 cents. London, márczius 3. Petroleum, amerikai 4 1/2 sh., orosz 4 1/4 sh.

Kávé, tea, rizs.

London, márczius 3. Santos, határidő nyugodt, csekély üzlet mellett. Jegyezett márcziusra 29.9 sh., májusra 30.3 sh., júliusra 30.6 sh., szeptemberre 31.3 sh., decz.-re 31.6 shilling. Tea: indiai ártartó, finom szilárd. Rizs: nyugodt, szilárd.

Fémek.

London, márcz. 3. Réz, G. M. Bráude 50 1/2—50 3/4 font sterling készára és 50 3/4—51 font sterling 3 óra; best sel. 54 1/4—54 3/4 font sterling. Ón: finom, külföldi, 64 1/16—65 15/16 font sterling készára és 65 3/8—65 7/8 font sterling 3 óra. Ólom: angol, 12 3/8 font sterl.; külföldi 12 7/16—12 1/2 font sterling. Horgany: külföldi 18 1/16—18 1/4 font sterling. Higany: 7.26 font sterling első és 7.16 font sterling másodikból. Vas: A glasgowi nyersvaspiac szilárd, meglehetősen üzlet mellett. Zárlat-árak: 46.3 shilling készára és 46.5 1/2 shilling egy óra. Cleveland 40.8 1/2 shilling készára és 40.11 shilling egy óra; Hematit 49.3 shilling készára és 49.5 1/2 sh. egy óra; Middlesbrough 51 shilling készára és 51.3 sh. egy óra. A nyersvas-készlet Glasgowban 334.150 és Middlesbroughban 46.163 tonna.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDÉK.

Bécs, márczius 3. A készárupiaczon az irányzat lanyhult, de az árak lényegesen nem változtak. A határidőzletben is gyengébb az irányzat. Köttetett: Buza tavaszra 11.92—11.89, rozs tavaszra 8.81, zab tavaszra 6.90—6.89, tengeri május-júniusra 5.69—5.68 forintot.

Hivatatosan jegyezett:

Buza tavaszra 11.89—11.90, rozs tavaszra 8.80—8.82, tengeri május-júniusra 5.67—5.69, zab tavaszra 6.88—6.90 frton.

Boroszló, márcz. 3. Buza helyben 18.80 márka (= 11.05 frt) sárga. Buza helyben 18.70 márka (= 10.99 frt). Rozs helyben 14.90 márka (= 8.76 frt). Zab helyben 15.40 márka (= 9.06 frt). Tengeri helyben 11.75 márka (= 6.91 frt). Minden 100 kilónkint. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Hamburg, márcz. 3. Buza holsteini 182—198 márka (= 10.70—11.35 frt). Rozs meklenburgi 140—150 márka (= 8.22—8.82 frt). Rozs orosz 110—111 márka (= 6.47—6.58 frt). Minden 100 kilónkint. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Páris, márcz. 3. (Megnýtás.) Buza folyó óra 28.60 frank (= 13.63 frt). Buza áprilisra 28.60 frank (= 13.63 frt). Buza 4 máj.-jun.-ra 28.25 frank (= 13.46 frt). Buza májustól 4 óra 27.40 frank

(= 13.06 frt). Rozs folyó óra 17.40 frank (= 8.29 frt). Rozs áprilisra 17.50 frank (= 8.33 frt). Rozs máj.-jun.-ra 17.50 frank (= 8.33 frt). Rozs májustól 4 óra 17.— frank (= 8.09 frt). Minden 100 kilónkint. Átszámítási árfolyam 100 frank = 47.55 forint.

Páris, márcz. 3. (Zárlat.) Buza folyó óra 28.75 frank (= 13.70 frt). Buza áprilisra 28.60 frank (= 13.63 frt). Buza május-júniusra 28.30 frank (= 13.49 frt). Buza 4 óra májustól 27.40 frank (= 13.60 frt).

London, márczius 3. Gabona nyugodt, de szilárd. Hozatalok: buza 9.100, árpa 27.160 és zab 61.410 qu. Tengeri helyben 18 sh.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDÉK.

Bécs, márczius 4. A mai tőzsde tartózkodóan nyílt meg, mivel attól féltek, hogy Londonban fel-emelik a kamatlábat és mert Berlinből is gyengébb jegyzéseket jelentettek. Élénkebb kereslet csak államvasuti részvényekben és török sorsjegyekben volt. Utóbb alpesi bánya részvények felé irányult a figyelem, arra a hírre, hogy e vállalat növekedni fog a német hajóraj számára teendő megrendelésekben.

Az előtőzsdén: Osztrák hitelrészvény 365.25—365.65, Anglo-bank 161.50, Union-bank 303.—, Magyar jelzálogbank 265.25—266.25, Magyar hitelrészvény 383.—383.50, Osztrák-magyar államvasut 340.50—341.85, Déli vasut 80.15—80.26, Tramway 519—52, Alpesi bánya 151.25—151.90, Rimamurányi vasmű 248.25—248.75, Magyar aranyjárdék 122.40, Magyar koronajárdék 99.60, Török sorsjegy 59.40—59.90, Német márka 58.72.

Délelőtt 11 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 365.37, Länderbank 219.25, Osztrák-magyar államvasut 341.50, Déli vasut 80.—, Alpesi bánya 151.50, Májusi járadék 102.55, Török sorsjegy 51.50.

A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 365.—, Magyar hitelrészvény 382.50, Länderbank 219.25, Unionbank 302.50, Anglo-bank 161.50, Bankverein 263.75, Osztr.-magy. államv. 341.25, Déli vasut 80.25, Elbevolgyi vasut 263.50, Északnyugati vasut 250.—, Rimamurányi 248.50, Májusi járadék 102.55, Magyar koronajárdék 99.65, Török sorsjegy 59.60, Német márka 58.71, Török dohányrészvény 135.50 forintot köttetett.

Délután 2 óra 30 perczkor jegyezték: Magyar aranyjárdék 122.30, Magyar koronajárdék 99.55, Tiszai kölcsönsorsjegy 141.—, Magyar földtehermentesítési kötvény 97.30, Magyar hitelrészvény 381.50, Magyar nyereséjkölcsön sorsjegy 158.25, Kassa-oderbergi vasut 192.20, Magyar kereskedelmi bank 1398.—, Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.50 Magyar keleti vasuti állami kötvények 122.10, Magyar leszámítóló és pénzváltóbank 255.—, Rimamurányi vasrészvénytársaság 247.25, 4-2% papírjárdék 102.45, 4-2% ezüstjárdék 102.35, Osztrák aranyjárdék 123.05, Osztrák koronajárdék 102.75, 1860. sorsjegyek 143.60, 1864. sorsjegyek 193.—, Osztrák hitelsorsjegyek 201.50, Osztrák hitelrészvény 365.13, Angol-osztrákbank 161.50, Unionbank 302.50, Bécsi Bankverein 269.25, Osztrák Länderbank 219.25, Osztrák-magyar bank 929.—, Osztrák-magyar államvasut 342.75, Déli vasut 80.13, Elbevolgyi vasut 262.75, Dunagőzhajózási részvény 449.—, Alpesi bányarészvény 153.90, Dohányrészvény 135.25, 20 frankos 9.53, Császári királyi vert arany 5.69, Londoni váltóár 120.20, Német bankváltó 58.70, Az irányzat gyengébb.

Bécs, márczius 3. (Utőtőzsdé.) A déli tőzsde zárlata után jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 365.62, Magyar hitelrészvény 382.75, Anglo-bank 161.50, Bankver. 270.—, Union-bank 302.50, Länderb. 219.25 Osztrák-magyar államvasut 243.37, Déli vasut 80.25, Elbevolgyi vasut 263.25, Északnyugati vasut 250.—, Török dohányrészvény 135.50, Rimamurányi vasmű 249.—, Alpesi bánya 154.10, Májusi járadék 102.50, Magyar koronajárdék 99.60, Török-sorsjegy 59.40, Német márka azonnali szállításra 58.73.

Berlin, márczius 3. Májusi járadék 102.75, Ezüstjárdék 102.50, Osztrák aranyjárdék 123.90, Magyar aranyjárdék 103.90, Magyar koronajárdék 100.25, Osztrák hitelrészvény 229.50, Osztrák-magyar államvasut 145.50, Déli vasut 35.10, Buzsieh-rádi vasut 287.75, Osztrák bankjegy 170.30, Rövid lejáratú váltó Bécsre vagy Budapestre 170.20, Rövid lejáratú váltó Párisra 80.95, Rövid lejáratú váltó Londonra 20.45 1/2, Orosz bankjegy 216.50, Olasz járadék 94.60, Laura-kohó 182.95, Harpeni 176.50, Olaszközponti vasut 134.75, Török sorsjegy 116.50,

Az utőtőzsdén: Osztrák hitelrészvény 229.25, Osztrák-magyar államvasut 146.25, Déli vasut 35.25, Magyar aranyjárdék 103.90, Discontó-társaság 205.40, Csendes.

Frankfurt, márczius 3. (Zárlat.) 4-2% papírjárdék 87.—, 4-2% ezüstjárdék 87.05, 4% osztrák aranyjárdék 104.40, 4% magyar aranyjárdék 103.90, magyar koronajárdék 100.25, osztr. hitelrészvény 309.25, osztr.-magyar bank 792,

osztr.-magy. államvasut 294.50, déli vasut 71.25, bécsi váltóár 170.12, londoni váltóár 20.462, párisi váltóár 80.95, bécsi bankverein 223.—, villamos részvény 141.—, alpesi bányarészvény 120.30, 3% magyar aranykölcsön 91.50. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, márczius 2. (Utőtőzsdé.) Osztr. hitel részvény 309.87, osztrák-magyar államvasut 294.50, Déli vasut 71.25.

Hamburg, márczius 3. (Zárlat.) 4-2% ezüstjárdék 86.90, osztrák hitelrészvény 309.25, osztrák-magyar államvasut 740.—, déli vasut 163.50, olasz járadék 94.40, 4% osztr. aranyj. 104.15, 4% os magyar aranyjárdék 104.30. Az irányzat szilárd.

Páris, márczius 3. Uj 3%-os francia járadék 102.90, 3%-os francia járadék 104.30, 3 1/2% francia járadék 104.25, Osztrák-magy. államvasut 737, Länderbank 486, Osztrák aranyjárdék 105.45, Déli vasuti elsőbbség 399, Alpesi bánya 230, Török dohányrészvény 290, Török sorsjegy 112, Olasz járadék 94.72, Spanyol kölcsön 59.75, Meridional 682, Ottománbank 558.50, Magyar jelzálogbank 821, Rio Tinto 733.—, Debeers 723.—, Eastland 110.50, Chartered 72.—, Randfontein 43.—.

London, márczius 3. (Zárlat.) Angol consolok 112.25, déli vasut 7.25, spanyol járadék 59.50, olasz járadék 93.25, 4% magy. aranyjárdék 102.50, 4% rupia 63.1/2, Canada pacificvasut 86.75, le-számítolási kamatláb 2.7/8, ezüst 25.50. Az irányzat csendes.

New-York, márczius 2. Ezüst 54.50.

IDŐJÁRÁS.

A m. kir. meteorológiai központi intézet távirat. Jelentése 1898. márczius 3-án reggel 7 órakor.

Table with columns: Állomások, Légnyomás mm. Hg-ban, A hőmérséklet Celsius szerint, Csapadék mm., Állomások, Légnyomás mm. Hg-ban, A hőmérséklet Celsius szerint, Csapadék mm. Lists various cities and their weather data.

Az időjárás helyzetben dominál az északi depresszió, melynek magva a német tengerparton van és mely hatását az egész kontinensre kiterjeszti. Abbról kifolyólag az idő európaszerint csapadékos és hár a hőmérő nyugoton gyenge süllyedést mutat, a hőmérsékleti viszonyok mindazonáltal egészben változatlanok. Hazánkban sürribben esett az eső vagy havas eső a Dunántul, Horvátországban, a tengerparton és az Északi-Kárpátokban, előtte esett az Alföldön is, míg Erdélyben egyáltalán nem volt csapadék. A hőmérséklet maximuma megközelíté a 10 fokot, gyenge éjjeli fagy csak a hegyvidéken volt. Énybe, esőre hájő idő várható.

VIZÁLLÁS.

— Márczius 3-án. —

Table with columns: Feljő, Vizmére, Vizállás reggel, Áradás v. apadás v. apadás, Feljő, Vizmére, Vizállás reggel, Áradás v. apadás v. apadás. Lists tide measurements for various locations.

Felölös szerkesztő: Liposey Ádám.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Kiadóhivatal:

Minden szó 2 krajczár, vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

Kiadóhivatal:

VIII. ker., József-körút 65. szám.

Kiöire fizesendők közzépénben, levélbélyegeken vagy postautalványon.

VIII. ker., József-körút 65. szám.

Ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ postaroslanté kéri, akkor minden közlés után még 80 krajczár kincstárbeli juttatás is fizesendő. — Csészertől az apróhirdetést postautalványon beki- deni, s a szöveget az utalvány szelvényére küli; esetleg közönséges levélben is lehet a szöveget s a levéljegyeket beki- deni. Mindenki könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

APRÓ HIRDETÉSEK ÉS ELŐFIZETÉSEK

sz

ORSZÁGOS HIRLAP

részsére felvételnek kiadóhivatalunkon kívül (VIII. ker., József-körút 65.) a következő üzletekben:

- I. ker., Járnok-utca 22. **Özv. Balasovité Györgyné** nagytárszó.
- II. „ Fő-utca 7. sz. alatt **Eisenbach Vilmos.** fűszerkereskedése.
- IV. „ Kecskeméti-utca 14. sz. **Szántó Már.** dohánytárszó.
- IV. „ Harisch-bazár **Dóvai Józsefné.** dohánytárszó.
- IV. „ Petőfi-tér 3. szám **Hemetsch A. J.** dohánytárszó és újságrúda.
- V. „ Nagykorona-utca 20. sz. **Löwinger Gyula.** fűszerkereskedése.
- V. „ Dorottya-utca 13. sz. **Well Vilmos.** dohánytárszó.
- V. „ Váci-körút 6. szám **Moreno Janka.** dohánytárszó.
- V. „ Lipót-körút 22. szám **Wellák Zsigmond.** dohánytárszó.
- VI. „ Teréz-körút 54. szám **Breuer nővérek.** dohánytárszó.
- VI. „ Andrássy-út 48. szám **Rohonyi Ilona.** dohánytárszó.
- VII. „ Erzsébet-körút 50. szám **Heisler Róza.** dohánytárszó.
- VIII. ker., a Nemzeti színház bérh. **Sopronyi V.** dohánytárszó.

s ugyane helyeken mindennemű felvilágosítások kész- ségesen megadtnak.

LEVELEZÉS.

- Azokat** az ajánlatokat és leveleket, melyeket az apróhirdetés meg- jelenéséig számított négy hét alatt címzettje el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti. 2178-1
- Jöböknek.** Csakis olyan levelekre válaszolunk, melyekben a va- lasz bélyeg mellékelve van. A kiadóhivatal. 1294-1
- Vadrózsának** levele van. 827-1
- Utazó vasutasnak** levele van a kiadóhivatalban D. Cs.-ten. 6599-1
- Rokonszenves,** művelt, szerény modoru, uriaszonyka elhagy- tottságában oly jólelkű uriember barátságát és pártfogását kéri, ki nem kalandot, hanem rokonszenvet és becsületet öbajt. Választ a kiadóba „Jobb sorsra érdemesnek”. 823-1
- Yvette** Bizalomért, bizalom. Miért nem írja meg címzett? Ugy lát- szik sok szép jelző közül, (melyeket nagyon szeret valaki figyelmébe) hiányzik a bátorság és vállalkozási szellem. Csak nem akar incognitó maradni? Nem, ezt nem akarja hiú levélét váró W. J.-je Debrecezen. 821-1
- Jolánom drágám!** Ha viszonyaid vagyis a körülmények meg- engedik, légy azidvással jöjj fel má delután 8 órákor lakásomra, fontos levél érkezett számomra, azonkívül forró édes csókot akarom téled rabolni vén bátyád Muki. 2984-1
- Édes Róbertkám!** Miféle eljárás ez már ismét téled? Hordár által értesítesz, hogy a vígészínház kávéházá- ban várakozol réám, de aki nem jött el, az te voltál. Ne győződjél továbbra is, hanem mond el kerékn, hogy már meguntam a téged sűrű szerető Emmidat. 2982-1
- Vadrózsával** levelezni öhajt barna fiatal ember. Kérem az első levelet! „Idealista”. 841-1
- Bankigazgató** levele van. 815-1
- Gőzmalom** sürgős levele van a kiadóhivatalban keréket azt átvenni. 819-1

HÁZASSÁG.

- Fővárosban** lakó állambivatalnok 2000 frt évi fizetéssel, meg- felelő hozomány felett rendelkező izr. bolyg komoly ismerettségét keresi s ebbeli megkereséseket „Főváros” alatt kéri s laphoz címeznli. 2938-2
- Csinos** 30 éves izr. özvegy, ki háromezer frt készpénz hozomány- nyal, továbbá szépen berendezett éves lakással bir, 40 éven felüli fővárosi kereskedő vagy intelligens hivatalnok ismerettség- kelti házasság céljából. Szives ajánlatokat „Csengőy 1898” alatt kéri e laphoz intézni. 2938-2
- Intelligens, előkelő** családból származó 26 éves fiatal ember ez utón öhajt ismerettségét kötni házasság céljából egy szintén intelligens csinos leánnyal. Levelek „Koboly szándék” jellege alatt a kiadóhivatalba küldendők. 2928-2
- Csinos izr.** özvegyt öhajtának 6-8000 frt készpénzhozomány- nyal nőül venni. Hivatalnok vagyok a fővárosban 1500 frt jövedelemmel. Választ „T. J. 9” alatt kéri e laphoz intézni. 2950-2
- Jsmeretség** hiányán ez uton öhajt házasság céljából megismer- kedni egy 28 éves izr. vall. hivatalnok, csakis név- vel állított komoly szándékú ajánlatot véteknk figyelmébe. Levelek „S 28” alatt e lap kiadóhivatalába küldendők. 2770-2

ÁLLAST KERES.

- Egy 23 évi** gyakorlattal bíró és a gazdaság minden ágában jár- tas fiatal tetterős grófi uradalmi gazdasági, kr. n. né- met nyelvet is tökéletesen bírja megfelelő gazdasági állást keres. Söt korvetitket is illó jutalomra részesít. Levélben megkereséseket „Képzett gazda” jellege alatt a kiadóhivatalba kéri. 2790-3
- Gargon lakással bíró** intelligens urak figyelmébe! Egy intelli- gens idős ur hölgy takarításért szob- hát keres, esetleg a fűstét is elvállalja. Levelet „Tiszta otthon” cím alatt a kiadóba kéri. 2940-3
- Házfelügyelői** állást keres gyermektelen házaspár, a férj ma- lakatos. Szives megkeresést „Rendőrségi” jellege alatt a kiadóhivatalba küldendők. 2790-3
- Érettsegít** kitűnő sikerrel végzett fiatal ember gyakornoki állást keres. A magyar és német nyelvet szöben és írásban teljesen bírja. Cím a kiadóhivatalban. 2910-3
- Ugyes,** fővárosban és vidéken is iródi alkalmazást keres. Cím a kiadó- hivatalban. 2190-3

Correpetitor. VIII. osztályu tanuló, ajánkozik szerény feltételek mellett. Szives megkeresések a kiadóba keréknk „Correpetitor” jellege alatt. 2988-3

Magyar nemes családból származó intelligens, szorgalmas, szép írásu fiatal ember, keres segédjegyzői állást. Szives le- vélben megkereséseket kéri e lap kiadóhivatalába „Jegyző segéd” jellege alatt. 2010-3

Mint feliróné vendéglőben, vagy más üzletben keres alkalma- zást özvegy vendéglősné, igényei szerények. Cím a kiadóhivatalban. 1872-3

Északnémet bonne, ki jó bizonyítványokkal rendelkezik és fel- benne, ki jó bizonyítványokkal rendelkezik és fel- ev óta helyben van alkalmazva, meliből belépésre hasonló minőségben alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2993-3

Uri családból származó fiatal özvegy, a háztartás minden ágá- ban járta, önállóan is képes azt vezetni, egy idő- sebb nőnél házvezetőnél állást keres. Szives megkeresést „Szorga- las” jellege alatt a kiadóhivatalba kéri. 2972-3

Kitűnő nyelvismeretekkel bíró, a magyarvári gazdasági akadémiát sikerrel végzett fiatal ember, magántitkari vagy másbizalmi állást keres. Ajánlatokat „Bizalmi állás” jellege alatt a kiadóhiva- talba kéri. 1403-3

ÁLLAST KAPHAT.

Fővárosi mulatóhely, szép és elegáns megjelenésű fiatal höl- gyek alkalmaz a Buffet részére. Aján- latok „Pezsgő” alatt küldendők a kiadóhivatalba. 2948-4

Egy igen praktikus és nagy jövedelmet hajtó vállalathoz 500 fittal tars keresték. Levélben ajánla- tokat „Biztos jövő” jellege alatt a kiadóhivatalba kéri. 2798-4

Vidékre készülő enklitársulati vállalkozó, fess, fiatal, jó hang- gal bíró hölgyeket keres. Ugyanott néhány mélyhangú férfi is alkalmazást nyerhet. Ajánlatok „Impresszió” alatt küldendők e lap kiadóhivatalába. 2948-4

Ösztályorszájatek előadóit, akik naponta két óráig és meg- bízható huzási lejtromokat akarnak, forduljanak a Pénzügyi Utmutató kiadóhivatalához. (VII., Dohány- utca 68.) 813-4

Egy 15 éves ügyes fiu a technikai szakmához fizetéssel azon- nal felvétetik. Cím a kiadóhivatalban. 825-4

OKTATÁS.

Czimbalmozni! Két hónap alatt bárkit is megtanítok az általam feltalált legjobb és legkönnyebb magyar rendszer (methodus) szerint, háznál és házon kívül, ugyszintén vidékre is tanítok pontos és kimerítő magyarázat után (posta fordul- tával). Cím a kiadóhivatalban. 2650-5

Gyakorlott okleveles gyermekkertész órák adására vállalkozik. Elemi osztályokra is előkészít. Cím a kiadóhivatalban. 2402-5

Fiatall tisztviselő, ki a delután órákban szabad, elvállal egy-két gymnasziá tanuló oktatására merekelt díjazás mellett. Cím a kiadóhivatalban. 2714-5

Okleveles francia nő, ki már állami iskolában tanított, még néhány szabadórával rendelkezik. Szives megkeresést „Alaposan” jellege alatt e lap kiadóhivatalába küldendők. 2724-5

TELEK ÉS HÁZ ELADÁS.

Háztelkek Kossuthfalván, kispesti határnál, 150 és 200négyzög- ötenként parcellálva, ára 2 frt 30 krajt 4 frtg, havi 10 frt, vagy heti 2 frt részletfizetésre kaphatók. Bővebbet Széchenyivárosi Zsigmondnál, vendéglő, VIII., Nap-utca 18. 6449-7

Ujpesten egészen újonnan épült ház, 1250 frt jövedelemmel, 14500 frttért eladó. 10 évig adómentes. Bank- jeher 8000 frt, 4% kamat-törlesztéssel. Cím a kiadóhivatalban. 2601-7

ELADÁS.

Gyönyörű bársony mantille, most érkezett Párisból, selyem- selyemzsinor díszes, magas gallérral 30 frttért eladó. E jelűből még egyetlen egyszerű som volt használva. Cím a kiadóhivatalban. 2908-3

Szakatos és kerékpárjavító műhely, teljesen felszerelve, jó forgalmu helyen, olcsó áron el- adó. Cím a kiadóhivatalban. 2982-8

Valódi Quedlingburgi takarmány-répmag, elsőrendű tisztelettel, 18 frtjával 100 kgként helyben eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2958-9

Edison féle Fonográf, valódi amerikai; óraszerkezettel még egészen új, 40 drb. viasz hengerekkel külföldi és amerikai művészek darabjaival olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2922-8

Szatócsüzet jó pálinkamérettel a főváros egyik leg- élénkebb forgalmu he- lyén, családi körülmény folytán azonnal olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2924-8

Egy nyolcz lóerejű gőzcséplő garnitúra, Clayton és Shuttle- worth gyártmány, három év óta hasz- nálásban, jutányosan eladó, esetleg részletfizetésre. Ebből levelek „Cséplőgép” alatt küldendők e laphoz. 2942-8

Fenyőfák sokjában, szép példányokban, lombfák, bokrok, gyü- mölcsfák, melésfák kaphatók újabb Székly Péter faiskolájában Tiszta-Igaron. Árjegyzék kívánatra megküldetik. 775-8

Bokorország kaphatók Fegyvermekon (Jász-N.-K.-Szolnok m.) Horváth Jánosnál, darabja 20-25 kr. 100 drb legzsabb tea, remontans vegyesen csomagolással együtt 20 frt. Árjegyzék ingyen. 799-9

Elegáns butorok. Ebédli, háló, urf és szalon berendezés, olaj- festmények, szőnyegok, rövid zongora stb. eladó 9-1 és 3-5 óra között Andrássy-út 66. szám. 8538-8

Márcz és Singer V. Sas-ú. 2. üzletfelosztás következtében raktáron levő diázmű- és norinberg áruít beszerzési áron eladulnak egy nagyban, mint kisban, ugyanott a berendezés karzattal együtt egészen, esetleg rész- ben is olcsón eladatik. 6568-8

Kávémérés, jó forgalmu helyen, családi viszonyok miatt be- rendezéssel együtt azonnal eladó. Cím a kiadó- hivatalban. 817-8

VÉTEL.

Kávészát keresek megvételre, lehetőleg az Erzsébet-városban. Ajánlatokat kéri „Erzsébetvárosi kávéház” jellege alatt a kiadóhivatalba. 2464-9

Jó karban levő szonort keresek megvételre. Ajánlatok „B J” jellege alatt a kiadóhivatalban küldendők. 2792-9

Nagy könyvszekrény! keresek megvételre. Ajánlatok a k-i adóba keréknk Olcsó könyvszekrény jellege alatt. 2994-9

Házat öhajtok venni a Kristína-városban, földszintes kis házzal, egy család részére. Ajánlatokat kéri árral „Földszintes ház” jellege alatt a kiadóhivatalba. 2448-9

Nagy íróasztalt keresek megvételre. Levelek a kiadóba cím- zendők „Íróasztal” jellege alatt. 2884-9

KIADÓ SZOBÁK.

25 frttért teljes ellátást nyer egy fiatal ur külön bejáratu szobá- val az Erzsébet-körúton. Cím a kiadóhivatalban. 2915-10

Belvárosban kiadó egy csinosan butorozott szoba. Cím a ki- adóhivatalban. 2942-10

Szépen butorozott udvari szoba intelligens családnál azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2946-10

Magyar színház közelében egy 2 ablakos utcai szoba szép berendezéssel, kitűnő bejárattal, fűrdőszoba használattal, havi 25 frttért kiadó, esetleg teljes ellátás is kapható. Cím a kiadóhivatalban. 2943-10

Intelligens családnál elegánsan butorozott külön bejáratu két- ablakos utcai szoba fűrdőszoba használattal kapható, ugyanott egy udvari szoba is van. Cím a kiadóhivatalban. 2945-10

Kényelmesen berendezett szoba csinos butorál, fűrdőszoba használattal, havi 15 frttért kiadó. Cím a kiadó- hivatalban. 2941-10

Kiadó a Wesselényi-utczában egy külön bejáratu szépen butorozott szoba első emeleten. Cím a kiadóhivatalban. 2976-10

Egy szépen butorozott udvari szoba a Lipótvárosban egy vagy két ur részére kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2740-10

Szobák butorozva, klinika közelében, hetenkint 2 frttért kiadandók. Cím a kiadóhivatalban. 705-10

Egy különbejáratu tiszta utcai szoba, igen elegáns berende- zéssel, fűrdőszoba használattal, a Király- utczába kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2712-10

Csinosan butorozott utcai szoba özvegy urinnél azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2939-10

Sándor-utczában kiadó szép utcai szoba intelligens fiatal embernek 18 frttért. Cím a kiadóhivatalban. 2756-10

Elegánsan butorozott nagy utcai szoba olcoval, fűrdő szoba használattal ll em. egy ur esetleg urf nő részére teljes ellátással is kiadó. cím a kiadóhivatalban. 2906-10

Kiadó egy kétablakos szépen butorozott utcai szoba külön bejárattal. Cím a kiadóhivatalban. 2733-10

LAKÁS KERESTETIK.

Egyszobás lakás márczius elsőjére kerestetik az Erzsébet- vagy Józsefvárosban, kb. 180-200 frt évi béért. Ajánlatot kéri a kiadóba „G. M.” cím alatt. 2692-11

2 szobából álló lakást keresek a Józsefvárosban. Ajánlatok az ár kitételével „N. N. 82” jellege alatt a kiadóhivatalba küldendők. 2906-11

Május 1-ére 8 szobából és minden hozzátartozó mellékhelyiség- ből álló lakást keresek a Ferencvárosban. Aján- latok az ár megjelölésével „Május 1” jellege alatt a kiadóhivatalba küldendők. 2944-11

Szakást keresek, az Üllői-út közelében, mely álljon 4 szobából és a hozzá tartozó mellékhelyiségekből. Ajánlatokat kéri „4 szoba” cím alatt. 2406-11

SZOBA KERESTETIK.

Szépen butorozott udvari szobát keresek a Józsefvárosban. Ajánlatok az ár megjelölésével „M. G.” jellege alatt e lap kiadóhivatalába küldendők. 2902-12

Szakást keresek teljes ellátással intelligens izraelite családnál. Ajánlatokat kéri az ár kitételével „Barátságos” címűen a kiadóhivatalba. 2694-12

A Teréz- vagy Erzsébetvárosban keresek egy földszintes esetleges egyemeletes házat 18-20 szobával megvételre. Ajánlatot kéri „Kényelmes lakás” címen a lap kiadóhivatalába címezni. 2980-13

KIADÓ LAKÁSOK.

Kiadó az Andrássy-uton, egy elegáns nagy urasági lakás, mely 8 szobából áll és a hozzátartozó mellékhelyiségekből. A lakás május 1-re lesz kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2990-13

HITEL-PÉNZ.

Amortizációs kölcsönöket budapesti házakra és telkekre I., II., III. helyre 10, 20, 30, 40 és 50 évre, minden előze- tes költség nélkül, közvetlen a legrovidebb idő alatt, előkelő fővárosi intézmény, csekély utólagos honorárium fejében. Telökkönyvi kivonat és kataszteri bírtokviszükséges. Ertekezhetni d. u. 1-3-ig. Hol? meg- mondja a kiadóhivatal. 850-14

KÖNYVEK.

Eladók könyveket, világhírű írók műveit, olcsón. Cím a kiadó- hivatalban. 1772-15

Jókai összes műveit szeretném megvenni olcsó áron. Ajánlatok a kiadóba keréknk Jókai műveit cím alatt. 2992-15

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Kiadó bolthelyiséget keresek május 1-ére. Levelet „Dohánytárszó” jellege alatt továbbit a kiadóhivatal. 1880-17

Műhelynek vagy raktárnak alkalmas pincoze-helyiség kiadó a ká- váci vártól nagy közelében a Huba-utczában. Cím a ki- adóhivatalban. 2952-17

Azonnal kiadó a főváros egyik legélénkebb forgalmu helyén egy bolthelyiség. Cím a kiadóhivatalban. 2544-17

Félhelyiség a Nádor-u zában azonnal kiadó. Cím a kiadóhiva- talban. 6583-17

KÜLÖNFÉLE.

Egy ügyes nőruha szabóné elfogad elegáns utcai ruhákat 6 frttért, esetleg házhoz 1 frt 50 krajczárért. Cím a kiadóhivatalban. 2550-18

A legjobb magyar élelzap az „Üstökös”. Most sorra közli pom- pás karrikatúrákban a nevezetesebb írókat és művé- szeket. 2550-18

Ügyes varróné ajánkozik házakhoz; elvállal otthoni munkát is szerény feltételek mellett. Cím a kiadóhivatalban. 2744-18

Egy igen nagy jövedelmet hajtó, kedvelt gymölcs termesző-hez öhajt tarsul kerestetik olyan földbirtokos, ki hajlandó az életről elsőbők ellenében földet bocsátani rendelkezésre. Cím a kiadóhiva- talban. 2606-18

Kerestetik egy fodrásznó három fej jutányos áron való fessé- lésehez. Cím a kiadóhivatalban. 2920-18

Igen ügyes gyermekruha-varróné szerény díjazás mellett ajánlja magát házakhoz, elvállal házonkívüli munkát is. Megkeresést „Kitűnő szabás” jellege alatt a kiadóhivatalba kéri. 2774-18

Kitűnő házi kosztot adok igen olcsón és kiadó szobám is van ugyanott. Cím a kiadóhivatalban. 1648-18

Ügyes szabóné kerestetik házhoz, mértékelt díjazással. Cím a kiadóhivatalban. 1922-18

MINDENFÉLE.

Arisztokrata kolostor. A Fekete-erdő mélyén, magas sziklák által körülvett területen, ahová a külső világ zaja nem hatol be, van egy ősi kolostor, mely arról nevezetes, hogy a benne levő szerzetesek egytől-egyig mind németországi nemes emberek. Így például a szerzetesek konyhafelügyelői: Schönburg-Hartenstein Ede és Hohelohe Fülöp hercegek, kiknek ez előtt pár évvel előkelő állásuk volt a berlini udvarnál. A guardian a badeni nagyhercegség egyik leggazdagabb családjából származik: azelőtt Drajs bárónak hívták. Azok a szerzetesek pedig, kik a legalacsonyabb munkák teljesítésére vannak hivatva, mint például a szobák karbantartására, az udvar kisöprésére, ilyen neveket viseltek: von Salis báró, Oer báró, kik a szász hadsereg lekválőbb tisztjei voltak.

Gladstoneról és Disraeliről. Justin Mac-Carthy, a kiváló angol történetíró és író képviselő nagyszabású életrajzot írt Gladstone-ról, a *great old man*-ról. Erről a könyvről, a sok érdekes részlet között, egy nagy angol lap a következőket írja: Mac-Carthy hosszú ideig parlamenti tudósítója volt egy nagy lapnak, s a parlamenti írók karzatán nagyon jó alkalma volt arra, hogy a nagy államférfiakat parlamenti tevékenységük közben megfigyelje. Később maga Carthy is tagja lett az alsóháznak, s mint a Parnell vezetése alatt álló *home-rule*-párt tagja, tevékeny részt vett a liberális párt ellen való küzdelemben. Itt jutott közeli érintkezésbe Gladstone-nal, aki akkor már megtért volt a *home-rule*-isták közé. Disraeliről nagyon erős pártszínezettel ír Mc-Carthy. Gladstonenak csaknem egyenrangú ellenfeléről majd hogy le nem szedi még a keresztvizet is. Pedig hát hiába. Az egész világ tudja, hogy Disraeli nagy genie volt, de nem volt olyan sokoldalú, mint Gladstone. Disraelinek igen nagy klasszikus műveltsége volt. Homéroszt, Horáciust és Sophoklest ugyszólván kívülről tudta, Carthy nagyon sok kifogásolni valót gyűjtött össze könyvébe, hogy Disraelit kisebbíts, hanem, mint angol lapokban látjuk, hiába. Ma már mindenki tudja, hogy ki volt Disraeli és ki volt Gladstone, és azt is tudja mindenki, hogy a *great old man*-t semmivel sem teszi nagyobbá, ha versenytársát a földig lerántják.

Poroszország milliomosai. Most jelent meg egy statisztika Poroszország legvagyonosabb családairól. Első helyen a frankfurti Rothschild-család áll 270 millió franknyi vagyonnal. Utána a híres esseni ágyúöntőde tulajdonos Krupp, következik, 160 millióval; míg azonban Rothschild évjáradéka csak 8 milliót tesz ki, addig a Krupp-é 10 milliót. Az ágyúk tehát többet jövedelmeznek. Ezek után jönnek a nagy földbirtokosok, még pedig az egyik Boroszló mellett, 100 millióval, a másik Oppeln mellett 80 millióval. Majd egy másik oppelni földbirtokos következik a sorban 75 millióval és egy Magdeburg környékéről való ember több mint 40 millióval. Igen soknak van 25—35 millió-vagyon a s ezek az emberek többnyire Münsterben, Casselben, Treviziben és Boroszlóban laknak.

I. Miklós czár a magyar szabadságharcról. Ewaldnak, egy magyar származású orosz tisztnek emlékirataiból téptük ki az alábbi, épen aktuális epizódot, amely becses adat szabadságharcunk történetéhez. Ewald anyja, aki nagyon egyszerű öreg asszony volt, kevéssel a szabadságharc lezajlása után meglátogatta a fiát, aki a czarszkojszelo katonai iskolába járt akkor. Mivel már ott volt a „czári faluban“, kedve kerekedett, hogy meglátogassa a czárnét. Jó félóraig bolyongott már a rengeteg parkban, de csak nem tudott sehogysem eligazodni. Végre aztán nagy örömmel pillantott meg egy magistermetű, aranyos katonatiszti ruhába öltözött urat. Nagy alázatossággal odasomfordált eléje és megszólította:

— Engedelmet uram, a magas udvarhoz való ön?

— Igen, jó asszony. Miért kérdezi?

— No, mert ha igen, akkor lesz szives megmondani, hogy hol találhatnám ő Felségét, a czárnét?

— Szivesen, asszonyom. Hát aztán szeretné ő Felségét látni?

— Óh, nagyon, nagyon szeretném!
— Hát a czárt nem akarja látni?
Az asszony elhárítván intett a kezével,
— Nem, őt nem akarom látni, ő rá haragszom.

— Ugyan, ugyan! Hát aztán mit vétett ő magának?

— Haragszom rá, mert 1849-ben az osztrákokat megsegítette a magyarok ellen.

— Hát aztán mi köze magának a magyarokhoz?

— Hogy mi közöm hozzájuk? Hiszen — és ekkor ragyogtak a szemei a büszkeségtől — én is magyar vagyok!

— Igen? És mondja, mi a véleménye a czárról, amiért azt a maga szemében bűnös cselekedetet elkövette?

Az asszony busan bólogatott fejével.

— Most már hiába. Ugyis késő.

— Mégis, mondja meg Nagyon érdekel.

— Hát az én véleményem az, hogy a czár óriási baklövést követett el, mikor a szabadságukért küzdő magyarok ellen a zsarnok osztrákoknak segített. Ezzel hosszú időre magára haragította a magyarokat, anélkül, hogy az osztrákokat hálára kötelezte volna. Mert az osztrák nagyon csunya és hálátlan nép.

— Hm, kár, hogy a czár nem kérdezte meg magától előre, hogy mit tegyen. Egyébként a politikában senki sem számít hálára. A czár bizonyára meggondolta, hogy mit tesz, és valószínűleg nem az volt a célja, hogy az osztrákokat lekötélje.

— Mégis, — nem jól tette, amit tett.

— Lehet, hogy önnek van igaza, hanem most fejezzük be a beszélgetésünket. Asszonyom, ön a czárnét óhajtotta látni; íme, a czárné itt van.

A szegény asszony nem tudott hova lenni rémültében, mikor megtudta, hogy ő a czárral diszkurált ilyen őszintén a czárról.

Kutyatemető Berlinben. Berlinben, a treptowi temető keleti falának tövében, kutyatemető volt egy esztendő óta. A temetőt egy durgazdag kereskedő alapította a saját és barátai kutyáinak. A temető nagyon népes volt már. Sok hősejű kutyának vitézi tettei vannak megörökítve a fejükön. A legvitézebb valamennyi között az a Viktor nevű skót kutya volt, amely hat felnőtt és kilenc gyermekét mentett meg a vízbefulástól. A temetőt most „be kellett szüntetni“, mivel a treptowiak nem szivesen látták.

Szerény kívánság. Hölgy: Uram, mégis csak megváltoztathatná tánczolásai rendszerét!

Ur: Hogyan érti ezt, kisasszony?

Hölgy: Néha bizony rálephetne a bal lábamra, mert a jobb lábamat már egészen összelapította.

A Vanderbiltek nyaralói. Tapasztalás szerint az amerikai milliomosok, midőn nyaralni mennek, nem elégednek meg a pompás levegővel vagy a vidék gyönyöreivel; nekik a legnagyobb komfortra is szükségük van. E gyöngéjük következtében aztán nem százereket, hanem milliókat is elköltenek egy villa berendezésére. A Vanderbilteknek a következő villáik vannak: Vanderbilt Kornél Newporton és Madisonban levő két villája 10 millióba; Vanderbilt Frigyes egy villája 7 millióba; Vanderbilt György „Baltimore“ nevű villája 50 millióba és a Newporton levő „Márvány háza“ 15 millióba került.

Drága banket. A régi római időkkel kell, hogy emlékeztünkbe hozzuk, ha fogalmat akarunk szereztetni ama fényes banketről, melyet Bliss amerikai államtitkár adott a kabinet tagjai és a diplomácia tiszteletére a washingtoni „Arlington“ szállóban. Csak az étterem dekorációja is jelentékeny összegbe került, mert csupán a virágdíszítések 4—5000 dollárba kerültek. Az ételek azonban ennél jóval többbe kerültek; egy-egy teríték körülbelül 750 dollárnyi költség jutott. Az „Arlington“ szállónak egész Vermont avenue felőli oldala le volt foglalva. Az asztal kerek alakú volt, melynek átmérője épen 10 métert tett ki; ennek közepén pedig, valóságos kis erdőcske volt varázsolva legkülönbözőbb délszaki növényekből.

AZ ÚJ ZRINYIÁSZ

(Politikai és társadalmi tréfás rajz.)

Írta: MIKSZÁTH KÁLMÁN. (15)

Radován már épen olvasni akarta az iratot, midőn hirtelen benyitott Alapi Gáspár és Juranics Lőrincz, a két ellentét, a gárda legszebb és legesunyább lovagja. Alapi zömök, pupos, szőrrel benőtt ember volt, de szűk koponyájában nagy ész lakott s azonfelül rokonai kötelek fűzte Zrinyihez, Juranics ellenben, ez a szép horvát nemes, olyan volt, mint egy Apolló, az asszonyok, leányok kedvence.

Zrinyi láthatólag megörült, hogy jöttek: mert a rettentetlen hős ilyenkor ebéd után, azelőtt is, ha végigfeküdt medvebőrén, kigombolkózott, pajkos és kedélyes lón, mint egy jó czimbora: vagy a hadi kalandjait beszélte bugyborékoló vidámsággal, vagy a vadászatait, vagy a szerelmi csinyjeit. Csak a fegyver alatt volt rideg és szigorú.

— Jó, hogy jössz! — kiáltá Juranics elé. — A szép özvegy jelt ad magáról, azaz hogy nem is özvegy.

— Hát a leány? — kérde Juranics kíváncsian.

— Még nem tudom.

Az okos fürkésző Alapi közbeszólt:

— Talán valami kaland, Miklós bácsi?

— Olyasféle — szólt Zrinyi, a bajuszát megpödrítve. — Ezek a mostani fehérnépek nem olyan szemérmesek, mint a hajdaniak. Ah, átkozottul szép ördög. És végre is megjártam vele. Hacsak ezután nem teszi jóvá.

— De hát mi volt? — puhatolódzék Alapi.

— Kicsi dolog, de megneveltük. Né-

hány hét előtt együtt járkáltunk Juranics-csal a Zugligetben. Előttünk két nő ment a gyalogúton; egyik szebb termetre, mint a másik, mindamellett rögtön fel lehetett ismerni, hogy az egyik fiatal leány. Különben nekem fel se tűntek volna, hanem egyszerre megállottak és elkezdtek a gypet birizgálni apró cipőikkel, mintha kereshének valamit. Az egyik le is hajolt... Istenemre, nincs valami szebb, Gáspár, mint egy ivben meghajolt asszonyi test... Vén kecske vagyok, de ezt már nem tudom én se nézni. Kisvártatva megfordultak, felénk jöttek, folyton az utat nézve; hozzánk érve, az idősebb nő megszólított:

„Nem találtak, kérem, az uton egy arany-melltűt?”

„Nem.”

A leány pironkodott, úgy tetszék, restelte, hogy társnéja megszólított.

— Pedig itt vesztettem el ezen a darab uton, fenn a nagy fánál még megvolt — mondá, inkább a társnéjához intézve szavait.

— Hogy nézett ki a tü?

Erre a kérdéssemre fölcillant a reménye, azt hitte, mégis mi találtuk meg s kételkedve, fürkészőn nézett a szemem közzé. Olyan perzselő volt a szeme, mint a láng.

— Igazán nem találtak meg?

Elnevettem magam, mire ő még nagyobb gyanura kapott.

— Ugyan, Mari néni — figyelmeztette a leány, — ha egyszer azt mondják az urak...

Mari néni oda se hallgatott.

— Nagyon becses ékszerem volt, a megboldogult uramtól való.

Megtetszett nekem a tréfa, de a menyecske is, elkezdtem vele évelődni:

— És ugyan mit adna nekem, ha megtaláltam volna?

— Mit kíván, uram? — kérde ő.

Félig mosolygott, félig boszankodott, de most már biztosra vette, hogy az ékszer nála van. Mi pedig ezen a tituluson nagy beszélgetésbe bonyolódhattunk velük, kötekedve és tréfálózva; kivált Juranics öcsém csapta erősen a levét a kisasszony körül.

— Becses kis kutya volt — sóhajtott Juranics. — Bár csak láthatnám még egyszer.

— Nos, mi lett a vége? sürgette Alapi.

— Semmi — folytató Zrinyi. Az ékszer nem találtuk meg, hát vissza nem adhattam, de a révén megismerkedtünk s a hölgyek (a hogy most nevezik a fejnépét), miután hiába kerestük az uton, még egy darabig a tüt, megkértek, mutassuk meg nekik az utat a Laszlovszkyig, ahol a kocsijukat hagyták. De egyikünk se tudta, hol van a Laszlovszky.

„Önök, úgy látszik, idegenek — vélte a szép asszony — hogy nem ismerik a Zugligetet.

„Én ismerem, csak a Laszlovszkyt nem tudom.”

„Hogy lehet az?”

„Mert mikor még én utóljára itt jártam, akkor a Laszlovszky nem volt meg.”

„Az lehetetlen, hisz a Laszlovszky van vagy százszázendős.”

„Hja, de én háromszáz év előtt jártam itt utóljára.”

A szép asszony a legyezőjével ráütött a kezemre.

„Menjen, maga csuf ember. Mindig bolondozik.”

„Becsületesre mondom.”

Erre egyszerre összeresztent és rám nézett.

„Ön talán . . .”

„Igen, én vagyok Zrinyi Miklós s ez itt Juranics Lőrincz hadnagy.

„Én is katonasszony vagyok: Bobor ezredesné s most már nem sajnálom a tünet, mert megismerhettem önt, akiért annyit rajongtam, míg a történelem lapjain élt.”

„És most?”

„Ugyan menjen! — elpirult, a szeméit lesütötte. Hát mit mondjak? . . .”

Ajkára illesztette két rózsás ujját és a hamis szeméinek egyikével felém kacsintott, a másikkal a leányra mutatott, mintha mondaná: „Látja, hogy semmit se mondhatok e miatt a leány miatt.”

Erre aztán elváltunk, egy arra menő sváb asszony megmutatta nekik a Laszlovszky irányát; ők rézsut csaptak át egy rozstábla mellett, mi pedig előre mentünk a gyaloguton s a dolog egészen ennyibe maradt volna, ha egyszerre csak meg nem roppan valami a talpam alatt a fűben. Odanézek, hát az arany mellű volt, hanem biz az úgy szétmorzsolódott és összelapult az én léptem alatt, ami kő, gyöngy volt rajta, mintha kalapácsal törte volna szét valaki. Már most mit csináljak? A tüt nem küldhetem el neki így. Elvittem egy ékszerészhez és a régi tü fundamentumára rácsináltattam egy nagy gyémántot. Igaz, mi, te fizetted ki, Radován, mibe került?

— Épen ezer forint volt.

— Nos, mikor elkészült, a Radován diák elvitte neki, megtudta a lakását a rendőrségnél.

— És?

— Hát elfogadta és egy piros szegfüt küldött vissza.

— Ej, ej, Miklós bácsi! — fenyegette meg Alapi felesévéülva. — Nem hittem, hogy olyan kalafaktor.

— Hja, fiam, nevetett Zrinyi Miklós, gonosz az ember, ameddig meleg. És végre, ha vár

nines az ostromhoz, az asszony is jó. Mindent összevéve azonban, ezudarul felsültem.

— Hogy-hogy?

— A menyecske a néhai urát emlegette, hát özvegynek hittük, de nyilván másodsor ment férjhez, mert Radován kisütötte, hogy ura van, egy nyugalmazott vén ezredes, aki halálra félti.

— Hála Istennek! — mondá Alapi önkénytelenül.

— Ingy kutya vagy, Alapi — förmedt rá Zrinyi . . . De még nem reménytelen a dolog, biztosítok. Az asszonyok sokat romlottak azóta. Mit nevezsz, Juranics? Azt akarod mondani, beste lélek, hogy már akkor is rosszak voltak. No, mindegy. Annyi bizonyos, hogy egy kis gyanút fogtam. Egy aranyos asszonyi hajszálat látok keresztbe fektetve az utamon. Olvasd csak, Radován diák, azt a paksamétát.

Radován bólintott a fejével s olvasta fennhangon a következőket:

V. Rózerék.

Rózerék egyike a legvagyonosabb, legelőkelőbb pesti polgárcsaládoknak (lakásuk Zöldfa-utca, saját ház), a polgári erényeknek és a demokrata műveltségnek azon a fokán, mikor a nemesség után kezdenek áhitozni. (Ha jól tudom, már ott is fekszik a dolog a belügyminiszter előtt.)

Régi patriczius polgárok, de a jelentékenyebb vagyonhoz a család mostani feje jutott.

Rózer Nep. János fiatal korában patikárusnak készült és be is végezte a gyógyszerészeti tanfolyamot. (Rózer mama hálószobájában függ a rámba foglalt diploma.)

Azonban épen mikor már segédi alkalmazást akart vállalni a „Kigyó-patikában”, egyszerre meghalt egy nagybátyja, a nagytokájú Schramm József és egy kisebbfajta vendéglőt hagyott az unokaöcsésére.

Rózer ur megsiratván az öreget, így okoskodott:

— Bizony, bolond volnék én, ha herba-teákat, utálatos színű zsirokat, keserű koktumokat főznék a „Kigyó-patikának” a laboratóriumában, mikor fölséges töltöttkáposztákat, mosolygó turóscsuszákat főzethetek a saját vendéglőmben.

Költői kedély lakozván benne, vendéglős lett. Ugyancsak ebben az esztendőben meg is házasodék, vevén magának hitestársul, háromszori kihirdetés után, egy nyugalmazott sótári tisztnek: Kós Ferencznek Krisztina nevé becsületes hajadon leányzóját, akivel ma is boldogul él.

Meg kell adni, igen tevékeny és takarékos emberek voltak. Rózer maga vásárolt be mindent a piacon, maga nézett utána a vendégeknek, a csinos ropogós menyecske pedig reggeltől éjfélig sürgött-forgott a konyhában és ugyancsak tudott a főzőkanállal is bánni. A vendéglő igen jól ment (sokkal jobban, mint néhai Schramm apó alatt), úgy hogy Rózerék szemlátomást gyarapodának az anyagiakban.

Mert értett hozzá Rózer ur: nem csak költői kedély volt, hanem praktikus ember is, bővelkedő hasznóhajtó ötletekben.

Mikor már volt vagy ötvenezer forintja megtakarítva, hirtelen eszébe jutott gyógyszerész mestersege és megvett egy, a vendéglőjéhez közel fekvő külvárosi patikát, ekképen okoskodván:

— Miért készítem én ki az emberi gyomrokat az én tulajdon vendéglőmben más emberek patikái számára? A vendéglő csak előszobája a patikának. Hát mért tártak én

előszobát a mások lakásának? Legyen patikám magamnak is.

A gonoszabb nyelvű törzsvendékek arra biztatták, hogy már most okozati összefüggésből és logikai folytatás gyanánt, megfelelő tőkével csináljon egy temetkezési vállalatot is.

(Folytatása következik.)

KÉT ASSZONY

BARANCZEVICZ SZ. KÁZMÉR REGÉNYE

oroszról fordította SZABÓ ENDRE (43)

Megint csak azt mondom, kedves heveskedő galambocskám, hogy ne izgassa magát ilyenekkel.

Vjéra nem figyelt Ivanycs Szokrateszre. Lehorgasztotta fejét és czéltalanul nézett le a földre, ahol egy bogár mászkált.

— Mit csinálnak azok a jó emberek? — tündődött magában — öntudatosan veszélybe döntenek egy embert, aztán mentegetődznek, sőt nem is mentegetődznek, hanem egyszerűen azt mondják, hogy így van ez, így kell ennek lenni az életben. És ki mondja ezt? Ez a legkedvesebb Ivanycs Szokratesz, akiről mindenki tudja, hogy a légynek se tudna ártani. Ha én most eltaposnám ezt a bogarat, ő felháborodna, szivtelennek, kinzónak mondana engem, ő maga pedig . . . De hát igazán, mi ez? Nem, én ezt nem hagyom annyiban.

— Jerünk, Ivanycs Szokratesz — mondá, felkelve a lóczáról — azt hiszem, hogy már van kilencz óra, ideje, hogy megezzünk.

— Nem, én már haza megyek.

— Hát hozzánk nem jön be?

— Késő van már, aztán anélkül is egész nap kegyeteknél vagyok.

— Ugyan hagyja; jöjjön na!

— Nem; elkisérem kegyedet, azután felülök a vonatra. El is vagyok fáradvá.

Elindultak a sétányon. Az öreg ur mogorva volt és haragosan szivta a cigarettéjét. Magában igen szidta magát, hogy tulságosan őszinte volt Vjérával szemben. Miért mondta el az Olga férjhezmenetelét? Csak fecsegnivaló kedve volt, mint az a vén emberek szokása. Pedig milyen história kerekedhetik ebből! Petrovna Olimpiáda úgy megkérte őt, hogy ne szóljon senkinek, különösen Vjérának s ő neki első dolga volt az egészét elfecsegnivaló. Derék nyelv! De mit tehetett? Nem lehet ez előtt a leány előtt semmit sem eltitkolni. Ugy néz azzal az ő fényes szemével, hogy mindent meglát és felfedez.

Ivanycs Szokratesz, miután elértek a Kruglij-tóhoz, megállt.

— Tudja mit, kisasszony, szolt, szeméit lesütve s nem merte Vjérára tekinteni — erről ne szóljon semmit . . .

— Miről?

— Eh, hát arról, amit most én elbeszéltem — magyarázta az öreg boszusan.

— Olgáról?

— Igen hát!

— Miért?

— Miért, miért! Hát azért, hogy mende-monda kerekedik belőle. Kellemtelenség lesz. Hiszen én még magam sem tudom egész bizonyosan . . .

— Ugyan, Ivanycs Szokratesz, nem szégyenli magát? — nevetett Vjéra — minek ez a tettetés?

— No jól van, jól — hadarintott egyet a kezével az öreg. — Hát elbeszéltem, hát jól van. Tartsa meg magában, másnak ne mondja el. Ez az egész.

— Nem, Ivanycs Szokratesz, ezt én nem ígértem meg és nem is ígérhetem, sőt rögtön szóba hozom Nagyával és Sztepanics Péterrel, aztán mindent elkövetek, hogy az a házasság létre ne jöjjön.

— Mit? — ijedezett az öreg. — Kegyed azt akarja . . . Szergejevna Vjéra, legyen hát esze!

— Tehjesen eszemen vagyok, — nevetett Vjéra.

— De kedves galambocskám, miért hoz engem ferde helyzetbe?

— Hagyja el, Ivanycs Szokratesz, előbb megtudtam volna ön nélkül is. Ilyesmit nem lehet titokban tartani.

— Legalább hát engemet ne emlitsen;

mert nekem is csak titokban mondták el s én mégis kifecsegtém. Legalább engemet kíméljen meg . . . az őszinteségemért.

— Jól van! — felelt Vjéra, egyet gondolva — ha úgy fel az igazságtól, akkor jó, nem mondom meg, hogy kitől hallottam.

— Becsületszavára?

— Becsületszavamra.

Az öreg kissé megnyugodva felugrott egy épen induló vonatra. Vjéra pedig lassan elindult vissza a nyaraló felé.

A nap leszállt. Vörös utófénye elszakadozott a falombok közt. A fenyőerdőt könnyű porfelleg takarta, melyet a fel s alá szaladgáló fogatok vertek. A sétányokon sűrűbben mutatkoztak a sétálók, akik kötelezőnek tartották, hogy estefelé feleségeiket karonfogva, egyet járkáljanak, elől a gyerekekkel.

— Mindenütt hazugság! — gondolta Vjéra — még Ivanics Szokratesz is, ki igazat mondott s mindjárt megijedt a kellemetlen helyzettől és arra kér, hogy én ne szóljak semmit. Hát mama és a többiek? Miért kellett azt én előttem eltitkolni, hogy Olga férjhez megy? Házasság — titokban? Mi ez? Mire való ez? Miért van az, hogy ők maguk is szégyenlik, amit cselekesznek? Hát kellett ez? Az egész házasságban oly nagy, oly lázító hazugság van!

Bemenve a nyaraló kertjébe, Vjéra meglátott az erkélyen egy kis társaságot, amely a szamovár körül ült s amely a nővére, Sztepanics Péterből és Nalhanovból állt. Nalhanov most már másodszer látogatta meg őket. Először ezelőtt egy héttel jött, itt volt ebéden, aztán hamarosan elment. Nagyon kedves volt, nagyon udvarias mindenkivel, mulatságos anekdotákat beszélt el, hanem azért az általános hangulat igen nyomott volt. Ugy tetszett, mintha Nalhanov egészen felesleges lett volna a társaságban.

Ezt különösen Vjéra érezte. Most meglátva messziről Nalhanovot, meglátsította lépéseit és eltűnődött:

— Minek jár az ide? Kihez? Mit akar ült? Sztepanics Péter ugyszólván észre sem veszi őt s mintha kellemetlen volna neki a fiatal ember látogatása. Nagya . . . Csak nem? Nem, ez lehetetlen. Oly tartózkodó, hüvös vele szemben, annyira el van foglalva a kis leánykájával . . . Hogy is gondolok ilyen képtelenségeket!

Vjéra szinte öntudatlanul elkezdett a virággyák közt jární, letépegette a virágok száraz leveleit s odakötözte a károhoz a virágokat.

— Vjéra, mért nem jössz ide? Nem halod? — szólalt meg a terrazon a nővére.

Vjéra gépiesen felemelte a fejét s látta, hogy mind a hárman ő rá néztek.

— Mindjárt — felelt s elindult a terrasz felé.

— Hát Ivanics Szokratesz hol van? — kérdezte Rynyájev.

Vjérának úgy rémlett, hogy a sógora hangja olyan különös, tompa s eddig előtte ismeretlen árnyalatot vélt abban felfedezni.

— Ivanics Szokratesz elutazott a városba; hívtam teázni, de nem akart jönni.

Mikor megjelent a terrazon, Nalhanov felállt a székeről s csinált fesztelenséggel hajtotta meg magát.

Vjéra szárazon viszonzta az üdvözlést és lopva Sztepanics Péterre tekintett.

Ez az ő rendes helyén ült egy szögletben, teát szürcsölgetett az ő kedvencz csészéjéből, melyet nejtől kapott ajándékba és egykedvűen nézett a távolságba. Vjéra, miután átvett a nővéretől egy csésze teát, arra is vetett egy fürkésző tekintetet. Nagyezsda nyugodt arccal ült a helyén.

— Alszik már Nagyusa? — kérdezte Vjéra s mindjárt utána gondolta: „minek kérdezem én ezt? hiszen tudom, hogy ebben az időtájban már mindig alszik a kicsike.“

— Igen, erővel kellett lefektetni. Nem akart a kertből távozni, felelt Nagyezsda.

Vjéra oda nézett a vörös kavicsos kerti utakon heverő gyerekjátékokra, azután Nalhanovra.

Ez székeben hátra dölve ült, jobb lábát keresztbe téve a másikon és szivarozott.

— No, de még nem fejeztem be — szólalt meg Nalhanov, vidám tekintettel viszonzva a Vjéra átható nézését — egy hivatalnokunkról beszéltem itt — magyarázta Vjérának — hát bemegy az igazgatóhoz s azt mondja, hogy miután nem adnak neki szabadságot, hát akkor ő kész beadni a lemondását, csak eszközöljön ki neki az igazgató valami segílyt. Ismerik a mi Alekszandrovics Sándorunkat? Nem találta fel a puskaport, de nem is rossz ember, vagyis meglehetősen közönyös. Rége óta szolgál, nagyon megunta már, azonkívül a véséssel járó kellemetlenségek is bántják, szeretne hát valahogy megszabadulni. „Jól van — azt mondja — majd utána nézek.“ S képzeljék: kieszközölte neki! Megadták a segílyt.

— Kár, — szolt közbe hevesen Sztepanics Péter — nagyon kár; ez olyan rest, semmittevő embert rögtön elbocsátának a szolgálatból. Egész évben semmit sem csinál s még segílyt kér! Ez szemtelenség.

— Ön nagyon szigorú, Sztepanics Péter — jegyezte meg Nalhanov.

— Világért sem! Olyan urak, mint az ön . . . hogy is hívják . . . azok az okai annak, hogy a hivatalnokokat ingyenélőknek tartják. Mindenütt gyanakodva nézik a hivatalnokokat, az újságokban gúnyolják őket s miért? mert csakugyan sok visszaélés van a mi körünkben.

— No, Petrovról ezt nem lehet mondani, ő igen intelligens ember s ha kegyed — itt Nalhanov Nagyezsdához fordult — Szergejevna Nagyezsdatól megkérdezné, ő is megmondhatná, hogy milyen kitünően játszik a kisbögön, öröm hallgatni.

— Kisbögön játszik? — kérdezte Rynyájev — no lám, no lám! Hát mért nem tanácsolja ön neki, hogy álljon be valamelyik zenekarba, például az operához?

— No, hiszen csak diletáns . . . a maga kedvtelésére játszik . . .

— Azt hiszem, a szolgálatában is csak diletáns akart lenni — nevetett Sztepanics Péter — ha kevesebb ilyen diletánsunk volna, mindjárt jobban működne a mi gépezetünk.

— Meglehet — mondá Nalhanov, a fogán keresztül szűrve a szót.

— Azt mondom én, Jakovlevics Makszim — kiáltott fel Sztepanics Péter haragosan, elvörösödve — hogy nekünk olyanok nem kellene, ez olyan ügy rajtunk, amelyet le kell rázni. Igazán, az emberek már csak akkor mennek hivatalba, ha már nem tudnak hova lenni. Mért nem mennek házmesternek, városi drabantnak? Azért, mert ott dolgozni kell, a hivatalban pedig legyet csapkodhat. De hiszen ez lopás, az ország és a nép vagyonának a lopása. Próbálja meg csak valaki a magánhivatalban három napig kimaradni! Majd megmutatjuk neki. Hanem állami hivatalban ez lehetséges. Mert az állami hivatalokat még mindig csak fejős tehénnek nézik.

Vjéra elbámulva hallgatta Rynyájevét. Hangja épen az volt, amelyen az imént Ivanics Szokratesz felől tudakozódott, csak hogy most már rendkívül ingerült.

— A hivataloskodást, tisztelt uram — folytatta Sztepanics Péter — s Vjéra megint különösnek találta, hogy Rynyájev ilyen különös, szinte hivatalos hangon szól Nalhanovhoz, a hivataloskodás mindenekelőtt a munka mesterisége és egyáltalában nem könnyű. Öt-hat óráig egy helyen megülni — kérdezzen meg bármely orvost — feltétlenül káros az egészségnek; de a hivatalnok nemcsak ül, hanem dolgozik is egy a kezével, mint a fejével. Őszintén megmondom, ha én falun élhetnék, egy sorban dolgozhatnám a muzsikokkal sokkal egészségesebb és boldogabb volnék. De én gyermekésem óta nem tanultam a földművelést, hivatalnok lettem s az én kötelességem, szent kötelességem, hogy jó hivatalnok legyek, dolgozzak és hasznot csináljak.

Nalhanov ajkán alig észrevehető leereszkedő mosoly vonult át. Ránézett Rynyájev nére, mintha azt keresné annál, hogy az is ő hozzá hasonló módon viseltessék a Sztepanics Péter szavai iránt; Nagyezsda azonban lesütött szemmel ült helyén s az asztalkendőket rakosgatta össze.

Mindnyájan elhallgattak. Mindenki feszélyezetten érezte magát.

— Tökéletesen igaz — jegyezte meg Nalhanov — de ön kivétel, Sztepanics Péter. Hány olyan hivatalnokot ismerek én, aki gyűlöli a mesterségét!

Sztepanics Péter nem válaszolt. Csendesén eregette cigarett-füstjét s a kertre nézett, amelynek zugaiba már leereszkedett az esti homály.

— L'incident est clos! — gondolta Nalhanov — úgy látom, hogy az ó-testamentomi hivatalnok nem akar tovább is szóra méltatni.

Felkelt, oda ment Rynyájev néhez s mélyen meghajta magát, kezét nyujtott.

— A viszontlátásig — mondá a fiatal asszony, szintugy kezét nyujtva.

(Folytatása következik.)

M. kir. államvasutak üzletvezetőség Szeged.

5124/I—1893. sz.

Pályázati hirdetés.

Ezen üzletvezetőség központjában megüresedett hivataloszolai állás betöltésére pályázat nyitattik.

Ezen állással 300 forint évi fizetés, 120 frt lakbér és természetbeni ruhailletmény jár.

Pályázók sajátkezűleg irandó kérvényükhez életkorukat, testi épségüket, honosságukat, a hivatalos nyelv bírást és egyéb nyelvismeretüket, végül az elmi iskolai tantárgyakból való képességüket igazoló okmányaikat kell, hogy csatolják.

A miniszteri igazolvánnyal bíró kiszolgált katonai altisztek előnyben részesülnek s a katonai szolgálattal életük 45 éves koráig történet körvonalán állásukat esetében előbbi szolgálattuk nyugdíj jogos éveikbe betudatnak.

A kérvények 1898. évi márczius hó 15-ig épen üzletvezetőség I. osztályához csatolva nyujtandók be, később beérkező kérvények figyelembe kívül hagyatnak. Szegeden, 1898. február 25-én.

Az Üzletvezetőség.

(Bányomás nem díjazatik.)

Előfizetések és Hirdetések

felvételnek lapunk kiadó-hivatalában,

VIII. Jánosfőutca 65. szám

„1848 márczius 15—1898“

A szabadságharcz 50 éves

évforduló ünnepére

ajánlom zászlógyártmányomat a fenti felirattal, ruddal, aranyozott lándzsával, rojt- és bojttal és díjmentes csomagolással az alantifarak mellett:

150 cm. hosszú zászló 1 frt — 250 cm. hosszú zászló 2 frt —
200 " " " 1 " 50 | 300 " " " 2 " 50

Levelék vagy sürgönyök: 600

„ZÁSZLÓ-GYÁR“

VIII., Hunyadi-utca 27. sz. (LINHART VILMOS házában.)

TELEFON.

TELEFON.

SZÍNHÁZAK.

Budapest, péntek, 1898. március 4-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Évi bérlet 51. Havi bérlet 3. A hol unatkoznak.

Vigjáték 3 felvonásban. Irtá: Paullaron E. Fordította Huszár.

Személyek:

Bellec tanár, Céran Roger, Raymond, Toulouner, Saint Reault, Tabornok, Vitot, Galaz, Des Millets, De Boines, Réville, Céran, Laudon, Raymondné, Villiers Sasanne, Watson Lucy.

Kezdete 7 óraker.

VÁRSZÍNHÁZ.

Zárva.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Komáromi M. asszony mint vendég.

A gesák

vagy Egy japán teaház ténete.

Énekes játék 3 felv. Irtá Owen Hall. Ford. Fái J. B. és Makai E. Zenéjét szerzerette Sidney J.

Személyek:

Reginált, Bronville, Cunningham, Grimston, Stanley, Downey, Bolton, Yun-Csi, Imári márk, Múnoza, Aranyvirág, Bímbo, Aranyharfa, Dolyácska, Lady Wynne, Mary Worthington, Edith Grant, Mshly Seamore, Kate Paulton, Katana, Tekinai, rendőr, Nánai, japán leány, Egy kuli.

Kezdete 7 óraker.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ.

Évi bérlet 89. Havi bérlet 3.

S h e.

Fantasztikus balet két részben, 12 képben. Kézírt Jentől és Beer Józseftől. Zenéjét Mader Raoni szerzerzte.

Személyek:

Kalykrtacs, Amenaetas, Isis, istennő, Főpap, Men-Kan-Ra, Ayesha, Libella, Libella, Libella, Csapatvezér, She, Carbone, Zeuszszólt, Németh, Fokete, Gáborhelyi, Gaszner, Barbieri, Balogh, Schmideck, Csáreg, Gaszner B.

Kezdete 7 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Előző.

Felhőszakadás.

Eredetiségű 3 felvonásban. Irtá Gerő Károly. Zenéjét összeállította ifj. Bokor József.

Személyek:

Balaythy Máté, Péter, a fia, Boldizsár, Kócsi Gábor, Lidike, a leánya, Valkó Mihály, Zsófi, a nővére, Barcsa, Turkey Balázs, Katicza, Horka Jani, Forgó Palkó, Horváth Szirmai, Szabó Kiss, Kury Klára, Raskó, Siposné, Vidorné, Lubinszky, Gazsi M., Vidor, Ujvári.

Kezdete 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

620. szám. 620. szám.

A nőszabó

Bolhózat 3 felvonásban. Irtá Feyrdcau G. Ford. Komor Gy.

Személyek:

Moulineaux, Yvonne, Aigrebillenő, Aulán, Susanne, Cassinet, Róza, Pompenette, D'Harblayné, Epenne, Góth, Kalmár, Hunyadi, Gál, DeHi, Balassa, Varsányi, Pécsi, Borzsei, Szerémi.

Kezdete fél 8 óraker:

Ritka alkalom. Házeldás Budapesten.

30 évig adómentes, 1 klasszis építés 70% tiszta jövedelem 100.000 ft szükséges. Továbbá egy 3 emeletes bérház 15 évig adómentes, 10% tiszta jövedelemre 70.000 ft készpénz szükséges; esetleg pesti házra avagy telkekre elkserelendő, Ágens kizáratik; csakis komoly vevők nyernek felvilágosítást, szóbelileg vagy levélileg.

Reich József BUDAPEST, Csokonai-utca 10/a szám. Szálloda- és kávéház-tulajdonos.

A tavaszi és nyári idősakra való tekintettel

áruházam oly annyira van felhalmozva cipőárukkal, hogy képes vagyok a tekintetben minden kívánalomnak eleget tenni. Árám oly olcsók, hogy valóban bámulatos.

Férfiaknak.

Czugas cipő, egy darab pilling bűrből, Borjúbőr betétes cipő, Borjúbőr, keztyűbőr-szárral, elegáns, Divatos barna színű, bergsteiger cipő, Divatos barna színű czugas cipő, Divatos színtű barna borjúbőr, elől káposcs cipő, Divatos zöld színű előlkáposcs cipő, Divatos színtű barna félczipő, Szaludak cipő, világosbőr vagy keztyűbőr szárral.

Hölgyeknek.

Női lestin czugas cipő, 16 cm. magas selyem czug, Zergebőr czugas cipő, Divatos színtű barna fűzős angol cipő, Divatos színtű barna gombos angol cipő, Divatos zöld színű előlkáposcs cipő, Női zergebőr gombos cipő 10-12 gomb magas 4. - írtáalon-lakból, Divatos színtű barna félczipő, Zergebőr regatta-cipő, kőni való, Lazulin regatta-cipő, kőni való, Óriási választék mindennemű divatos barna és zöldszínű valamint fekete bőr gyermek-, gombos- és fűző-cipőben. Védőkisérletek pontosan eszközöltek több száz divatos ábrákkal ellátott árjegyzékem ingyen és bérmentve. Tisztelettel 538

AGULÁR EDE Budapest, Erzsébet-körút 6. a New-York pályával szemben.

Színházi műsorok.

Table with 7 columns: Nemzeti Színház, Vár Színház, M. kir. Operaház, Vig Színház, Nép Színház, Magyar Színház. Rows include Szombat, Vasárnap d. u, and Este.

Sanitas-szikkviz

az egyedüli, mely sterilizálva bakteriummentesen kerül forgalomba.

Sanitas paradicsom-kivonat

francia rendszer szerint konzerválva, a külföldről hozottnál jobb.

Sanitas-mustár

Kapható minden jobb árusítónál és a gyártelepen Gízella-ut 87.

Javaszi toilettek

a legegánsabb kivitelben, mérsékelt áron készítetnek:

A. LEGRAND

divatszalonjában Budapest, IV., Váci-utca 25.

Kincsem

szab. készülék a kerékpározás tanulására.

KAYSER

kerékpárok

valamint elsőrendű angol és amerikai kerékpárok jutányos árban és előnyös fizetési feltételek mellett kaphatók közvetlen a főraktárban

Deményi és Angyalnál

Budapest, Andrásy-ut 59.

csakis itt kapható a m. kir. szabadalmazott „Kincsem” tanuló-készülék és Budapesten csakis ami iskolánkban használtatik.

Nagy javítóműhely, gyors és pontos kiszolgálással. Mindennemű alkatrészek és kellékek nagy választéka. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Magy. kir. államvasutak igazgatósága. 21.575/1898. C.-II. sz.

Hirdetmény.

Oszták-magyar köszöntőforgalom (I., 2. és 3. füzet) morva-szilézia-cseh-oszták köszöntőforgalom, morva-szilézia-gácsország-bukovina köszöntőforgalom, felső-szilézia-oszták-magyar köszöntőforgalom (I., II. és III. füzet) és felső-szilézia-morva-oszták-sziléziai köszöntőforgalom.

Közírré tételük, hogy mindazon esetekben, a melyekben a Ferdinand északi vasút és a többi oszták vasutak 1898. évi január hó 1-től érvényes helyi díj-szabásai által a fenti forgalmakban fennálló közvetlen díjtételek aláigérése áll be, az ugy előidézett külömbletek a közvetlen díjtételek díj-szabási uton leendő rendezéséig felszámolás esetén visszatérítetnek. Ezen külömbletek visszatérítésére nézve az üzletszabályzat 61. §-ának VIII. alatti foglalt póthatározománya mérvadó.

Azon viszonylatokban, amelyekben díjkülfömbletek eredményezetnek a egyszerűsített díjleengedések is állanak fenn, ez utóbbiak a díjkülfömbletek, arányában rövidítést szenvednek és csak a még maradó díjleengedés (az erre vonatkozó feltételek betartása mellett) térítetik vissza. Budapest, 1898. február 22-én.

A m. kir. államvasutak igazgatósága, a többi részes vasutak nevében is. (Utányomás: nem díjazatik.)

Több ezren gyógyultak meg

a Volta-eljárás által. Az élet megírtása és meghosszabbítása.

Akták szerint kimutatható 0-78 Volt villany: az. Nem vonzalmi szer.

Cs. kir. szabadalmazott „betegpólo-testvér”

Volta-óra.

Nem tilkos szer! Uj elektro-mágnes. Oly készülék, mely egyszerű konstrukciójánál fogva tudományosan összeállítva, jóváhagyva az elektrotechnikus kísérleti állomás által, akták szerint kimutatható 0-78 Volt villanyosság, amiről hátki egy iránytű vagy telefon-kapcsoló által meggyőződhetik. Hatása éjjel-nappal tart mindkét oldalra, bármely helyzetben.

Több óra összekapcsolása által az áram megduplázható, sőt meptizserezhető.

Bizonyítjuk, hogy a köszöntő-iratok százait nekünk eredetben bontatták. A „Munchener Tageblatt” kiadódvatala.

Csak néhányat sorolunkalább fel, amennyit a kis tér megenged.

Időghaj a legnagyobb fájdalommal, 2 órával a 80.76 sz. Volta-óra felvétele után enyhült.

Grafing. Schanherger Rosina, nyug. vasút 8r. özegeye.

Hogy az agztómától és rheumától teljesen megszabadult, az igazsághoz hívon jelent.

München, Maillingerstr. 1. Zipt asszony, gyógyt. laboráns özegeye.

Reklár és szétküldési hely Ausztria-Magyarország részére:

F. RABINOWICZ, Wien, I., Wallfischgasse 4. O. H. Raktár: BUDAPESTEN: Böhm Lajos IV. Királyi Pál-utca 12. Utáztatok polgári és büntetőjogilag üldözöttek. Utányomás tilos.

Sápkör. Kérdjen egy barátjától, részben meggyógyultam. Elmentem minden ismerősömet. Kétségem nekem még 8 darab Volta-órát Seib, Kirchplatz.

Anhapper Maria, Vering, Thausenstr.

Gyomorháj.

Számos évi gyomorháj. teljesen megszabadultam. Elmentem minden ismerősömet. Kétségem nekem még 8 darab Volta-órát Seib, Kirchplatz.

Lang Lina asszony.

32 éves isületi rheumából meggyógyultam. Mindenszerződök ajánlatára. A legbensőbb köszönettel áthalva maradtam mély tisztelttel Wolubrecht, Hergatz m. Kleiner Katalin.

Álmatlanság.

Mióta a 80.178. sz. Volta-órát viselem, valóságos egész éjjelen keresztül alszom. Azelőtt sohasem tudtam elaludni Dyonisen, posta Traun V. O. Mayer Péter.

Hogy 5 éves főfájástól teljesen megszabadult, jelentem az igazsághoz hívon

Pallach, Gistel F. M. egyházi neje.

Borzasztó fogfájás.

és tejszagotás már 5 év óta egyrészt a „betegpólo testvér” Volta-kereszt felvétele után megszabadultam.

München. Süßer Babett.

Oly személyeknél, akik a Volta-órát viselik, a vér és az idegrendszer normálisan működik és az elme kilelesedik, ami kellemes, jó érzést létező: a testi és szellemi erő fokoztatik és egészség és szerenemes állapot érhető el.

Követeljen

határozottan a „betegpólo testvér” Volta-órát. Ügyeljen pontosan arra, hogy minden készülék a szabadalmi hivatal 80.178. számával bélyegezve legyen. Mert csak ezen egyedül valódi Volta-órával lehetek el az ismeretlen eredetű nyek. Minden egybetartásoson határozottan vissza.

Ára darabonként 3 ft, 2 ft 20 kr. beföldése mellett bérmentve: utány-til 20 krajczárral több.

Főraktár: M. Winkler, München Lindwurmstrasse 6.

Antisepticus és hygienicus HÖLGY-ÓVSZER.

Teljes biztos hatással, használatban kíméletes és nem kellene több semmimemű gyöngödtelen és ártalmas gummi vagy spongya-cikkkel. 1 doboz (12 db): Ára 1 ft 50 kr. pontos használati utasítással. 1 ft 75 kr. előleges beküldése után bérmentve. Kapható a feltalálónál:

László József gyógyszerésznél, Maros-Ujvár (Erdély). (189) Budapesti főraktár: Altstädter J., Gyár-utca 26. sz. Elein, VII., Aréna-utca 58. szám. Gyora és diákrét szétküldés.